



# *Talousarvio ja talous- suunnitelma 2019-2021*





# Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan alkusanat .....	4
Suunnittelun lähtökohdat.....	5
Visio .....	5
Strategiset tavoitteet.....	5
Strategiasta johdetut talousarviovuoden tavoitteet.....	6
Toimintaympäristö ja talousarvio-oletukset.....	10
Yleinen taloudellinen tilanne .....	10
Loviisan kaupungin taloudelliset näkymät.....	12
Kaupungin asukkaat.....	12
Työpaikat ja työllisyys.....	13
Organisaatiomuutos ja talousarvion laadintaperiaatteet.....	15
Lähtökohdat talousarviovuodelle 2019 ja taloussuunnitelmalle 2020–2021 .....	16
Verotulot ja valtionosuudet .....	16
Lainanotto ja rahoitustarve .....	19
Loviisan vesiliikelaitos .....	22
Loviisa-konserni ja sen tavoitteet.....	22
TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT .....	26
KÄYTTÖTALOUS .....	35
Vaalit.....	36
Tarkastuslautakunta.....	37
Valtuusto.....	37
Kaupunginhallitus.....	38
Kaupunginkansliakeskus.....	39
Perusturvakeskus .....	54
Sivistys- ja hyvinvointikeskus .....	77
Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus.....	113
Pelastustoimi.....	132
INVESTOINNIT .....	133
HENKILÖSTÖSUUNNITELMAT .....	139
LOVIISAN VESILIIKELAITOS.....	146

## Kaupunginjohtajan alkusanat

Vuoden 2019 talousarvio ja vuosien 2020–2021 taloussuunnitelma on aikaisempien vuosien tapaan laadittu hyvässä ja rakentavassa yhteistyössä keskusten kanssa. Tänä vuonna on pyritty kehittämään talousarvioprosessia ja parantamaan luottamushenkilöiden mahdollisuutta osallistua talousarvion valmisteluun sen laadinta-aikana. Kesäkuussa kaupunginvaltuusto piti talousarvioraamin pohjalta lähetekeskustelun ja syyskuussa järjestettiin valtuutetuille iltakoulu talousarvion valmistelutilanteesta. Taloussuunnitelmakauden tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta. Talousarvio ja taloussuunnitelma 2019-2021 on laadittu ilman säästötoimenpiteitä vuodelle 2019. Jotta talous pysyy tasapainossa myös suunnitelmavuosina, taloussuunnitelmavuosien 2020-2021 toimintamenojen on kuitenkin pysyttävä talousarviovuoden 2019 tasolla.

Taloussuunnitelma on laadittu Suomen Kuntaliiton ohjeistusten mukaisesti huomioimatta mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen laskennallisia vaikutuksia. Mahdolliset uudistukset on huomioitu toiminnan suunnittelussa ja niihin on varauduttu esimerkiksi organisaatiouudistuksen laadinnassa.

Tulevat vuodet ovat suurien investointien aikaa. Suunnitelmakauden suurimmat investoinnit kohdistuvat eri kouluhankkeisiin. Tämän lisäksi järjestetään asuntomessut Loviisassa vuonna 2023. Kuningattarenrannan alueen kaavoitukseen ja infrastruktuuriin tehdään tarvittavia investointeja suunnitelmavuosien aikana. Kuningattarenrannan tonttimyynnistä odotetaan tuloja jo vuonna 2021, mutta pitkäaikaisemmat tuotot ja kerrannaisvaikutukset ovat odotettavissa vuoden 2023 jälkeen.

Kuntataloudessa on haasteita tulevina vuosina. Väestön ikääntyminen luo kasvupainetta hoiva- ja hoitopalveluiden menoissa. Investointipaineet ovat suuret ja investointeja on rohjettava tehdä, taloudellisista haasteista huolimatta. Pakollisten investointien lisäksi on nyt syytä panostaa kaupungin elinvoimaa nostaviin hankkeisiin, kuten tuleviin asuntomessuihin. Tämän suurten investointien jälkeen on sitten palattava maltilliseen investointitahtiin, jossa priorisoidaan korjausvelan kertymisen estämistä. Organisaatiomuutoksen myötä voidaan pitemmällä aikavälillä tehostaa toiminnan järjestämistä ja luoda uusia tapoja palveluiden tuottamiseksi. Talouden kestävyys kannalta onkin sopeutettava toimintaa lähivuosien aikana, eikä toimintakuluja voida päästää nousemaan ilman tulo puolen vastaavaa nousua. Kaikkein keskeisin asia taloudenkin kannalta on kuitenkin asukasluvun pitäminen nykyisellä tasolla tai sen kasvattaminen.

Strategian mukaisella työllä ja priorisoimalla strategian toteutumisen tukemista kaupungilla on kaikki edellytykset menestyä myös jatkossa, kuntasektorilla vallitsevista haasteista huolimatta.

Jan D. Oker-Blom  
kaupunginjohtaja

# Suunnittelun lähtökohdat

## Visio

*Loviisan on Suomen paras pikkukaupunki.* Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita ja yrittäjiä. Meillä on merellistä asumisidylliä, elinvoimaisia kyliä ja luonnonrauhaa. Tarjoamme hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntatalouden.

”Loviisa – pieni kaupunki, suuria elämyksiä”

Loviisan kaupungin visio ja kaupunkistrategia rakentuvat yhteiselle arvopohjalle, jonka tärkeät elementit ovat avoimuus, yhdessä tekeminen, luovuus, rohkeus ja joustavuus.

## Strategiset tavoitteet

- 1) **Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä.**
- 2) **Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.**
- 3) **Päätöksenteko on ihmisläheistä, yritysystävällistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.**
- 4) **Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä sekä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.**
- 5) **Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestönkehityksen positiivisena.**

## Strategiasta johdetut talousarviovuoden tavoitteet

### 1. MONIPUOLISTAMME ELINKEINOPOHJAA JA EDISTÄMME YRITTÄJYYTTÄ.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET (1-4 VUOTTA)	TALOUSARVIOVUODEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	MITTARI / ARVIOINTI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS
Työpaikkojen määrä kasvaa 200 työpaikkaa valtuustokaudella.	Työpaikkojen määrä kasvaa 50 kpl ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.	Työpaikkojen määrä. Työttömyysaste.	Parannamme etätöiden edellytyksiä. Tuemme hyvän verkon saatuutta ja markkinnoimme sitä.	Yleinen- ja konsernihallinto / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus
			Kaupunki seuraa paikallisen ostamisen osuutta hankinnoista.	Yleinen- ja konsernihallinto / Kaupunginkansliakeskus
			Luomme esivalmistelujen yritystonttien varastoa siten, että käyttöönotto nopeutuu.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus
			Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaikki keskus
			Pyrimme mahdollisuuksien mukaan jakamaan urakat osiin, jotta myös pienemmät urakoitsijat voivat osallistua tarjouskilpailuihin.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

### 2. TARJOAMME KORKEATASOISTA KASVATUSTA JA KOULUTUSTA KAHDELLA KIELELLÄ NIIN KESKUSTASSA KUIN KYLÄKESKUKSISSA.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET (1-4 VUOTTA)	TALOUSARVIOVUODEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	MITTARI / ARVIOINTI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS
Lasten ja nuorten (0–16 -vuotiaat) määrä kasvaa 0,5 % per vuosi (12–15 lasta per vuosi) JA lasten ja nuorten elämänhallintaa vahvistetaan.	Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	Väestön kehitys. Kysely, toteutunut tai ei toteutunut.	Teemme peruskorjaussuunnitelmat kaupungin kouluille.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus
			Aloitamme uuden päiväkodin suunnittelun.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus Sivistyskeskus / sivistys- ja hyvinvointikeskus

			Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia lisätään.	Perusturvakeskus
			Säilytämme kaikki koulut, joissa on riittävästi lapsia.	Sivistyskeskus / Sivistys- ja hyvinvointikeskus

3. PÄÄTÖKSENTEKO ON IHMISLÄHEISTÄ, YRITYSYSTÄVÄLLISTÄ, OSALLISTAVAA, JOUSTAVAA JA NOPEAA.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET (1-4 VUOTTA)	TALOUSARVIOVUODEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	MITTARI / ARVIOINTI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS
Annamme palvelulupauksen kuntalaisille keskeisissä toiminnoissa valtuustokauden aikana.	Lisäämme vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otamme kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.	Kyselyt tehdään Morjens-appin ja muiden kanavien kautta, lukumäärä ja vastausaste.	Sähköisten asiakirjojen osuus kasvaa.	Yleinen hallinto ja konsernihallinto / Kaupunginkansliakeskus
			Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	Sivistyskeskus / Sivistys- ja hyvinvointikeskus
			Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Kaikki keskuskeskukset
			Lisäämme sovellusten käyttöä.	Yleinen hallinto ja konsernihallinto / Kaupunginkansliakeskus, Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskus
			Kehitämme internetkarttapalvelua.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

			Edistämme kunta- laisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdol- lisuuksia lisäämällä tiedottamista sovel- luksissa (Morjens) ja kaupungin verk- kosivustolla.	Tekninen keskus / Elinkeino- ja infra- struktuurikeskus
--	--	--	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------

4. EDISTÄMME HYVINVOINTIA JA VIIHTYVYYTTÄ SEKÄ MONIPUOLISTA KULTTUURI- JA VAPAA-  
AIKATARJONTAA YHTEISÖLLISYYTTÄ PAINOTTAEN.

VALTUUSTO- KAUDEN TAVOITTEET (1-4 VUOTTA)	TALOUSARVIO- VUODEN AVAINAVOITTEET (1 VUOSI)	MITTARI / ARVIOINTI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS
<b>Loviisalaiset ovat ylpeitä kaupungis- taan ja heidän tur- vallisuudentun- teensa on Itä-Uu- denmaan korkein.</b>	<b>Kuninkaallista pal- velua kuningatta- ren kaupungissa</b>	Asiakas- ja asukas- kysely.	Panostamme es- teettiseen ympäris- töön.	Tekninen keskus / elinkeino- ja infra- struktuurikeskus
			Panostamme kau- pungin kulttuurihis- toriaan.	Sivistyskeskus / si- vistys- ja hyvinvoin- tikeskus
			Kaupunki panostaa palveluun omassa toiminnassaan ja tukee yrittäjiä pal- velutason hiomi- sessa.	Yleinen hallinto ja konsernihallinto / kaupunginkanslia- keskus
			Panostamme hyvin- vointiin ja yhteisölli- syyteen.	Sivistyskeskus / si- vistys- ja hyvinvoin- tikeskus
			Hyödynnämme kol- matta sektoria enemmän alueiden kehittämisessä ja hoidossa.	Tekninen keskus / elinkeino- ja infra- struktuurikeskus
			Perusturvakeskus on toimiva ja se tu- kee ja edistää kun- talaisten hyvinvoin- tia.	Perusturvakeskus



5. PIDÄMME TALOUTEMME TASAPAINOSSA JA VÄESTÖKEHITYKSEN POSITIIVISENA.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET (1-4 VUOTTA)	TALOUSARVIOVUODEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	MITTARI / ARVIOINTI	KESKUSKOHTAISET TAVOITTEET (1 VUOSI)	VASTUUKESKUS
Asukasmäärä kasvaa Loviisassa 300 henkilöllä JA veroprosentti on kilpailukykyinen.	Asukasmäärä kasvaa 150 henkilöllä.	Toteutunut tai ei toteutunut.	Panostamme vuokra-asuntojen laadukkuuteen ja tarjontaan.	Yleinen hallinto ja konsernihallinto sekä tekninen keskus / elinkeino- ja infrastruktuurikeskus
			Julkinen liikenne on parempaa.	Tekninen keskus / elinkeino- ja infrastruktuurikeskus
	Henkilöstön hyvinvointia tuetaan ja lisätään.	Kysely, toteutunut tai ei toteutunut.  Kaikkien kanssa käydään kehityskeskustelut vuosittain.	Esimiesten lukumäärä on pienempi ja yksiköt ovat suurempia.	Kaikki keskuskeskukset
			Panostamme hyvinvointiin, osaavan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Kaikki keskuskeskukset
	Talous on tasapainoinen.	Suunnitelmakauden (3 vuotta) tulos on 0 tai positiivinen.	Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Kaikki keskuskeskukset
			Toimintamme on kustannustehokasta.	Kaikki keskuskeskukset

# Toimintaympäristö ja talousarvio-oletukset

## Yleinen taloudellinen tilanne

### Maailman talouskasvu taittuu

Nopein kasvu ennustetaan olevan nyt ohi maailmantaloudessa ja etenkin Euroopassa on näkyvässä talouskasvun hidastuminen. Työttömyys on vähenemässä, kuluttajien luottamus on vahva ja inflaatio on kiihtynyt. Pohjainflaatio on kuitenkin vielä hidasta ja lyhyet markkinakorot ovat negatiiviset, vaikka nousua odotetaan.

Yhdysvalloissa talouskasvu on nopea ja työttömyys on alhainen. Yksityinen kulutus kannattelee maan talouskasvua ja inflaatio kiihtyy. Yhdysvaltojen keskuspankin odotetaan jatkavan rahapolitiikan kiristämistä.

Kehittyvät maat tukevat maailmankaupan kasvua, mutta kasvun odotetaan hidastuvan ja euroalueella sen odotetaan jäävän vaatimattomaksi. Öljyn hinta on noussut ja sen odotetaan nousevan myös lähivuosina tuotantorajoitteiden ja vahvan kysynnän vuoksi.

Kiinassa talouskasvu oli alkuvuonna vahva. Lähivuosille odotetaan kuitenkin maan talouskasvun hidastumista. Tällä hetkellä yksityinen kulutus kannattelee maan talouskasvua.

Myös Venäjän talouskasvun osalta alkuvuosi oli lupaava. Tehdasteollisuus kasvoi lähes koko massa, minkä lisäksi hidastuva inflaatio tukee yksityistä kulutusta. Venäjänkin osalta on odotettavissa talouskasvun hidastumista lähivuosille.

### Vuosi 2018 on Suomen talouden vahvin kasvuvuosi

Kuluvan vuoden odotetaan olevan tämän suhdannesyklin paras kasvuvuosi. Suomen osalta odotetaan talouskasvun hidastuvan vuosina 2019 ja 2020 noin puoleentoista prosenttiin. Talouskasvun ennustetaan laskevan noin prosentin tasolle vuosille 2021 ja 2022.

Työllisyyden kehitys on ollut vuoden 2018 aikana odotettua parempi ja työllisiä on nyt enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Myös työllisyyden kasvun odotetaan hidastuvan talouskasvun hidastuessa.

Hyvä työllisyystilanne sekä ansiotason nousu parantavat kotitalouksien ostovoimaa ja tukevat yksityistä kulutusta lähivuosina. Ostovoiman kasvu yhdessä matalan korkotason ja asuntorakentamisen kasvun kanssa tukevat kuitenkin kotitalouksien velkaantumista.

Yksityisen sektorin investoinnit kasvoivat vahvasti vuoden 2018 alkupuoliskolla. Investointien isoin kasvuvaihe näyttää kuitenkin olevan ohi, sillä myönnettyjen rakennuslupien määrä on laskenut selvästi alkuvuoden aikana ja asuntotuotanto on jo ehtinyt nousemaan poikkeuksellisen korkealle tasolle. Metsäteollisuudessa on suunnitteilla mittavia investointihankkeita lähivuosille, ja yksityisten investoinnille ennakoitakin keskimäärin kolmen prosentin kasvua lähivuosille.

Julkisen sektorin investoinneissa odotetaan valtion investointitahdin hidastuvan, kun taas paikallishallinnon investointitason odotetaan jatkavan kasvuaan.

Julkisen sektorin kulutukseen odotetaan maltillista kasvua lähivuosille. Kulutuksen suurimmat erät muodostuvat palvelun ja tavarain ostoista sekä henkilöstökulujen noususta. Henkilöstökulujen nousuun vaikuttavat merkittävästi työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset sekä 2019 maksettava tuloksellisuuserä. Lisäksi kiky-sopimuksen julkisen sektorin lomarahaleikkaus päättyy.

Julkisen sektorin taloutta rasittaa rakenteelliset ongelmat. Paikallishallinnon rahoitusasemaa heikentävät erityisesti väestön ikääntymisen luomat kasvupaineet hoito- ja hoivamenoissa, pieni- ja keskituloisten päivähoitomaksujen alentaminen sekä kunta-alan ansiotason nousu. Paikallishallinnon osalta viime vuosi oli poikkeuksellisen hyvä vuosi verotulojen osalta. Paikallishallinnon tulot eivät kasva samassa suhteessa kuin menot, ja hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta verotulot jopa laskevat vuonna 2018. Verotulojen negatiivinen kehitys johtuu poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, kuntien vuoden 2017 jako-osuuden tarkistuksesta alaspäin sekä vuoden 2017 yhteisöveroon kohdistuneesta suuresta kertaerästä.

### **Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 3 prosenttia**

Palvelualojen myyntiodotukset ovat kohentuneet, yritysten tuotanto-odotukset ovat positiiviset ja rakennusinvestoinnissa jatketaan suurkohteiden toteuttamista. Kasvua rajoittavat kuitenkin ammattitaitoisen työvoiman pula sekä tuotantokapasiteetin riittämättömyys. Teollisuuden uudet tilaukset vähenivät 4,5 % vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

### **Työllisyystilanne ennätyslukemissa**

Työllisyys nousi kesäkuussa ennätyslukemiin ja on nyt 71,8 %. Työllisyysasteen ennustetaan nousevan 73 prosenttiin vuonna 2020. Työttömyys laski nopeasti alkuvuonna ja vuoden 2018 työttömyys ennustetaan olevan 7,4 %. Työttömyys ennustetaan laskevan tasaisesti ja olevan 6,6 % vuonna 2020.

Loviisassa työttömyys oli 9,4 % elokuussa 2018.

### **Maakunta- ja sote-uudistus**

Kesällä 2018 maakunta- ja sote-uudistuksen käsittelyä lykättiin eduskunnan syyskaudelle. Käsittelyn siirtymisen lisäksi ilmoitettiin järjestämistä vastaavaan lykkääntyvän vuodelle vuoteen 2021. On vielä epävarmaa, käsitelläänkö uudistus vielä tämän hallituskauden aikana, eikä ole tiedossa, miten uudistuksen käy, mikäli käsittely siirtyy tulevalle hallituskaudelle.

Suomen Kuntaliiton suositus on, ettei maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutuksia huomioida budjetoinnissa ennen kuin siihen liittyvät lait on käsitelty. Loviisan kaupungin talousarvio 2019 sekä taloussuunnitelma 2020–2021 on tehty Suomen Kuntaliiton suosituksen mukaisesti huomioimatta mahdollista uudistusta.

## Loviisan kaupungin taloudelliset näkymät

### Kuluva vuosi

Kaupungin toteuma tammi-elokuulta on noin 2,3 miljoona euroa alijäämäinen. Talousarviossa on budjetoitu noin 0,5 miljoonan euron suuruista alijäämää.

Myyntitulojen odotetaan toteutuvan noin 0,4 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Lisäksi korkotaso on pysynyt matalalla ja rahoitustuotot ovat toteutuneet hieman budjetoitua suurimpina.

Verotulojen ennuste on budjetoitua pienempi. Verotuloihin vaikuttavat koko kuntasektorin verovuoden 2017 jako-osuuden tarkistus alaspäin, jonka seurauksena kuntasektori maksaa valtiolle tasausta marraskuun tilityksen yhteydessä. Verotuksen valmistuessa näyttää myös siltä, että vuoden ennakonpalautukset tulevat olemaan poikkeuksellisen suuret. Verovuoden 2017 vaikutuksista johtuen kohentuneet työllisyyden vaikutusta ei nähdä vielä tämän vuoden verotuloissa. Valtionosuuksia saadaan tämänhetkisten päätösten mukaan noin 0,4 miljoonaa euroa talousarviota enemmän.

Erikoissairaanhoidosta johtuvat kulut ovat toteutuneet talousarviota suurempina. Tähän vaikuttavat sekä hintojen korotukset että käytön nousu.

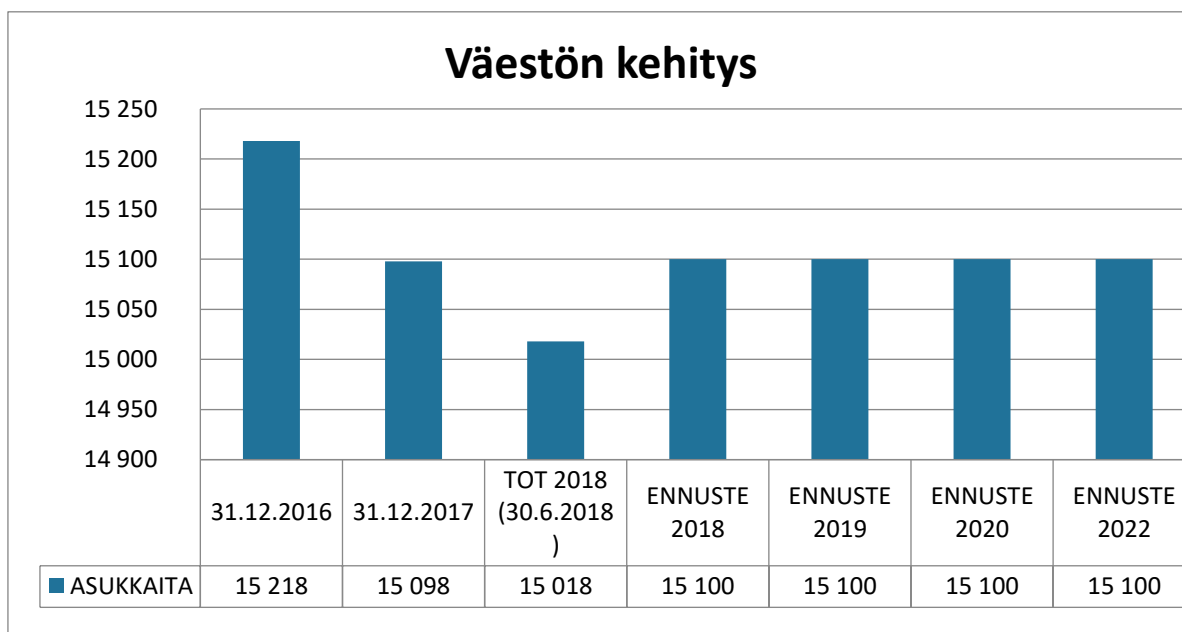
Harjunteen koulun sisäilmaongelmat aiheuttavat tämän vuoden käyttötalouteen lisäkustannuksia yhteensä 1,7 miljoonaa euroa sekä investointikustannuksia noin 0,3 miljoonaa euroa. Uuden osan kuluista tullaan esittämään vaatimus urakoitsijalle.

Muutoin kaupungin toteuma tammi-elokuulta 2018 ja ennuste ovat talousarvion mukaisia.

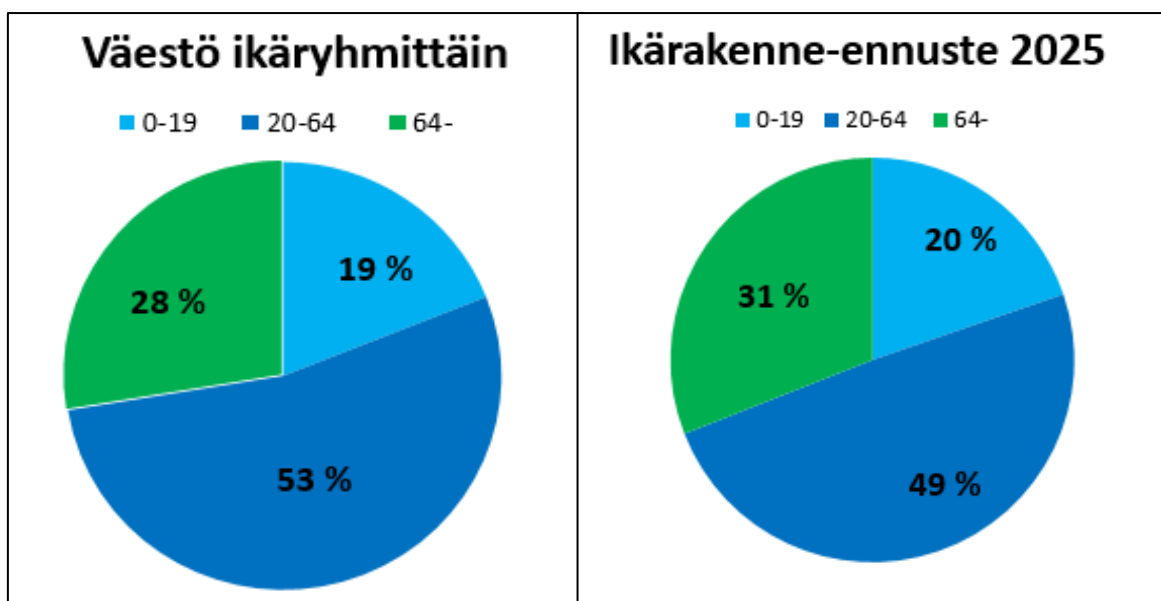
Sisäilmaongelmat ovat valtakunnallinen ongelma, joka hankaloittaa monien kuntien ja kaupunkien taloutta ja tilaratkaisuja. Verotulojen jako-osuuden tarkistuksessa vaikutus on negatiivinen koko kuntasektorin osalta. Tästä johtuen kuntasektorin verotulot heikkenevät vuonna 2018, huolimatta siitä, että positiivinen talouskasvu ja työllisyyden parantuminen pitäisi nostaa kuntien verotuloja. Verotulojen kehitys muuttuu positiiviseksi taas vuonna 2019.

### Kaupungin asukkaat

Kesäkuun 2018 lopussa Loviisan kaupungin asukasmäärä oli 15 018. Verrattuna asukasmäärään 31.12.2017 asukasluvu oli vähentynyt 80 henkilöllä.



Tilastokeskuksen väestöennuste laadittiin viimeksi vuonna 2015. Toteuma on ollut kaukana ennusteesta, joten vanhaa ennustetta ei ole enää käytetty väestöennusteen perusteena. Väestöennuste on nyt laskettu sen mukaan, että saataisiin nykyinen asukasmäärä vähintään pysymään ennallaan. Tilastokeskus julkaisee uuden väestöennusteen marraskuussa 2018.



Loviisan kaupungin väestön painopiste on työssäkäyvässä väestössä. 20-64 –vuotiaiden osuus asukkaista on 53 %. Työikäisten osuus kuitenkin näyttää pienenevän, kun taas lasten ja nuorten osuus kasvaa hieman. Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa.

## Työpaikat ja työllisyys

Elokuussa 2018 Loviisan kokonaistyövoima oli 6 862 henkilöä ja työttömyysaste 9,4 prosenttia. Vastaavat luvut elokuussa 2017 olivat 6 983 henkilöä ja 10,01 prosenttia. Loviisassa oli elokuussa 2018 avoimia työpaikkoja yhteensä 86. Uudenmaan työttömyysaste oli elokuussa 2018 8,6 prosenttia. Loviisan työttömyysaste on viime vuoden elokuuhun verrattuna laskenut 0,7 prosenttiyksikköä ja 57 henkilöllä eli työttömien määrä on vähentynyt 7,6 prosenttia.

# Loviisan kaupungin ja vesiliikelaitoksen ulkoinen toteuma

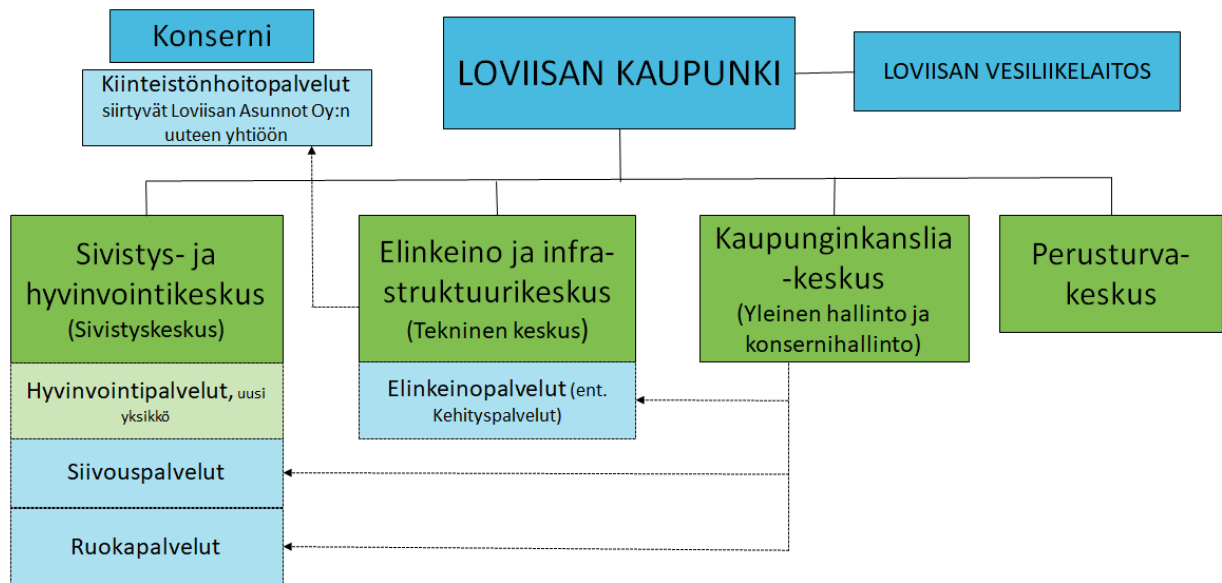
Kaupunki ja vesiliikelaitos – Stad och affärsverket (euroa – euro)

	2017 Tilinpäätös Bokslut	1-8/2017 Toteuma Utfall	2018 Talousarvio Budget	1-8/2018 Toteuma Utfall	1-8/2017 Toteuma/TP Utfall/BS %	1-8/2018 Toteuma/TA Utfall/BG %
<b>TOIMINTATULOT - VERKSAMHETSINKOMSTER</b>	<b>22 691 180</b>	<b>13 438 835</b>	<b>21 807 138</b>	<b>13 112 369</b>	<b>59 %</b>	<b>60 %</b>
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	12 238 547	7 468 242	12 099 813	7 262 388	61 %	60 %
Maksutulot - Avgiftsinkomster	6 357 742	4 090 620	5 843 890	3 725 073	64 %	64 %
Tuet ja avustukset - Stöd och bidrag	1 458 807	937 153	1 129 860	1 014 257	64 %	90 %
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsinkomster	2 636 084	942 819	2 733 575	1 110 652	36 %	41 %
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN - TILLVERKNING FÖR EGET BRUK</b>			124 124			
<b>TOIMINTAMENOT - VERKSAMHETSUTGIFTER</b>	<b>-107 109 706</b>	<b>-71 738 841</b>	<b>-108 552 494</b>	<b>-71 488 884</b>	<b>67 %</b>	<b>66 %</b>
Henkilöstömenot - Personalutgifter	-48 396 689	-32 664 712	-49 369 021	-32 435 362	67 %	66 %
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-44 548 533	-30 200 461	-44 650 355	-29 921 145	68 %	67 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-6 892 987	-4 115 700	-6 916 596	-4 487 629	60 %	65 %
Avustukset - Bidrag	-5 277 747	-3 449 291	-5 670 850	-3 395 902	65 %	60 %
Muut toimintamenot - Övriga verksamhetsutgifter	-1 993 750	-1 308 676	-1 945 673	-1 248 845	66 %	64 %
<b>TOIMINTAKATE - VERKSAMHETSBI DRAG</b>	<b>-84 418 526</b>	<b>-58 300 006</b>	<b>-86 621 232</b>	<b>-58 376 514</b>	<b>69 %</b>	<b>67 %</b>
Verotulot - Skatteinkomster	65 949 154	43 880 575	65 567 000	41 145 267	67 %	63 %
Valtionsosuudet - Statsandelar	25 226 825	16 797 513	23 888 540	16 253 396	67 %	68 %
Rahoitustulot ja -menot - Finansiella inkomster och utgifter	1 510 742	1 489 714	1 244 000	1 555 585	99 %	125 %
Korkotulot - Ränteinkomster	22 626	6 830	28 000	5 805	30 %	21 %
Muut rahoitustulot - Övriga finansiella inkomster	1 752 379	1 594 297	1 779 300	1 650 864	91 %	93 %
Korkomenot - Ränteutgifter	-253 643	-106 054	-556 000	-94 431	42 %	17 %
Muut rahoitusmenot - Övriga finansiella utgifter	-10 620	-5 360	-7 300	-6 654	50 %	91 %
<b>VUOSIKATE - ÅRSBI DRAG</b>	<b>8 268 195</b>	<b>3 867 796</b>	<b>4 078 308</b>	<b>577 733</b>	<b>47 %</b>	<b>14 %</b>
<b>POISTOT JA ARVONALENTUMISET - AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR</b>	<b>-4 624 531</b>	<b>-2 883 178</b>	<b>-4 560 000</b>	<b>-3 259 808</b>	<b>62 %</b>	<b>71 %</b>
Sunnitelman mukaiset poistot - Avskrivningar enligt plan	-4 447 612	-2 883 178	-4 560 000	-3 259 808	65 %	71 %
Arvonalentumiset - Nedskrivningar	-176 919					
<b>SATUNNAISET ERÄT - EXTRAORDINÄRA POSTER</b>	<b>-339 007</b>	<b>-253 559</b>	<b>-100 000</b>	<b>-5 000</b>	<b>75 %</b>	<b>5 %</b>
Satunnaiset tulot - Extraordinära inkomster						
Satunnaiset menot - Extraordinära utgifter	-339 007	-253 559	-100 000	-5 000	75 %	5 %
<b>TILIKAUDEN TULOS - RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT</b>	<b>3 304 657</b>	<b>731 059</b>	<b>-581 692</b>	<b>-2 687 075</b>	<b>22 %</b>	<b>462 %</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) - Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdiffe- rens	137 407	175 800	66 000		-6 %	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+) - Ökning (-) eller minskning (+) av reserver	-3 100 000		66 000			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+) - Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	175 800	175 800		175 800,00	100 %	
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ - RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT</b>	<b>517 864</b>	<b>906 859</b>	<b>-515 692</b>	<b>-2 687 075</b>	<b>175 %</b>	<b>521 %</b>

## Organisaatiomuutos ja talousarvion laadintaperiaatteet

Uusi organisaatorakenne astuu voimaan 1.1.2019. Talousarvioraami sekä itse talousarvio on laadittu nykyisen organisaation mukaisena. Talousarviokirjassa on käytetty keskusten ja viranhaltijoiden uuden organisaation mukaisia nimityksiä. Siirtyvien toimintojen määrärahat sekä tavoitteet on huomioitu sen mukaan, minne toiminto sijoittuu nykyisessä organisaatiossa. Organisaation uuden kustannuspaikkarakenteen valmistuttua laaditaan ja hyväksytään käyttösuunnitelmat niin, että määrärahat vastaavat uutta organisaatiota.

Kaupungin organisaatorakenne muuttuu 1.1.2019 alkaen seuraavalla tavalla:



Tiettyjen palveluiden siirtymisen lisäksi tapahtuu muutoksia keskusten alaisessa kustannuspaikkarakenteessa. Nämä muutokset eivät vaikuta keskuskohtaisiin määrärahoihin. Koska sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ei todennäköisesti toteudu suunnitellusti, arvioidaan perusturvakeskuksen organisaatio vuoden 2019 aikana.

# Lähtökohdat talousarviovuodelle 2019 ja taloussuunnitelmalle 2020–2021

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen kirjanpidollinen tulos oli 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen tilinpäätöksessä 2017. Tulos sisältää 3,1 miljoonan euron varauksen tulevia kouluinvestointeja varten. Loviisan kaupungin velkamäärä kasvoi 102 euroa asukasta kohden tilikaudella 2017 ollen 2 365 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2017.

Vuoden 2018 talousarvio on laadittu 0,5 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Kaupungin ja vesiliikelaitoksen tulos tammi-elokuulta oli noin 2,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vesiliikelaitoksen noin 340 000 euron alijäämääseen tulokseen vaikuttaa vesilaskutuksen jaksotus. Liikelaitoksen tulos koko vuodelta tulee olemaan linjassa budjetin kanssa.

Kaupungin tulokseen vaikuttavat Harjurinteen koulun sisäilmaongelmista johtuvat lisäkustannukset ja erikoissairaanhoidon hintojen nousu sekä käytön lisäys. Verotuloihin vaikuttavat negatiivisesti verovuoden 2017 jako-osuuden tarkastus alaspäin, jonka johdosta koko kunta-sektori maksaa tasausta valtiolle. Tämän lisäksi on odotettavissa poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset. Yhteisöveron jako-osuuden aleneminen heikentää myös kaupungin yhteisöverotuloja.

## Verotulot ja valtionosuudet

### Tuloveroprosentti

Työllisyyden kehityksellä on ollut positiivinen vaikutus kunnallisverotulojen kertymään verovuoden 2018 osalta. Positiivinen kehitys odotetaan jatkavan myös vuonna 2019 sekä suunnitelmavuosina 2020–2021. Valtion suunnittelemat helpotukset pienituloisten verotuksessa vaikuttaa kuitenkin kunnallisverotuloon negatiivisesti ja hillitsee verotulon kasvua. Pienituloisten helpotuksia kunnallisverotuksessa kompensoidaan kunnille valtionosuuksissa.

Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain tuloveroprosentista, joka Loviisan kaupungissa on ollut 19,75 prosenttia vuodesta 2011.

### Osuus yhteisöveron tuotosta

Osakeyhtiöt ja muut yhteisöt maksavat tuloveroa yhteisöveron muodossa. Yhteisövero lasketaan kunkin yhteisön veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksena. Liikelaitosten, julkisyhteisöjen ja yleishyödyllisten yhdistysten sekä laitosten yhteisöverovollisuus koskee vain elinkeinotuloja.

Kuntaryhmän osuudeksi vuonna 2019 ennakoidaan 31,3 miljardia euroa (31,4 miljardia euroa vuonna 2018).

Yhteisöverotuotto on merkittävä rahoituserä Loviisan kaupungin talousarviossa. Koska yhteisöverotuotto on riippuvainen yritysten tuloksesta, sen suuruutta on vaikea arvioida etukäteen. Loviisan kaupunki on keväällä 2018 teettänyt selvityksen alueen yritysten kannattavuuksista. Tämän selvityksen mukaan on odotettavissa, että yritykset menestyvät lähivuosina.



Yhteisöverotulon ennakoidaan toteutuvan merkittävästi budjetoitua pienempänä 2018. Tämä johtuu kaupungin jako-osuuden merkittävästä laskusta sekä yhteisöverotuloihin vaikuttavasta kertaerästä. Yhteisöverotulon tason odotetaan palautuvan tulevien vuosien aikana.

### Kiinteistöveroprosentti

Talousarvioesitys on laadittu sen pohjalta, että kiinteistöveroprosentit säilytetään vuoden 2018 tasolla. Oheisesta taulukosta selviävät Loviisan kaupungin voimassa olevat kiinteistöveroprosentit ja ehdotus vuoden 2019 kiinteistöveroprosenteiksi sekä kiinteistöverolaissa säädettyt ylä- ja alarajat.

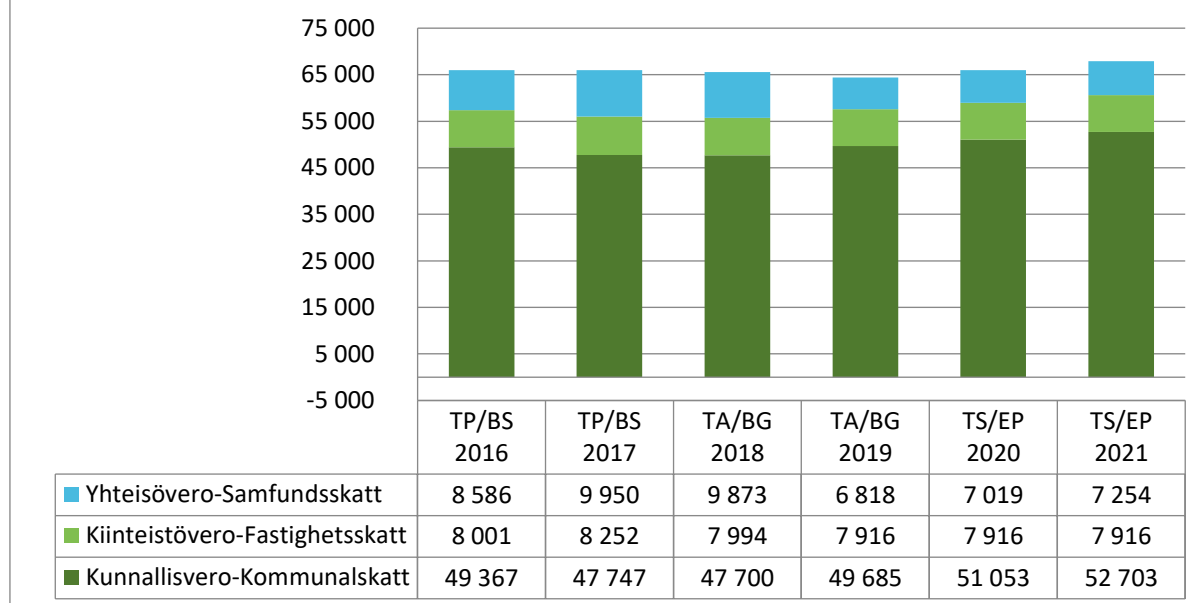
KIINTEISTÖVERO- PROSENTIT	2018 verotusarvo 1000 €	2019 arvio 1000€	VAIHTELU- VÄLI	2018	2019	KIINTEISTÖ- VEROTUOTTO 2019 1000€
<b>Yleinen kiinteistövero</b>	227 938	227 938	1,03–2,00 %	1,00 %	1,00 %	2 279
<b>Vakituisten asuntojen kiinteistövero</b>	299 778	299 778	0,37–0,8 %	0,50 %	0,50 %	1 499
<b>Muiden kuin vaki- tuisten asuntojen kiinteistövero</b>	52 386	52 386	1,03–2,00 %	1,20 %	1,20 %	629
<b>Voimaloiden kiinteistö- vero</b>	116 337	116 337	maks. 3,1 %	3,10 %	3,10 %	3 606
<b>Yleishyödylliset yhteisöt</b>	2 048	2 048		0,00 %	0,00 %	
<b>Rakentamattomat ra- kennuspaikat</b>	1 058	1 058	2,00–6,00%	3,00 %	3,00 %	32
<b>YHTEENSÄ:</b>	<b>699 545</b>	<b>699 545</b>				<b>8045 *</b>

\* 1,5 - 2,0 % ei tility, tämä johtuu oikaisutilityksistä ja jako-osuuden tarkistuksesta

### Verotulot yhteensä

Talousarvio 2019 pohjautuu oletukselle, että verotuloja saadaan yhteensä 64,4 miljoonaa euroa (65,6 miljoonaa euroa vuoden 2018 talousarviossa).

## Verotulojen kehitys - Skatteinkomstutveckling 1000 €

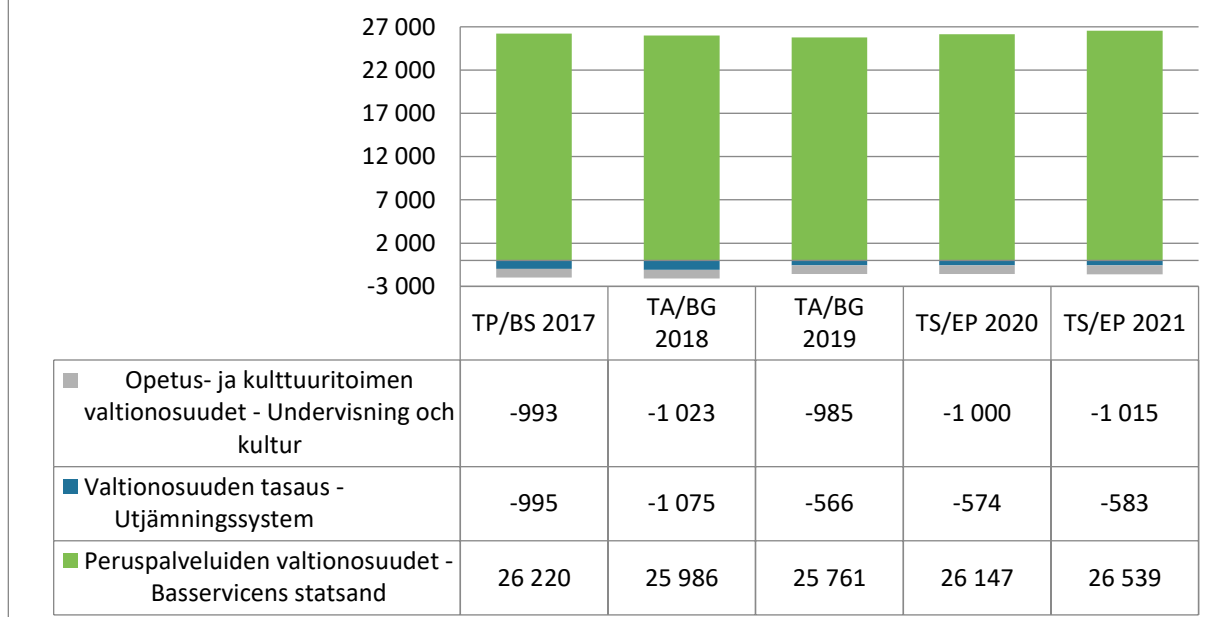


### Valtionosuudet

Kaupungin valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta.

Kuntaliiton ennakkotietojen mukaan Loviisan kaupunki tulee saamaan valtionosuuksia vuonna 2019 noin 24,2 miljoonaa euroa.

## Valtionosuudet- Statsandelar 1000 €



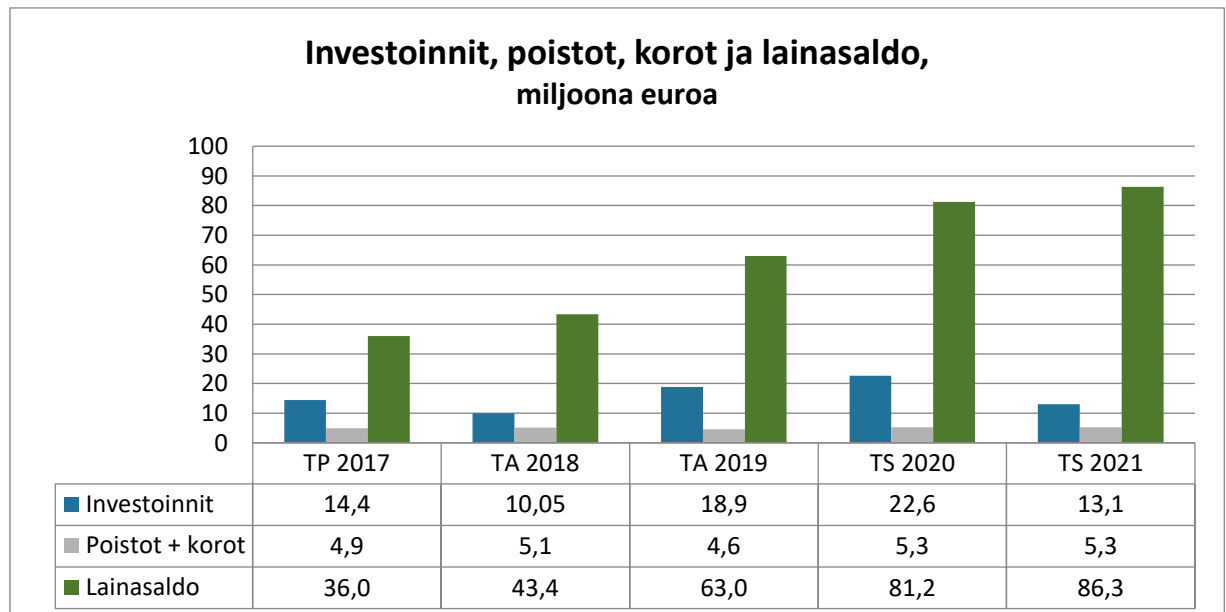
## Lainanotto ja rahoitustarve

Kaupungin lainakanta liikelaitos mukaan lukien tilinpäätöksessä 2017 oli 35,7 miljoonaa euroa, eli 2 365 euroa jokaista loviisalaista kohden. Vuoden 2018 loppuun mennessä lainamäärän arvioidaan nousevan noin 43,4 miljoonaan euroon (2 871 euroa asukasta kohden). Vuonna 2018 maan keskiarvo on ennakkotietojen mukaan 2 933 euroa asukasta kohden ja Uudenmaan keskiarvo 2 677 euroa asukasta kohden.

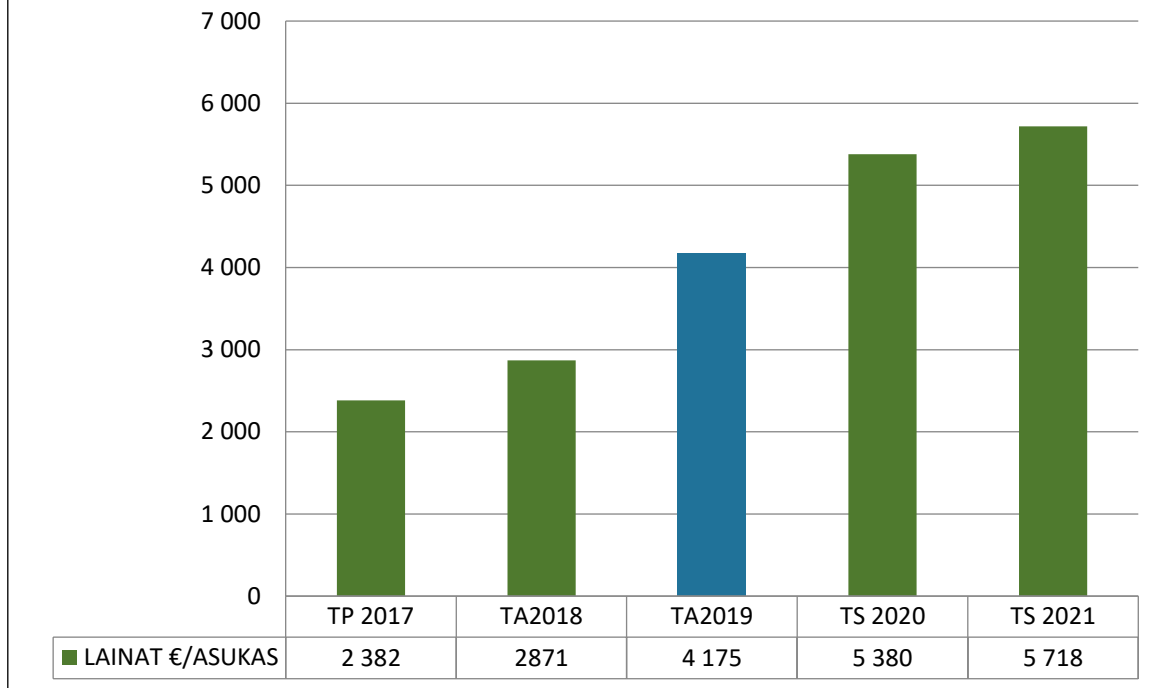
Loviisan kaupungin investointitarve tuleville vuosille on varsin mittava, ja koulujen sisäilma-ongelmat lisäävät investointitarpeita sekä kuluvalle että tuleville vuosille. Kuningattarenrannan kaavoitus ja kunnallistekniikka vaativat tulevina vuosina isoja investointeja, näillä kuitenkin tähdätään vuoden 2023 asuntomessuihin ja jo vuonna 2020 odotetaan alueen tonttien myyntituloja. Taloussuunnitelmavuosien vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen, vaan investoinnit rahoitetaan pääosin talousarviolainalla. Talousarviovuonna 2019 lainakannan arvioidaan nousevan 64,0 miljoonaan euroon, eli 4 241 euroon asukasta kohden. Kun tämä vireillä oleva mittavien investointien kausi on ohi, on vuosittaisen investointien taso saatava mahdollisimman matalalle tasolle, jotta investointikauden aikana kertyvä velkataakka saada sulatettua.

Loviisan kuntakonsernin lainat olivat tilinpäätöksessä 2017 yhteensä 57,3 miljoonaa euroa ja asukasta kohden laskettuna 3 797 euroa. Kuntakonsernin lainakanta asukasta kohden on ennakkotietojen mukaan 6 296 euroa koko maassa ja 7 815 euroa Uudellamaalla. Kuntakonserni onkin uuden kuntalain talouden tarkastelun keskiössä.

Vuosikatteen riittävyys ja investointien suuruus vaikuttavat olennaisesti velkaantumiseen. Tulevien vuosien painopiste on kouluinvestoinneissa sekä Kuningattarenrannan asuinalueen kehittämisessä. Näiden hankkeiden lisäksi tehtävät investoinnit on syytä harkita tarkasti ja priorisoida toteuttamista.



## LAINAT €/ASUKAS



# Talousarvion yhteenveto

Loviisan kaupunki ja vesiliikelaitos (euroa)

	2017	2018	2019	2020	2021
	Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvio	TS	TS
<b>TOIMINTATULOT</b>	<b>38 635 021</b>	<b>37 845 251</b>	<b>42 190 365</b>	<b>41 851 961</b>	<b>43 562 445</b>
<i>josta sisäiset</i>	15 943 841	16 566 648	17 460 433	17 460 433	17 460 433
Myyntitulot	16 048 480	16 698 112	17 189 249	17 224 064	17 309 727
Maksutulot	6 357 742	5 843 890	5 842 285	5 917 863	5 977 651
Tuet ja avustukset	1 458 807	1 129 860	1 403 097	1 365 528	1 378 083
Muut toimintatulot	14 769 993	14 173 389	17 755 734	17 344 506	18 896 984
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>		124 124	128 000	130 000	130 000
<b>TOIMINTAMENOT</b>	<b>-123 053 547</b>	<b>-124 066 550</b>	<b>-130 314 022</b>	<b>-130 124 099</b>	<b>-129 872 499</b>
<i>josta sisäiset</i>	-15 943 841	-15 514 055	-17 460 433	-17 460 433	-17 460 433
Henkilöstömenot	-48 396 689	-49 369 021	-50 963 219	-50 797 039	-50 939 505
Palvelujen ostot	-48 654 649	-49 605 832	-51 628 244	-51 430 463	-51 441 258
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 016 742	-7 000 644	-7 237 348	-7 104 268	-7 105 557
Avustukset	-5 277 747	-5 670 850	-5 469 700	-5 469 700	-5 469 700
Muut toimintamenot	-13 707 721	-12 420 203	-15 015 511	-15 322 629	-14 916 479
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-84 418 526</b>	<b>-86 097 174</b>	<b>-87 995 657</b>	<b>-88 142 138</b>	<b>-86 180 054</b>
<b>ULKOINEN TOIMINTAKATE</b>	<b>-84 418 526</b>	<b>-86 097 174</b>	<b>-87 995 657</b>	<b>-88 142 138</b>	<b>-86 180 054</b>
Verotulot	65 949 154	65 567 000	64 419 000	65 988 000	67 873 000
Valtionosuudet	25 226 825	23 888 540	24 209 237	24 572 000	24 941 000
Rahoitustulot ja -menot	1 510 742	1 244 000	1 519 200	1 584 200	1 610 200
Korkotulot	45 225	28 000	26 940	71 940	86 940
Muut rahoitustulot	1 767 047	1 794 000	1 856 000	1 896 000	1 947 000
Korkomenot	-276 241	-556 000	-340 940	-360 940	-400 940
Muut rahoitusmenot	-25 288	-22 000	-22 800	-22 800	-22 800
<b>VUOSIKATE</b>	<b>8 268 195</b>	<b>4 602 366</b>	<b>2 151 780</b>	<b>4 002 062</b>	<b>8 244 146</b>
<b>POISTOT JA ARVONALENTUMISET</b>	<b>-4 624 531</b>	<b>-4 560 000</b>	<b>-4 900 000</b>	<b>-4 910 000</b>	<b>-4 910 000</b>
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 447 612	-4 560 000	-4 900 000	-4 910 000	-4 910 000
Arvonalentumiset	-176 919				
<b>SATUNNAISET ERÄT</b>	<b>-339 007</b>	<b>-100 000</b>	<b>-100 000</b>	<b>-100 000</b>	<b>-100 000</b>
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	-339 007	-100 000	-100 000		
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>3 304 657</b>	<b>-57 634</b>	<b>-2 848 220</b>	<b>-1 007 938</b>	<b>3 234 146</b>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	137 407	66 000	-2 353 500	-1 641 850	275 000
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-3 100 000		2 433 000	1 917 000	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	175 800				
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>517 864</b>	<b>8 366</b>	<b>-2 768 720</b>	<b>-732 788</b>	<b>3 509 146</b>

## Loviisan vesiliikelaitos

Loviisan Vesiliikelaitos toimii kaupunginhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Liikelaitoksen toimintaa ohjataan kuntalaissa sekä liikelaitoksen johtosäännöllä. Vesiliikelaitoksella on oma johtokunta ja asiat johtokunnalle esittelee vesihuoltopäällikkö. Johtokunta päättää liikelaitoksen toiminnan kehittämisestä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden rajoissa (kuntalaki 87 c §).

Liikelaitoksen talousarvion hyväksyy kuntalain mukaisesti johtokunta. Johtokunta myös päättää liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista. Johtokunnan esitys talousarvioksi on talousarviokirjan liitteenä.

Valtuusto asettaa liikelaitokselle tuottotavoitteet ja hyväksyy mahdolliset vesiliikelaitokselle annettavat takaukset ja muut avustukset, mikäli vesiliikelaitos ei pysty niitä omalla tulonmuodostuksellaan kattamaan.

Vesiliikelaitoksen talousarvioesitys sisältää investointi- ja rahoitussuunnitelman. Kaikki investoinnit rahoitetaan lainanotolla ja mahdollisella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tuella, jota vesiliikelaitos hakee. Vuodelle 2019 Loviisan Vesiliikelaitoksen rahoituslaskelmassa pitkäaikaista lainaa esitetään otettavaksi 1,6 miljoonaa euroa.

Johtosäännön mukaisesti valtuusto antaa Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnalle luvan nostaa lainaa maksimissaan rahoitussuunnitelmassa esitetyn euromäärän verran ja päättää samanaikaisesti, että vesiliikelaitoksen kaikki lainat kilpailutetaan yhdessä kaupungin talousarviolainojen kanssa. Kaupungin lainojen kilpailutuksesta vastaa kaupunginkamreeri.

Loviisan Vesiliikelaitoksen tulee tavoitella positiivista tulosta vuosittain koko suunnitelma-kaudella 2019–2021. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja edelleen aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia. Loviisan Vesiliikelaitos maksaa Loviisan kaupungille peruspääomalle korkoa 0,1 %.

## Loviisa-konserni ja sen tavoitteet

Kuntakonserni tarkoittaa taloudellista kokonaisuutta, jota kunta emoyhteisönä muodostaa yhdessä yhden tai useamman oikeudellisesti itsenäisen yhteisön kanssa. Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt, joissa kunnalla yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa on määräysvaltaa.

Kunnan tytäryhteisöksi luokitellaan ne yhteisöt, joissa kunnalla on suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus äänivallasta. Yhteisöt, joissa kunnalla on suoraan tai välillisesti 20-50 prosenttia äänivallasta luokitellaan osakkuusyhteisöiksi. Kuntakonserniin kuuluvat lisäksi kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on osallisena.

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistetään kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt. Lisäksi yhdistetään kuntakonsernin osuus osakkuusyhteisöjen voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta. Kuntayhtymä yhdistetään kunnan konsernitilinpäätökseen omistussuuden suhteessa, riippumatta siitä, kuinka suuri osuus kunnalla on kuntayhtymässä.

# Loviisa-konserni

## LOVIISAN KAUPUNKI LOVIISAN VESILIIKELAITOS

### TYTÄRYHTEISÖT

Loviisan Asunnot Oy (100 %)  
Loviisan asuntosäätiö sr  
Liljendal Värme (99 %)  
Rauhalan liiketalo kesk. Oy (61 %)  
Fast Ab Lov-As Kiint Oy (62,5 %)  
Fast Ab Stenberg Kiint Oy (54,5 %)  
Tesjoen liikekulma KK Oy (83,8 %)  
Ruotsinpyhtään Kauppakulma (56,92 %)  
Loviisanseudun Vesi Oy (81,04 %)  
Fast Ab Lugnet (51 %)  
Fast Ab Mikre Oy (63 %)  
Pensionärshemsstiftelsen i Liljendal sr  
Loviisan Satamakilinteistöt Oy (100 %)

### OSAKKUUSYHTEISÖT

Bost. Ab Mickelsbo (31,9 %)  
Fast Ab Mariegatan 12 (31,2 %)  
Kiint Oy Petjärven rivi (40 %)  
As Oy ruots. Koivulanrinne (40,3 %)  
Fast Ab Forsby Center (34,6 %)  
Loviisan Satama Oy (40 %)  
Valkon halli Oy (24 %)  
Kymenlaakson Sähkö Oy (20,27 %)  
EduPointCollege Oy (16,41 %)

### KUNTAYHTYMÄT

Helsingin ja Uudenmaan  
sairaanhoidopiiri (0,96 %)  
Kärkulla samkommun (3,12 %)  
Eteva Ky (1,42 %)  
Inveon (25,51 %)  
Itä-Uudenmaan Koulutus Ky  
(16,41 %)  
Uudenmaan liitto (1,02 %)

Loviisan kaupungin konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 4.3.2015. Konserniohjeessa määritellään puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti ja määritellään konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Konserniohjeet koskevat Loviisan kaupunkia ja tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä, sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjä ja kuntayhtymiä. Ohjeella on keskeinen merkitys kaupungin omistajapolitiikan välineenä. Loviisan kaupungin konserniohjeen päivytystä uuden kuntalain mukaiseksi aloitetaan vuoden 2018 aikana. Uutta konserniohjetta käsitellään vuoden 2019 aikana, kun uusi kehitys- ja konsernijaosto on aloittanut toimintansa.

Kaupunkia kuntayhtymissä edustaville henkilöille annetaan myös konserniohjeen mukaisia toimintaohjeita. Edustajia informoidaan siitä, että heidän on tärkeää välittää jatkuvasti asianmukaista tietoa kyseisen yhteisön toiminnasta kaupungille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy konsernille tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Kuntalain muutoksen myötä valtuusto voi asettaa kunnan konsernijohtolle tavoitteita ja määritellä periaatteita tytäryhteisöjen toiminnan ja ohjauksen valvonnasta. Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä. Kaupungin tilinpäätöksessä on selonteko asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Loviisan kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ovat pääosin kiinteistöyhteisöjä. Konserniin kuuluu Loviisan Asunnot Oy, jonka tehtävänä tarjoa kohtuuhintaista vuokra-asumista. Konserniin kuuluu myös Loviisanseudun Vesi Oy, joka omistetaan yhdessä Lapinjärven ja Myrskylän kuntien kanssa. Loviisanseudun Vesi Oy on käyttöveden hankinnasta vastaava yhtiö, joka tekee tiiviisti yhteistyötä Loviisan vesiliikelaitoksen kanssa.

Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia ja käyttää omistajan ohjausvaltaa. Operatiivinen johtaminen on kaupunginjohtajan vastuulla. Organisaatiouudistuksen myötä konsernijaosto aloittaa työnsä talousarviovuoden aikana.

Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015 ja laissa kunnan toiminta pyritään huomioimaan laajasti kuntakonserninäkökulmaa korostaen. Huomioitavaa on, että muun muassa kuntatalouden tunnusluvut lasketaan kuntakonsernin tilinpäätösluvuista, joka edellyttää mahdollisuutta seurata koko Loviisan kaupunkikonsernin talouden kehitystä myös tilikauden aikana. Seurannan mahdollistavan raportoinnin edellytyksenä on tehokas ja tarkoituksenmukainen konsernirakenne, joka edistää myös laadukasta konserniohjausta ja konsernivalvontaa.

Suurta osaa lain säännöksistä sovelletaan nykyisen valtuustokauden alusta 1.6.2017 lukien.

### **Kuntakonsernin 2019–2021 tavoitteena ovat**

1. konsernirakenteen terävöittäminen ja konserniohjauksen edistäminen
  - Kaupungin omistamien asunto-osakkeiden keskittämistä Loviisan Asunnot Oy:lle selvitetään.
  - Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr:n asema suhteessa Loviisan asuntosäätiö sr selvitetään.
  - Selvitetään mahdollisuudet yhtiöittää Tesjoen aluelämpötoiminnot.
2. pitkän aikavälin investointisuunnitelman laatiminen ja yhteensovittaminen Loviisan Vesiliikelaitoksen, Loviisanseudun Vesi Oy:n ja omistajakuntien kanssa
3. omistajaohjauksen toteutumisen seuraaminen yhtiöissä ja mahdollisiin puutteisiin reagoiminen
4. huolehtia siitä, että kaupungin edunvalvonta kuntayhtymissä ja osakeyhtiöissä on toimivaa ja omistajaohjauksen linjausten mukaista.

Talousarviovuonna panostetaan konserniraportoinnin kehittämiseen, selkeiden tuottotavoitteiden asettamiseen voittoa tuottaville yhtiöille sekä uuden konsernijaoston toiminnan käynnistämiseen.





Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet on esitetty alla olevassa taulukossa.

YHTIÖ	TOIMINNALLINEN TAVOITE	TALOUDELLINEN TAVOITE
<b>Loviisan Asunnot Oy</b>	Vuokrausaste on korkea ja kiinteistöjen ylläpito on asianmukainen. Yhtiö toimii itsenäisesti sekä omavaraisesti vuokra-asuntomarkkinoilla. Yhtiön toiminta tukee kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.	Yhtiön talous on tasapainossa. Vuokrataso on maltillinen ja vuokrien tasaukset suoritetaan kaupungin asuntopoliittisten linjausten mukaan. Erilaisia kiinteistöjen ylläpitokustannusten säästöön tähtääviä toimenpiteitä toteutetaan taloudellisten resurssien puitteissa.
<b>Loviisan Asuntosäätiö sr</b>	Vuokrausaste on korkea ja kiinteistöjen ylläpito on asianmukainen. Säätiön toiminta organisoituu hyvin ja säätiö toimii itsenäisesti sekä omavaraisesti vuokra-asuntomarkkinoilla sääntöjensä mukaisesti.	Säätiön talous on tasapainossa. Vuokrataso on maltillinen ja vuokrien tasaukset suoritetaan kaupungin asuntopoliittisten linjausten mukaan. Erilaisia kiinteistöjen ylläpitokustannusten säästöön tähtääviä toimenpiteitä toteutetaan taloudellisten resurssien puitteissa.
<b>Rauhalan Liiketalo keskinäinen Oy</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Tesjoen Liikekulma keskinäisen kiinteistö Oy</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Kiinteistö Oy Ruotsinpyhtään Kauppakulma</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Kiinteistö Oy Lugnet-Fastighets Ab Lugnet</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Kiinteistö Oy Lov-as</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Fastighets Ab Lovisa Stenborg Kiinteistö Oy</b>	Kaupungin omistamien tilojen kunnosta huolehditaan asianmukaisesti.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Oy Loviisanseudun Vesi</b>	Tukkuveden hinta on edullinen ja vedensaanti turvattu.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Liljendal Värme Ab</b>	Selvitetään mahdollisuuksia siirtää Tesjoen aluelämpötoiminnot Liljendal Värme Ab:n vastuulle.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr</b>	Vuokrausaste säilyy korkeana. Kiinteistöjen ylläpito on asianmukainen.	Yhtiön talous on tasapainossa.
<b>Loviisan Satamakiinteistöt Oy</b>	Yhtiö pyrkii edesauttamaan vuokraistensa, satama-alueen yhtiöiden, toimintaedellytyksiä niin aluesuunnittelun kuin väyläyhteyksien osalta.	Yhtiön talous on tasapainossa. Yhtiö lyhentää lainasaamisiaan kaupungille lainaehtojen mukaisesti.

# **TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAT**

## Tuloslaskelma, ulkoinen

Loviisan kaupunki ja vesiliikelaitos (euroa)	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatulot</b>	<b>22 691 180</b>	<b>21 807 138</b>	<b>24 729 932</b>	<b>24 391 528</b>	<b>26 102 012</b>
Myyntitulot	12 238 547	12 099 813	12 231 035	12 265 850	12 351 513
Maksutulot	6 357 742	5 843 890	5 842 285	5 917 863	5 977 651
Tuet ja avustukset	1 458 807	1 129 860	1 403 097	1 365 528	1 378 083
Muut toimintatulot	2 636 084	2 733 575	5 253 515	4 842 287	6 394 765
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>		<b>124 124</b>	<b>128 000</b>	<b>130 000</b>	<b>130 000</b>
<b>Toimintamenot</b>	<b>-107 109 706</b>	<b>-108 552 494</b>	<b>-112 853 589</b>	<b>-112 663 666</b>	<b>-112 412 066</b>
Henkilöstömenot	-48 396 689	-49 369 021	-50 963 219	-50 797 039	-50 939 505
Palvelujen ostot	-44 548 533	-44 650 355	-46 343 314	-46 145 533	-46 156 328
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-6 892 987	-6 916 596	-7 153 652	-7 020 572	-7 021 861
Avustukset	-5 277 747	-5 670 850	-5 469 700	-5 469 700	-5 469 700
Muut toimintamenot	-1 993 750	-1 945 673	-2 923 704	-3 230 822	-2 824 672
<b>Toimintakate</b>	<b>-84 418 526</b>	<b>-86 621 232</b>	<b>-87 995 658</b>	<b>-88 142 138</b>	<b>-86 180 054</b>
Verotulot	65 949 154	65 567 000	64 419 000	65 988 000	67 873 000
Kunnallisvero	47 747 251	47 700 000	49 685 000	51 053 000	52 703 000
Kiinteistövero	8 251 792	7 994 000	7 916 000	7 916 000	7 916 000
Yhteisövero	9 950 111	9 873 000	6 818 000	7 019 000	7 254 000
Valtionosuudet	25 226 825	23 888 540	24 209 237	24 572 000	24 941 000
Rahoitustulot ja -menot	1 510 742	1 244 000	1 519 200	1 584 200	1 610 200
Korkotulot	22 626	28 000	17 000	62 000	77 000
Muut rahoitustulot	1 752 379	1 779 300	1 841 300	1 881 300	1 932 300
Korkomenot	-253 643	-556 000	-331 000	-351 000	-391 000
Muut rahoitusmenot	-10 620	-7 300	-8 100	-8 100	-8 100
<b>Vuosikate</b>	<b>8 268 195</b>	<b>4 078 308</b>	<b>2 151 779</b>	<b>4 002 062</b>	<b>8 244 146</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-4 624 531	-4 560 000	-4 900 000	-4 910 000	-4 910 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 447 612	-4 560 000	-4 900 000	-4 910 000	-4 910 000
Arvonalentumiset	-176 919				
Satunnaiset erät	-339 007	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	-339 007	-100 000	-100 000		
Tilikauden tulos	3 304 657	-581 692	-2 848 221	-1 007 938	3 234 146
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	137 407	66 000	-2 353 500	-1 641 850	275 000
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	-3 100 000		2 433 000	1 917 000	
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)	175 800				
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>517 864</b>	<b>-515 692</b>	<b>-2 768 721</b>	<b>-732 788</b>	<b>3 509 146</b>

### Tavoitteet ja tunnusluvut

Toimintatulot/toimintamenot %	21 %	20 %	22 %	22 %	23 %
Vuosikate / Poistot %	186 %	89 %	44 %	82 %	168 %
Vuosikate, euro/asukas	548	270	143	265	546
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	17 585	17 069	14 301	13 568	17 077
oletetaan , että vesiliikelaitoksen tulos +/-0					
Asukasmäärä vuoden lopussa	15 098	15 100	15 100	15 100	15 100

## Rahoitusosa

Loviisan kaupunki ja vesiliikelaitos (euroa)	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018	Kaupungin-hallituksen esitys TA2019	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	8 268 195	4 199 906	2 151 779	4 002 062	8 244 146
Satunnaiset erät	-339 007	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Tulorahoituksen korjaukset	-837 344				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-14 384 957	-10 050 000	-18 853 000	-22 580 000	-13 060 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 964 651		75 000	75 000	30 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 706 967	800 000			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-621 494	-5 150 094	-16 726 221	-18 602 938	-4 885 854
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-67 400		-3 000 000		
Antolainasaamisten vähennykset	132 379				
Lainankannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 930 470	9 800 000	25 200 000	25 000 000	12 300 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 662 468	-3 700 000	-5 065 000	-6 200 000	-7 200 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000				
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-920 873				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-209 387	949 906	408 779	197 062	214 146
Sitova valtuustoon nähden					

Tavoitteet ja tunnusluvut Kaupunki ja vesiliikelaitos	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018	Kaupungin-hallituksen esitys TA2019	TS 2020	TS 2021
Lainanhoitokate	1,63	0,83	0,34	0,56	1,03
Lainat €/asukas	2 365	2 769	4 102	5 347	5 685
Lainakanta (1000e), kaupunki	35 709	41 809	61 944	80 744	85 844
Asukasmäärä vuoden lopussa	15 098	15 100	15 100	15 100	15 100
Lainakanta(Kaupunki+VLL)	35 959	43 359	63 044	81 244	86 344
Lainat/asukas(Kaupunki+VLL)	2 382	2 871	4 175	5 380	5 718
Sitova valtuustoon nähden					

# Liikelaitoksen vaikutus tilikauden tuloksen muodostamiseen

	Talousarvio 2019, euroa		Eliminoinnit, euroa		Kaupungin tuloslaskelma ml. liikelaitos, euroa
	Kaupungin tuloslaskelma	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
<b>Toimintatulot</b>					
Myyntitulot, ulkoiset	8 531 485	3 699 550			12 231 035
Myyntitulot, sisäiset	78 722	191 000	-78 722	-191 000	
Maksutuotot	5 842 285				5 842 285
Tuet ja avustukset	1 403 097				1 403 097
Tuet ja avustukset, kaupungilta					
Muut toimintatulot	5 253 065	450			5 253 515
Muut toimintatulot, sisäiset					
Valmistus omaan käyttöön	128 000				128 000
<b>Toimintamenot</b>					
Henkilöstömenot	-50 097 739	-865 480			-50 963 219
Palvelujen ostot	-45 642 114	-701 200			-46 343 314
Palvelujen ostot, sisäiset	-191 000	-78 722	191 000	78 722	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 210 452	-943 200			-7 153 652
Aineet, tarv. ja tavarat, sisäiset					
Avustukset	-5 469 700				-5 469 700
Avustukset liikelaitokselle					
Muut toimintamenot	-2 876 004	-47 700			-2 923 704
Muut toimintamenot, sisäiset					
<b>Toimintakate</b>	<b>-89 138 078</b>	<b>1 142 420</b>	<b>112 278</b>	<b>-112 278</b>	<b>-87 995 658</b>
Verotulot	64 419 000				64 419 000
Valtionosuudet	24 209 237				24 209 237
<b>Rahoitustulot ja menot</b>					
Korkotulot	17 000				17 000
Sisäiset korkotulot	9 940		-9 940		
Muut rahoitustulot	1 832 000	9 300			1 841 300
Korkomenot	-301 000	-30 000			-331 000
Sisäiset korkokulut		-9 940		9 940	
Korvaus peruspääomasta	14 700	-14 700	-14 700	14 700	
Muut rahoitusmenot	-1 100	-7 000			-8 100
Vuosikate	1 037 059	1 114 720	87 638	-87 638	2 151 779
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 840 000	-1 060 000			-4 900 000
Satunnaiset erät		-100 000			-100 000
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-2 802 941</b>	<b>-45 280</b>	<b>87 638</b>	<b>-87 638</b>	<b>-2 848 221</b>

## Liikelaitoksen vaikutus tilikauden rahoituksen muodostamiseen

	Talousarvio 2019, euroa		Eliminoinnit, euroa		Kaupungin tuloslaskelma ml. liikelaitos, euroa
	Kaupungin tuloslaskelma	Liikelaitos	Kunta	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 037 059	1 114 720	87 638	-87 638	2 151 779
Satunnaiset erät		-100 000			-100 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-17 253 000	-1 600 000			-18 853 000
Rah.os. investointimenoihin	75 000				75 000
Pys.vast. hyöd.luovutustulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-16 140 941</b>	<b>-585 280</b>	<b>87 638</b>	<b>-87 638</b>	<b>-16 726 221</b>
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset	-4 600 000		1 600 000		-3 000 000
Antolainasaamisten vähennykset	500 000		-500 000		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 200 000	1 600 000		-1 600 000	25 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 065 000	-500 000		500 000	-5 065 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
<b>Vaikutus maksuvalmiuteen</b>	<b>-105 941</b>	<b>514 720</b>	<b>1 187 638</b>	<b>-1 187 638</b>	<b>408 779</b>



## Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

ULKOINEN (euroa)	Sitovuus *)	Määrärahat	Tuloarviot
<b>KÄYTTÖTALOUSOSA</b>			
Vaalit	N	-92 010	100 000
Tarkastuslautakunta	N	-43 820	
Valtuusto	N	-99 090	
Kaupunginhallitus	N	-1 226 050	3 114 000
Kaupunginkansliakeskus	N	-15 472 090	4 354 400
Perusturvakeskus	N	-53 518 228	8 305 440
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	N	-25 622 397	2 743 181
Elinkeino- ja infrastruktuuri keskus	N	-14 222 324	2 540 911
<b>TULOSLASKELMAOSA</b>			
Verotulot	B		64 419 000
Valtionosuudet	B		24 209 237
Rahoitustulot ja -menot	B		1 546 900
Satunnaiset erät	B		
<b>INVESTOINTIOSA</b>			
Kaupunginkansliakeskus			
yli 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-1 400 000	
alle 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-325 000	
Perusturva			
yli 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-3 050 000	
alle 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-10 000	
Sivistys- ja hyvinvointikeskus			
yli 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-7 533 000	75 000
alle 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-350 000	
Elinkeino- ja infrastruktuuri keskus			
yli 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-2 430 000	
alle 100 000 euron hankkeet yhteensä	B	-2 155 000	
<b>RAHOITUSOSA</b>			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	-4 600 000	
Antolainasaamisten vähennykset	B	500 000	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		25 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-5 065 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			-105 941
<b>TALOUSARVION LOPPUSUMMA</b>		<b>-136 714 009</b>	<b>136 608 069</b>
*)N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio			
B = bruttomääräraha/-tuloarvio			

## Yhteenvedo määrärahoista ja tuloarviosta

Määrärahat ja tuloarviot (euroa)	2017 Tilinpäätös	2018 Talousarvio	2019 Talousarvio
-------------------------------------	---------------------	---------------------	---------------------

<b>VAALIT</b>			
Tulot, ulkoiset		70 000	100 000
<i>Tulot, sisäiset</i>			
Menot, ulkoiset	-46 567	-113 779	-92 010
<i>Menot, sisäiset</i>		-300	-300
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-46 567</b>	<b>-43 779</b>	<b>7 990</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>		-300	-300

<b>TARKASTUSLAUTAKUNTA</b>			
Tulot, ulkoiset			
<i>Tulot, sisäiset</i>			
Menot, ulkoiset	-31 711	-44 819	-43 820
<i>Menot, sisäiset</i>			
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-31 711</b>	<b>-44 819</b>	<b>-43 820</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>			

<b>KAUPUNGINVALTUUSTO</b>			
Tulot, ulkoiset	896		
<i>Tulot, sisäiset</i>			
Menot, ulkoiset	-106 478	-96 239	-99 090
<i>Menot, sisäiset</i>	-243		
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-105 582</b>	<b>-96 239</b>	<b>-99 090</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-243</i>		

<b>KAUPUNGINHALLITUS</b>			
Tulot, ulkoiset	561 977	644 300	3 114 000
<i>Tulot, sisäiset</i>			
Menot, ulkoiset	-1 351 907	-1 111 092	-1 226 050
<i>Menot, sisäiset</i>	-7 501	-2 824	-5 470
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-789 930</b>	<b>-466 792</b>	<b>1 887 950</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-7 501</i>	<i>-2 824</i>	<i>-5 470</i>

<b>KAUPUNGINKANSLIAKESKUS</b>			
Tulot, ulkoiset	4 536 417	4 589 858	4 354 400
<i>Tulot, sisäiset</i>	3 580 045	4 469 369	4 835 936
Menot, ulkoiset	-14 024 603	-15 103 352	-15 472 090
<i>Menot, sisäiset</i>	-428 317	-429 223	-425 930
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-9 488 187</b>	<b>-10 513 494</b>	<b>-11 117 690</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>3 151 728</i>	<i>4 040 146</i>	<i>4 410 006</i>



<b>Määrärahat ja tuloarviot (euroa)</b>	<b>2017 Tilinpäätös</b>	<b>2018 Talousarvio</b>	<b>2019 Talousarvio</b>
<b>PERUSTURVAKESKUS</b>	0		
Tulot, ulkoiset	8 746 630	8 157 635	8 305 440
<i>Tulot, sisäiset</i>	122 510		
Menot, ulkoiset	-52 436 755	-51 932 135	-53 518 228
<i>Menot, sisäiset</i>	-4 302 967	-4 537 124	-5 197 806
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-43 690 125</b>	<b>-43 774 500</b>	<b>-45 212 788</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-4 180 457</i>	<i>-4 537 124</i>	<i>-5 197 806</i>
<b>SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS</b>			
Tulot, ulkoiset	3 005 051	2 574 784	2 743 181
<i>Tulot, sisäiset</i>	187 177	3 500	179 430
Menot, ulkoiset	-23 699 956	-24 296 765	-25 622 397
<i>Menot, sisäiset</i>	-10 362 151	-10 902 978	-11 011 947
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-20 694 905</b>	<b>-21 721 981</b>	<b>-22 879 216</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-10 174 974</i>	<i>-10 899 478</i>	<i>-10 832 517</i>
<b>ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS</b>			
Tulot, ulkoiset	2 363 040	2 257 685	2 540 911
<i>Tulot, sisäiset</i>	11 859 222	11 902 427	12 254 067
Menot, ulkoiset	-13 147 001	-13 401 668	-14 222 324
<i>Menot, sisäiset</i>	-717 568	-567 601	-750 258
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-10 783 961</b>	<b>-11 143 982</b>	<b>-11 681 413</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>11 141 654</i>	<i>11 334 826</i>	<i>11 503 809</i>
<b>KESKUKSET YHTEENSÄ</b>			
Tulot, ulkoiset	19 214 010	18 294 262	21 157 932
<i>Tulot, sisäiset</i>	15 748 954	16 375 296	17 269 433
Menot, ulkoiset	-104 844 978	-106 099 849	-110 296 009
<i>Menot, sisäiset</i>	-15 818 747	-16 440 050	-17 391 711
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>3 395 263</b>	<b>-87 805 587</b>	<b>-89 138 077</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>-69 793</i>	<i>-64 754</i>	<i>-122 278</i>
<b>VESILIIKELAITOS</b>			
Tulot, ulkoiset	3 477 170	3 637 000	3 700 000
<i>Tulot, sisäiset</i>	194 886	191 352	191 000
Menot, ulkoiset	-2 264 728	-2 452 645	-2 557 580
<i>Menot, sisäiset</i>	-125 094	-106 157	-68 722
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>1 212 442</b>	<b>1 184 355</b>	<b>1 142 420</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>69 792</i>	<i>85 195</i>	<i>122 278</i>
<b>KAUPUNKI + VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ</b>			
Tulot, ulkoiset	22 691 180	21 931 262	24 857 932
<i>Tulot, sisäiset</i>	15 943 840	16 566 648	17 460 433
Menot, ulkoiset	-107 109 706	-108 552 494	-112 853 589
<i>Menot, sisäiset</i>	-15 943 841	-16 546 207	-17 460 433
<b>NETTO, ulkoinen</b>	<b>-84 418 526</b>	<b>-86 621 232</b>	<b>-87 995 657</b>
<i>NETTO, sisäinen</i>	<i>0</i>	<i>20 441</i>	<i>0</i>

Kaupunki ja liikelaitos Talousarvion tunnusluvut	TILINPÄÄTÖS	TALOUSARVIO	TALOUSARVIO
	2017	2018	2019
Asukasluku 31.12	15 098	15 489	15 100
Veroprosentti	19,75 %	19,75 %	19,75 %
Käyttömenot milj. €	107,1	108,5	112,9
Muutos-%		1,3	4,0
Käyttömenot/asukas	7094	7005	7474
Käyttötulot milj. €	22,7	21,8	24,7
muutos-%		-4,0	13,4
Toimintakate milj. €	84,4	86,8	88,0
muutos%		2,9	1,3
Toimintakate €/asukas	5590	5606	5827
Verotulot yht milj €	64,9	65,5	64,4
Verotulot €/asukas	4299	4229	4266
Valtionosuudet milj €	25,2	23,9	24,2
Valtionosuudet €/asukas	1669	1543	1603
Vuosikate milj €	8,3	4,1	2,2
Vuosikate €/asukas	550	265	143
Vuosikate/poisto %	186 %	89 %	44 %
Investoinnin netto milj €	14,4	10,1	18,9
Investoinnit €/asukas	953	649	1249
Lainakanta milj €	36,0	43,4	63,0
Lainakanta €/asukas	2 382	2 871	4 175
Lainanhoitokate	1,63	0,83	0,34

**KÄYTTÖTALOUS**  
**LOVIISAN KAUPUNGIN**  
**TALOUSARVIO VUODELLE 2019**

# Vaalit

**Vastuuhenkilö:** kaupunkikansliakeskuksen johtaja

Vuonna 2019 eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit sekä mahdolliset maakuntavaalit. Vuonna 2020 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Kuntavaalit järjestetään 2021.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>		70 000	100 000		
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-46 567	-114 079	-92 310		-46 900
<i>joista sisäiset</i>		-300	-300	-300	-300
<b>Toimintakate</b>	-46 567	-44 079	7 690		-46 900
<i>joista sisäiset</i>		-300	-300	-300	-300
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-46 567	-43 779	7 990		-46 600



## Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on seitsemän jäsentä. Tarkastuslautakunta hoitaa kuntalain 121 §:ssä säädetty tehtävät sekä seuraa tilintarkastuksen toimintaa.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>					
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-31 711	-44 819	-43 820	-43 820	-43 820
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Toimintakate</b>	-31 711	-44 819	-43 820	-43 820	-43 820
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-31 711	-44 819	-43 820	-43 820	-43 820

## Valtuusto

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa ja siirtää hallintosäännön määräyksien kautta toimivaltaansa eteenpäin. Kaupunginvaltuustossa on 35 valtuutettua.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	896				
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-106 721	-96 239	-99 090	-99 090	-99 090
<i>joista sisäiset</i>	-243				
<b>Toimintakate</b>	-105 825	-96 239	-99 090	-99 090	-99 090
<i>joista sisäiset</i>	-243				
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-105 582	-96 239	-99 090	-99 090	-99 090



# Kaupunginkansliakeskus

Aikaisemmin nimellä Yleinen hallinto ja konsernihallinto.

**Vastuuhenkilö:** kaupunginkansliakeskuksen johtaja

## Toimintaperiaatteet

Toiminta-ajatuksena on tuottaa ja toteuttaa laadukkaat palvelut asukkaille kustannustehokkaasti. Toiminnan päämäärinä ovat toimintatapojen jatkuva parantaminen, tuottavuuden lisääminen, ennakoitavissa oleva talous ja päätöksentekoa tukeva raportointi.

## Yleiseen hallintoon ja konsernihallintoon kuuluvat seuraavat vastualueet:

- hallintopalvelut, uudessa organisaatiossa nimellä kaupunginkansliapalvelut
- talouspalvelut, josta siivous- ja ruokapalvelut siirtyvät sivistys- ja hyvinvointikeskuksen alaisuuteen uudessa organisaatiossa
- kehittämisspalvelut, siirtyvät elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen alaisuuteen uudessa organisaatiossa ja muuttaa nimensä elinkeinopalveluiksi.

Organisaatiomuutoksen yhteydessä tieto- ja viestintäteknologiapalveluista tulee oma vastualue. Toiminto on tällä hetkellä hallintopalveluiden alaisena yksikkönä.

## Toiminnan painopisteet

Arvioimme erilaisia tapoja tuottaa tukipalveluja ja kehitämme toimintaa siten, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhenkistä. Etsimme uusia mahdollisuuksia ja ratkaisuja toimia.

## Riskiario

Työpaikkojen määrän lisäys, työllisyyden kehitys ja asukasmäärän lisäys ovat haasteellisia tavoitteita. Näiden kehitys voi toimenpiteistämme huolimatta olla epäsuotuisaa. Nämä myös heijastuvat toisiinsa, eli heikko työllisyystilanne saattaa näkyä myös asukasmäärässä. Edellä mainitut vaikuttavat myös suoraan talouteen. Taloudellisten tavoitteiden toteutumiseksi tarvitaan onnistumisia sekä työllisyydessä että asukasmäärän nousussa.

Organisaationmuutoksen toteutuminen tulee näkymään tukipalveluissa, eikä suunniteltujen muutosten toteutuksen vaikutuksia esimerkiksi henkilöstön työtyytyväisyyteen pystytä täydellisesti ennakoimaan. Muutoksen myötä myös työtehtävien järjestäminen muovautuu osittain vasta vuoden aikana.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

Yleinen hallinto ja konsernihallinto

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
Myyntituotot	7 034 461	8 089 555	8 156 914	8 190 811	8 315 047
Maksutuotot	242 271	308 000	300 500	303 505	306 540
Tuet ja avustukset	625 060	510 750	540 500	545 905	551 364
Vuokratuotot	109 363	88 500	118 500	119 685	120 882
Muut toimintatuotot	105 306	62 422	73 922	73 974	74 078
<b>Toimintatuotot</b>	<b>8 116 462</b>	<b>9 059 227</b>	<b>9 190 336</b>	<b>9 233 880</b>	<b>9 277 911</b>
<i>joista sisäiset</i>	3 580 045	4 469 369	4 835 936	4 835 936	4 835 936
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
Henkilöstökulut	-7 580 389	-8 259 628	-8 406 561	-8 350 861	-8 313 061
Palveluiden ostot	-2 938 931	-3 058 656	-3 267 597	-3 224 597	-3 224 597
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 164 968	-1 227 895	-1 308 860	-1 178 860	-1 178 860
Avustukset	-2 163 050	-2 371 150	-2 250 000	-2 250 000	-2 250 000
Muut toimintakulut	-605 582	-670 164	-665 002	-660 002	-655 002
<b>Toimintakulut</b>	<b>-14 452 921</b>	<b>-15 532 575</b>	<b>-15 898 020</b>	<b>-15 664 320</b>	<b>-15 621 520</b>
<i>joista sisäiset</i>	-428 317	-429 223	-425 930	-425 930	-425 930
<b>Toimintakate</b>	<b>-6 336 459</b>	<b>-6 473 348</b>	<b>-6 707 684</b>	<b>-6 430 440</b>	<b>-6 343 610</b>
<i>joista sisäiset</i>	3 151 728	4 040 146	4 410 006	4 410 006	4 410 006
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	<b>-9 448 187</b>	<b>-10 513 494</b>	<b>-11 117 690</b>	<b>-10 840 446</b>	<b>-10 753 616</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-164 612	-150 670	-443 269	-443 269	-443 269



**Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2019 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

**Yleisen hallinnon ja konsernihallinnon toiminnan painopisteet:**

Työpaikkojen määrä kasvaa 50 kpl ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Parannamme etätyön edellytyksiä. Tuemme hyvän verkon saata- vuutta ja markki- noimme sitä.	Työpisteiden luku- määrä ja käyttöaste.	Käytettävissä olevien työpisteiden käyttö- aste kasvaa.	Markkinoidaan mah- dollisuutta työsken- nellä etänä kodin ul- kopuolella.	Elinkeino- ja infra- struktuurikeskuksen johtaja ja elinkei- nopäällikkö
		Nopeasta verkosta riippuvien työnanta- jien Loviisassa olevien työntekijöiden määrä kasvaa.	Loviisan hyviä etä- työedellytyksiä mark- kinoidaan.	Elinkeino- ja infra- struktuurikeskuksen johtaja ja elinkei- nopäällikkö
Kaupunki seuraa pai- kallisen ostamisen osuutta hankinnois- taan.	Paikallisten toimittajien osuus hankinnoissa.	Omalla toiminnalla tuetaan paikallisten markkinoiden synty- mistä.	Hankinnat jaetaan mahdollisuuksien mukaan niin, ettei yri- tyksen koko muo- dostu esteeksi tar- jouksen jättämiselle.	Kaupunginkanslia-kes- kuksen johtaja ja kau- punginkamreeri
		Laajennetaan sähköis- ten hankintatyökalu- jen käyttöä ja kehitet-ään seurantatyöka- luja.	Pienhankintaportaalia hyödynnetään pien- hankintoja tehdessä.	Kaupunginkanslia- keskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
		Lisätään yrittäjien tietoisuutta hankinta- menettelyistä.	Järjestetään yhteis- työssä muiden kes- kusten kanssa vuoro- vaikutusta edistäviä tapahtumia paikallis- ten toimijoiden kanssa.	Kaupunginkanslia- keskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
		Lisätään yrittäjien tietoisuutta hankinta- menettelyistä.	Järjestetään koulutus alueen yrittäjille han- kintamenettelyistä.	Elinkeino- ja infra- struktuurikeskuksen johtaja ja elinkei- nopäällikkö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainos- tamista.	Matkailijoiden, asuk- kaiden ja yritysten määrä. Kaupunki näkyy me- diassa myönteisesti aiempaa enemmän.	Kaupungin markki- nointi tulevana asun- tomessukaupunkina aloitetaan.	Asuntomessut esillä esitetuotannossa ja messuilla.	Viestintä- ja markki- nointiasiantuntija
		Yritysten määrä kasvaa.	Vahvojen klustereiden toimivien yritysten kanssa jatketaan klus- tereiden kehittämistä.	Elinkeino- ja infra- struktuurikeskuksen johtaja ja elinkei- nopäällikkö
		Matkailijoiden määrä kasvaa.	Markkinointi suunnat- taan lapsiperheisiin, risteilymatkustajiin ja venäläisiin matkailijoi- hin.	Elinkeino- ja infra- struktuurikeskuksen johtaja ja elinkei- nopäällikkö

Lisäämme vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otamme kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Sähköisten asiakirjojen osuus kasvaa.	Tulosteiden määrä vähenee ja niiden toimintojen, joissa on mahdollista vastaanottaa lomakkeita sähköisesti, määrä kasvaa.	Selvitetään uusia sähköisiä toimintatapoja.	Lisätään sähköisen allekirjoituksen käyttöä.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
			Vähennetään tulostamista paperille.	
			Selvitetään sähköiseen säilyttämiseen ja arkistointiin siirtymistä.	
			Kehitetään kykyä vastaanottaa sähköisiä asiakirjoja.	
			Tietosuojaa ja tietoturvaa kehitetään edelleen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja tietohallintopäällikkö
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Toteutunut, ei toteutunut.	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
Lisäämme sovellusten käyttöä.	Sovellusten latausten määrä, kyselyiden määrä, käytön määrä, kilometrikorvausten määrä.	OP Yhteisauto -sovelluksen lataukset kasvavat.	Lisäämme markkinointia ja annamme ohjeistusta sovelluksen käyttöön.	Viestintä- ja markkinointiasiantuntija
		Henkilökunnalle maksettavien kilometrikorvausten määrä vähenee.	Ohjeistus päivitetään.	Henkilöstöpäällikkö
		Morjens Loviisa-sovelluksen käyttöaste kasvaa. - Sovelluksen latausten määrä kasvaa. - Kyselyihin saatujen vastausten määrä kasvaa. - Kyselyiden määrä kasvaa.	Lisäämme markkinointia ja annamme ohjeistusta sovelluksen käyttöön. Tehdään ajankohtaisia ja kiinnostavia kyselyitä. Kannustamme keskuksia sovelluksen käyttöön kyselyvälineenä. Kehitämme kaupungin toimintaa kerättyä tietoa ja palautetta hyödyntäen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja viestintä- ja markkinointiasiantuntija
		Yhteisöllisyyttä kasvatetaan.	Osallistamista ja vuorovaikutusta lisätään.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja viestintätiimi

Kuninkaallista palvelua kuningattaren kaupungissa.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Kaupunki panostaa palveluun omassa toiminnassaan ja tukee yrittäjiä palvelutason hiomisessa.	Toteutunut, ei toteutunut.	Paikallisia yrittäjiä sparrataan.	Kaupungin osin rahoittama mento-ointiohjelmaa jatketaan.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
		Palvelutasoa parannetaan.	Markkinoidaan hyvää palveluasennetta yhteistyössä yrittäjien kanssa.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
		Koko henkilöstöä koskevat hyvän palvelun ohjeet jalkautetaan.	Ohje saadaan hyväksytyksi, jonka jälkeen se jalkautetaan organisaatiossa.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
		Palveluprosessien toimivuuteen ja päätösten vaikutuksiin yritysälämään panostetaan.	Yrityksiin kohdistuvien vaikutusten arviointia otetaan päätöksenteossa laajemmin huomioon.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
		Posintra Oy:n palveluita kohdennetaan ja seurataan.	Palvelusopimusta tarkennetaan ja ohjausta ja seuranta tehostetaan.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö

Asukasmäärä kasvaa 150 henkilöllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Panostamme vuokra-asuntojen laadukkuuteen ja tarjontaan.	Asuntoja on tarjolla riittävästi, käyttöasetta ja välitysaikoja seurataan.	Tuetaan Loviisan Asunnot Oy:n kehitystä ja kasvua.	Tulevien kaavojen yhteydessä tutkitaan mahdollisuutta rakentaa kerrostaloa, jossa on vuokra-asuntoja.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
		Tarjolla olevien asuntojen määrä kasvaa.		

Henkilöstön hyvinvointia tuetaan ja lisätään.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Esimiesten lukumäärä on pienempi ja yksiköt ovat suurempia.	Johtajien ja esimiesten määrä. Henkilöstökulut.	Organisaatiouudistus viedään käytäntöön.	Toimistotehtäviä järjestellään uudelleen ja sovitetaan yhteen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
		Saavutetaan säästöjä henkilöstökuluissa.	Muutosten yhteydessä arvioidaan tehtäväkuvat uudelleen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja henkilöstöpäällikkö
			Palkataan luonnollista poistumaa vähemmän uusia työntekijöitä.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja henkilöstöpäällikkö
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Henkilöstökyselyn tulokset.	Hyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät.	Tehostetaan työterveydenhuollon ja kaupungin yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi.	Henkilöstöpäällikkö
			Huolehditaan henkilökunnan työhyvinvoinnista muutostilanteissa.	
		Palkkaustaso on kilpailukykyinen ja oikeudenmukainen.	Käynnistetään palkkausjärjestelmän tarkastus.	

Talous on tasapainoinen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Uusista toimintatavoista on otettu selvää ja meille sopivia ja hyödyllisiä toimintatapoja on otettu käyttöön.	Otamme käyttöömme uusia, taloudellisia ja meille hyödyllisiä toimintatapoja.	Otamme aktiivisesti selvää mahdollisista uusista toimintatavoista, joita voimme hyödyntää työssämme.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
Toimintamme on kustannustehokasta.	Veroprosentti on alle maan keskiarvon. Lainamäärä euroissa per asukas ei kasva kuntien keskiarvoa enempää.	Talouden tunnusluvut pysyvät kohtuullisella tasolla maan keskiarvoon nähden.	Seuraamme aktiivisesti talouden kehittymistä, ja teemme tarvittavia toimenpiteitä pitääksemme talouden mittarit maan keskiarvon tasolla.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri

**Vastuualuetason avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Kaupunginkansliapalvelut (Ent. Hallintopalvelut)**

**Vastuuhenkilö:** kaupunginkansliakeskuksen johtaja

Vastuualue jakautuu uudessa organisaatiossa kahteen vastuualueeseen: kaupunginkansliapalveluihin ja tieto- ja viestintäteknologiapalveluihin.

### **Vastuualueen tehtävät**

Kaupunginkanslia vastaa muun muassa kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan valmistelun yhteensovittamisesta, esityslistojen ja pöytäkirjojen laadinnasta, asiakirjahallinnon ja arkistoinnin koordinoimisesta sekä kaupungin asiakirjojen keskitetystä kääntämisestä. Kaupunginkanslian tehtäviin kuuluvat myös kaupungin lakimiehen palveluiden tarjoaminen ja vaaleihin liittyvät tehtävät.

Asiakaspalvelutoimisto Lovinfo tuottaa keskusten keskitetyt ulkoiset ja sisäiset asiakaspalvelut yhden luukun periaatteella. Lisäksi asiakaspalvelutoimisto tarjoaa back office -palveluja ja vastaa kaupungin puhelinvaihdepalvelusta.

Viestintätiimi koordinoi kaupungin ulkoista ja sisäistä viestintää, kehittää viestinnän vuorovaikutteisuuutta ja ajankohtaisuutta sekä edistää myönteisen kaupunkikuvan muodostumista ja kuntalaisten yhteenkuuluvuutta markkinoinnin ja viestinnän keinoin.

Henkilöstöpalvelutiimi tuottaa henkilöstöhallinnon asiantuntijapalveluita sekä neuvoo ja opastaa esimiehiä ja henkilöstöä palvelussuhdeasioissa. Henkilöstöpalvelutiimi vastaa myös työhyvinvoinnin edistämisestä ja työsuojelusta.

Tieto- ja viestintäteknologiapalvelut vastaa kaupungin tieto- ja viestintäteknologisesta infrastruktuurista. Tähän sisältyvät työasemat, mobiililaitteet, palvelinjärjestelmät, tietoverkot ja käyttäjätuki. Tieto- ja viestintäteknologiapalvelut ylläpitää ja kehittää tieto- ja viestintäteknologista infrastruktuuria sekä koordinoi tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä tehtäviä.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

Painopisteitä suunnitelmakaudella ovat

1. asianhallinnan kehittäminen vastaamaan tietohallintalain vaatimuksia
2. asuntomessuihin 2023 liittyvä viestintä ja markkinointi
3. palvelussuhdeasioiden yhdenmukaisuuden varmistaminen sekä henkilöstön työhyvinvointi
4. perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnan digitalisoiminen huipputasolle.

## Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Osana organisaatiouudistusta ratkaistaan miltä osin kaupungin kansliatoimintoja on tarkoituksenmukaista keskittää kaupunginkansliakeskukseen. Kaupungin palkanmaksutoiminnot ulkoistettiin KuntaPro Oy:lle syksyllä 2018 ja organisaatiouudistuksessa henkilöstöyksiköstä muodostuu henkilöstöpalvelutiimi kaupunginkanslian alle. Henkilöstötiimin muiden palveluiden kehittämistä ja niihin liittyvien tehtäväkuvien tarkentamista jatketaan talousarviovuonna.

Mahdollisesti keväällä 2019 voimaan astuva tietohallintalaki edellyttää asia- ja tietohallintapalveluiden kokonaisuudistamista, jotta palvelut saatetaan lakia vastaaviksi siirtymäkauden päättyessä. Myös saavutettavuuslaki on eduskunnan käsiteltävänä. Laki edellyttää, että kaupungin julkisessa tietoverkossa oleva materiaali on täytettävä saatavuudelle asetetut edellytykset. Myös useita muita julkisten palvelujen digitalisointihankkeita on vireillä, kuten siirtyminen Suomi.fi-verkkopalvelun palveluiden käyttöön.

Mikäli sote- ja maakuntauudistus etenee, edellyttää muutos toimenpiteitä varsinkin henkilöstöpalveluiden ja tieto- ja viestintäteknologiapalveluiden osalta.

Organisaatiouudistukseen ja mahdolliseen sote- ja maakuntauudistukseen liittyy avoimen ja ajantasaisen muutosviestinnän tarve. Kaupungin uudis- ja korjausrakennushankkeet sekä sisäilma-asiat vaativat tehostettua viestintää. Viestinnän ja markkinoinnin tähtäin on suunnittelukaudella vuoden 2023 asuntomessuissa.

## Riskiarvio

Suunnittelukaudella astuu voimaan useampi laki, joiden vaatimukset edellyttävät huomattavia resursseja. Mahdollisesti myös sote- ja maakuntauudistukset toteutuvat suunnittelukaudella. Resurssien riittävyys usean uudistushankkeen samanaikaiseen toteuttamiseen muodostavat riskin sekä ajankäytön, että henkilöstön jaksamista silmällä pitäen.

## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Kaupungin markkinointi tulevana asuntomessukaupunkina aloitetaan.	Asuntomessut esillä esite-tuotannossa ja messuilla.	Viestintä- ja markkinointiasiantuntija
Sähköisten asiakirjojen osuus kasvaa.	Selvitetään uusia sähköisiä toimintatapoja.	Lisätään sähköisen allekirjoituksen käyttöä. Vähennetään tulostamista paperille.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja

		Selvitetään sähköiseen säilyttämiseen ja arkistointiin siirtymistä.	
		Kehitetään kykyä vastaanottaa sähköisiä asiakirjoja.	
		Tietosuojaa ja tietoturvaa kehitetään edelleen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja tietohallintopäällikkö
<b>Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).</b>	<b>Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.</b>	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
<b>Lisäämme sovellusten käyttöä.</b>	<b>OP Yhteisauto -sovelluksen lataukset kasvavat.</b>	Lisäämme markkinointia ja annamme ohjeistusta sovelluksen käyttöön.	Viestintä- ja markkinointiasiantuntija
	<b>Henkilökunnalle maksettavien kilometrikorvausten määrä vähenee.</b>	Ohjeistus päivitetään.	Henkilöstöpäällikkö
	<b>Morjens Loviisa-sovelluksen käyttöaste kasvaa.</b> - Sovelluksen latausten määrä kasvaa. - Kyselyihin saatujen vastausten määrä kasvaa. - Kyselyiden määrä kasvaa.	Lisäämme markkinointia ja annamme ohjeistusta sovelluksen käyttöön. Tehdään ajankohtaisia ja kiinnostavia kyselyitä. Kannustamme keskuksia sovelluksen käyttöön kyselyvälineenä. Kehitämme kaupungin toimintaa kerättyä tietoa ja palautetta hyödyntäen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja viestintä- ja markkinointiasiantuntija
	<b>Yhteisöllisyyttä kasvatetaan.</b>	Osallistamista ja vuorovaikutusta lisätään.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja viestintätiimi.
<b>Kaupunki panostaa palveluun omassa toiminnassaan ja tukee yrittäjiä palvelutason hiomisessa.</b>	<b>Koko henkilöstöä koskevat hyvän palvelun ohjeet jalkautetaan.</b>	Ohje saadaan hyväksytyksi, jonka jälkeen se jalkautetaan organisaatiossa.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
<b>Esimiesten lukumäärä on pienempi ja yksiköt ovat suurempia.</b>	<b>Organisaatiouudistus viedään käytäntöön.</b>	Toimistotehtäviä järjestellään uudelleen ja sovitetaan yhteen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja
	<b>Saavutetaan säästöjä henkilöstökuluissa.</b>	Muutosten yhteydessä arvioidaan tehtäväkuvat uudelleen.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja henkilöstöpäällikkö
		Palkataan luonnollista poistumaa vähemmän uusia työntekijöitä.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja henkilöstöpäällikkö

Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät.	Tehostetaan työterveydenhuollon ja kaupungin yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi.	Henkilöstöpäällikkö
		Huolehditaan henkilökunnan työhyvinvoinnista muutostilanteissa.	Henkilöstöpäällikkö
	Palkkaustaso on kilpailukyinen ja oikeudenmukainen.	Käynnistetään palkkausjärjestelmän tarkastus.	Henkilöstöpäällikkö
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Otamme käyttöömme uusia, taloudellisia ja meille hyödyllisiä toimintatapoja. Talouden tunnusluvut pysyvät kohtuullisella tasolla	Otamme aktiivisesti selvää mahdollisista uusista toimintatavoista, joita voimme hyödyntää työssämme.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Hallintopalvelut

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	367 921	240 953	259 930	262 317	264 728
<i>joista sisäiset</i>	22 140	27 413	21 230	21 230	21 230
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-3 164 672	-3 219 449	-3 420 257	-3 342 757	-3 342 757
<i>joista sisäiset</i>	-186 009	-185 362	-216 700	-216 700	-216 700
<b>Toimintakate</b>	-2 815 535	-2 978 496	-3 160 327	-3 080 440	-3 078 029
<i>josta sisäiset</i>	-158 869	-157 950	-195 470	-195 470	-195 470
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-2 637 882	-2 839 067	-2 964 857	-2 884 970	-2 882 599



## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Elinkeinopalvelut (ent. Kehittämispalvelut)

*Siirtyy elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen alaisuuteen ja muuttaa nimensä elinkeinopalveluiksi*

**Vastuuhenkilö:** elinkeinopäällikkö

#### Vastuualueen tehtävät

Kehittämispalvelujen vastuualueen tehtävänä on tukea elinkeinoelämää, niin toimivia kuin uusiakin yrityksiä, kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa elinkeino- ja kehittämissasioissa sekä muissa edunvalvontakysymyksissä. Vastuualue yhdistää elinkeino-, matkailu- ja maaseututoimen sekä yleisen strategia- ja kehittämistoimen yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kehittämisosastolle kuuluvat seuraavat tehtäväalueet: kehittämistoimi, elinkeinotoimi, matkailutoimi, maaseututoimi ja työllisyyspalvelut.

Kaupungin kehittämistyö on koko kaupungin tehtävä – niin elinkeinoelämän, yhdistysten kuin kaupunkiorganisaation eri sektoreiden. Uudistettu kaupunkistrategia painottaa yhteistyön tärkeyttä. Elinkeinopoliittinen ohjelma päivitetään vuonna 2019.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

Elinkeinopalvelut sisältävät kaupungin omat panostukset yritystoiminnan kehittämiseksi ja projektinhallinta- ja yrittäjäneuvontapalveluiden hankinta kehittämissyhtiö Posintra Oy:ltä. Matkailun kehittäminen on pääasiassa omaa toimintaa. Henkilöstöresursseja vahvistetaan. Työllisyyspalvelut tarjoavat muun muassa työpajatoimintaa, kesätyöntekijöille palvelusetelitä ja yleistä työllisyyttä parantavaa toimintaa. Maaseutuyksikkö huolehtii viljelijöiden tukien maksamisesta ja lomituspalveluista. Toiminta kattaa laajan alueen itäiseltä Uudeltamaalta.

#### Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Työpaikkojen lisäämiseksi alueella kaupunki panostaa erityisesti puu-, meri- ja metalliklustereihin. Alueen markkinointia suunnataan vahvasti Finnveran ja Invest in Finlandin kautta kanavoitaviin tiedusteluihin.

Matkailustrategia uusitaan – nykyinen on voimassa vuoteen 2020 saakka. Painopistevalinnat tehdään tämän työn yhteydessä. Painopisteet ovat olleet lapsiperheet, veneilijät ja tapahtumien tunnetuksi tekeminen. Leirintäalueen hoidosta tuli 2018 kaupungin omaa palvelua. Tätä on tarkoitus kehittää edelleen kolmena tulevana vuotena, jonka jälkeen arvioidaan toiminnan kannattavuus.

Kaupunkistrategian ja elinkeinopoliittisen ohjelman toteutumisen seuraamiseksi päivitetään kaupunginosien kehittämissuunnitelmat. Suunnitelmissa arvioidaan kaupunginosien vahvuudet ja haasteet sekä laaditaan ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi. Tulokset esitellään kyläkokouksissa kyseisissä kaupunginosissa viimeistään syksyllä 2019.

Työllisyyspalveluiden painopiste on ollut työpajojen kehittämisen ohella pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen. Vuodesta 2016 pitkäaikaistyöttömien määrä on pudonnut 432 henkilöstä vuoden 2018 kesäkuun lukuun 243. Toimintaa suunnataan enenevässä määrin nuoriin ja yleiseen työelämän tietämyksen lisäämiseen.

Maaseutuyksikön hallinnollinen kohtalo riippuu maakuntaudistuksen aikataulusta.

### Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Parannamme etätöön edellytyksiä. Tuemme hyvän verkon saatavuutta ja markkinoimme sitä.	Käytettävissä olevien työpisteiden käyttöaste kasvaa.	Markkinoidaan mahdollisuutta työskennellä etänä kodin ulkopuolella.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
	Nopeasta verkosta riippuvien työnantajien Loviisassa olevien työntekijöiden määrä kasvaa.	Loviisan hyviä etätöedellytyksiä markkinoidaan.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
Kaupunki seuraa paikallisen ostamisen osuutta hankinnoistaan.	Lisätään yrittäjien tietoisuutta hankintamenetlyistä.	Järjestetään koulutus alueen yrittäjille hankintamenetlyistä.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Yritysten määrä kasvaa.	Vahvojen klustereiden toimivien yritysten kanssa jatketaan klustereiden kehittämistä.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
	Matkailijoiden määrä kasvaa.	Markkinointi suunnataan lapsiperheisiin, risteilymatkustajiin ja venäläisiin matkailijoihin.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
Kaupunki panostaa palveluun omassa toiminnassaan ja tukee yrittäjiä palvelutason hiomisessa.	Paikallisia yrittäjiä sparrataan.	Kaupungin osin rahoittama mentorointiohjelmaa jatketaan.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
	Palvelutasoa parannetaan.	Markkinoidaan hyvää palveluasennetta yhteistyössä yrittäjien kanssa.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
	Palveluprosessien toimivuuden ja päätösten vaikutuksiin yrityselämään panostetaan.	Yrityksiin kohdistuvien vaikutusten arviointia otetaan päätöksenteossa laajemmin huomioon.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö

	<b>Posintra Oy:n palveluita kohdennetaan ja seurataan.</b>	Palvelusopimusta tarkennetaan ja ohjausta ja seurantaa tehostetaan.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
<b>Panostamme vuokra-asuntojen laadukkuuteen ja tarjontaan.</b>	<b>Tuetaan Loviisan Asunnot Oy:n kehitystä ja kasvua.</b>	Tulevien kaavojen yhteydessä tutkitaan mahdollisuutta rakentaa kerrostaloa, jossa on vuokra-asuntoja.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja elinkeinopäällikkö
	<b>Tarjolla olevien asuntojen määrä kasvaa.</b>		

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Kehittämispalvelut

## Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	<b>TILINPÄÄTÖS 2017</b>	<b>TALOUSARVIO 2018 muutoksineen</b>	<b>TALOUSARVIO 2019</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2020</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2021</b>
<b>Toimintatuotot</b>	4 111 408	4 371 618	4 110 700	4 151 807	4 193 325
<i>joista sisäiset</i>	2 010				
<b>Valmistus omaan käyt-</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-6 804 189	-7 295 519	-7 250 719	-7 235 019	-7 197 219
<i>joista sisäiset</i>	-84 205	-63 831	-113 827	-113 827	-113 827
<b>Toimintakate</b>	-2 692 781	-2 923 901	-3 140 019	-3 083 212	-3 003 894
<i>joista sisäiset</i>	-82 196	-63 831	-113 827	-113 827	-113 827
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-2 696 639	-2 931 051	-3 140 019	-2 969 385	-2 890 067

## Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto)

	<b>Tilinpäätös 2017</b>	<b>Talousarvio 2018</b>	<b>Talousarvio 2019</b>	<b>Taloussuunnitelma 2020</b>	<b>Taloussuunnitelma 2021</b>
Uusia aloittaneita yrityksiä	68	70	70	75	75
Vierailut verkkosivustolla Visit Loviisa	85 500	95 000	97 000	100 000	105 000
Maatalouden lomituspäivät	11 505	11 000	11 000	10 500	10 500
Tilojen lukumäärä	869	830	840	830	820
Työllisyyspalveluiden asiakkuudet	208	210	210	210	210

## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Talouspalvelut

**Vastuuhenkilö:** kaupunginkamreeri

#### Vastuualueen tehtävät

Vastuualueen tehtävänä on tukea toimialojen toimintaa ja huolehtia talouden ohjauksen yhteisistä periaatteista ja ohjeistuksesta sekä edistää taloudellisuuden ja tuloksellisuuden huomioimista kaupungin toiminnassa.

Talouspalvelut vastaa talouden suunnittelusta ja koordinoi keskitetysti talousarvion valmistelua ja tilikaudella tapahtuvan toiminnan ja talouden ajantasaista raportointia. Talouspalvelut huolehtii Loviisan kaupungin juoksevasta kirjanpidosta ja vastaa konsernitilinpäätöksen laadinnasta. Sen tehtäväkenttään kuuluu myös vastata kaupungin rahoituksen ja maksuvalmiuden hoidosta sekä rahaprosessiin liittyvistä viranomaisilmoituksista omalta osaltaan.

Talouspalvelut vastaa kustannuslaskenta-, tuotteistus- ja hinnoitteluprosessien kehittämisestä ja sen koordinoinnista yhdessä keskusten kanssa. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös keskitetty hankintatoiminta sekä kaupungin tytäryhteisöihin kohdistuvan omistajaohjauksen ja valvonnan toteuttaminen.

Ruokapalvelu- ja siivouspalveluyksiköt kuuluvat talouspalveluihin. Ruokapalvelut valmistaa ravitsemuksellisesti hyvää ja laadukasta ruokaa kustannustehokkaasti. Ruokapalveluiden laadun varmistamiseksi aterioiden laatua seurataan säännöllisesti tehtävillä asiakastytyväisyyskyselyillä. Siivouspalvelut vastaa kustannustehokkaasti Loviisan kaupungin toimitilojen ja rakennusten laadukkaasta ja kokonaisvaltaisesta siivouksesta. Ruoka- ja siivouspalveluyksiköt siirtyvät uudessa organisaatorakenteessa sivistys- ja hyvinvointikeskuksen alaisuuteen.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

Taloustrategian päätavoitteena on luoda vakautta, kilpailukykyä ja pitkäjänteisyyttä kaupungin taloudenhoitoon. Terve taloudellinen pohja on Loviisan kaupungin vakaan toiminnan ja sen kehittämisen perusta.

Painopisteitä tulevalla suunnitelmakaudella ovat

1. talouden seurannan ja raportoinnin kehittäminen
2. tuottavuuden, toimintatapojen ja kustannustehokkuuden jatkuva parantaminen
3. osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

#### Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Sähköistä kuukausiraportointia on työstetty ja se otetaan käyttöön vuoden 2018 aikana. Raportoinnin kehittämistä jatketaan talousarviovuonna 2019. Tavoitteena on päätöksentekoa tukeva ajantasainen ja selkeä raportointi.

Eläköitymisten yhteydessä tarkastellaan työtehtävien järjestämisen vaihtoehtoja. Henkilöstön osaamista pyritään ylläpitämään ja monipuolistamaan. Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista ja työssä viihtymisestä.

Ruoka- ja siivouspalvelut siirtyvät organisaatiomuutoksen yhteydessä sivistys- ja hyvinvointikeskuksen alaisuuteen.

## Vuoden 2019 operatiiviset avaintavoitteet ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Kaupunki seuraa paikallisen ostamisen osuutta hankinnoistaan.	Omalla toiminnalla tuetaan paikallisten markkinoiden syntymistä.	Hankinnat jaetaan mahdollisuuksien mukaan niin, ettei yrityksen koko muodostu esteeksi tarjouksen jättämiselle.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
	Laajennetaan sähköisten hankintatyökalujen käyttöä ja kehitetään seuranta-työkaluja.	Pienhankintaportaalia hyödynnetään pienhankintoja tehdessä.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
		Järjestetään yhteistyössä muiden keskusten kanssa vuorovaikutusta edistäviä tapahtumia paikallisten toimijoiden kanssa.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Otamme käyttöömme uusia, taloudellisia ja meille hyödyllisiä toimintatapoja.	Otamme aktiivisesti selvää mahdollisista uusista toimintatavoista, joita voimme hyödyntää työssämme.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri
Toimintamme on kustannustehokasta.	Talouden tunnusluvut pysyvät kohtuullisella tasolla maan keskiarvoon nähden.	Seuraamme aktiivisesti talouden kehittymistä, ja teemme tarvittavia toimenpiteitä pitääksemme talouden mittarit maan keskiarvon tasolla.	Kaupunginkansliakeskuksen johtaja ja kaupunginkamreeri

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Talousoasto

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS-SUUNNITELMA 2020	TALOUS-SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	3 637 134	4 446 656	4 819 706	4 819 756	4 819 857
<i>joista sisäiset</i>	3 491 236	4 406 947	4 814 706	4 814 706	4 814 706
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-4 484 060	-5 001 754	-5 227 044	-5 086 544	-5 081 544
<i>joista sisäiset</i>	-158 103	-164 176	-95 403	-95 403	-95 403
<b>Toimintakate</b>	-846 926	-555 097	-407 338	-266 788	-261 687
<i>joista sisäiset</i>	3 392 793	4 277 780	4 719 303	4 719 303	4 719 303
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-4 239 719	-4 832 878	-5 126 641	-4 986 091	-4 980 990

# Perusturvakeskus

**Vastuhenkilö:** perusturvajohtaja

## Toimintaperiaatteet

Järjestämme vastuullamme olevat perusturvapalvelut huomioiden Loviisan kaupungin strategian soveltuvien osien. Toimimme asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti hyödyntäen teknologiaa ja sähköisen asiointin mahdollisuuksia. Tavoitteenamme on monipuolinen ja laadukas, vertailustandardiksi sopiva palvelukokonaisuus, jossa huomioidaan terveys- ja sosiaalipalvelujen oikea kohdentuminen. Senioripalveluja lukuun ottamatta Loviisan kaupunki huolehtii yhteistoimintasopimuksella Lapinjärven kunnan asukkaiden perusturvapalveluista. Loviisan kaupungin perusturvakeskuksen järjestämisvastuu siirtynee 1.1.2021 Uudenmaan maakunnalle.

## Perusturvakeskuksen vastualueet:

- hallinto ja terveyden edistäminen
- lasten ja nuorten palvelut
- työikäisten palvelut
- senioripalvelut
- alueelliset palvelut.

## Toiminnan painopisteet

Tavoitteena koko perusturvakeskuksessa on asiakkaan palvelukokemuksen parantaminen. Tavoitteena on, että hyvä kokemus kestää läpi koko palvelupolun. Hyvän asiakaskokemuksen tarjoavien palvelujen suunnittelu ja rakentaminen edellyttävät vahvaa tietoa asiakkaan tarpeista. Asiakaskokemuksen parantamiseksi tarvitaan toiminnan muutosta, mutta myös osittain henkilökunnan lisäämistä sosiaalityöhön ja senioripalveluihin.

Tavoitteena on jatkossakin toimiva perusturvakeskus, joka tukee ja edistää kuntalaisten hyvinvointia. Aiemmin saadun asiakaspalautteen perusteella tavoitteena on myös matalalla kynnyksellä, ilman viivettä toimiva sosiaali- ja terveysasian vireillepano. Vireillepanon toimintamallia sovelletaan jatkossa myös päihdehoitoon ja psykiatriseen hoitoon. Vireillepanon toimintamallin rinnalla kehitetään sosiaalityötä, kroonisten sairauksien hoitoa, senioripalvelua ja palliatiivista hoitoa. Ennaltaehkäisevässä toiminnassa pääpaino on kuntouttavassa työotteessa senioreilla sekä lasten, nuorten ja perheiden elämänhallinnan tukemisessa.

Toimintaa tehostavien hoitoprosessien kehittämistä jatketaan. Sähköisessä asiointissa ja etäkonsultaatioissa edetään tekniikan kehittymisen ja muualta saadun kokemuksen myötä kohti yksinkertaistuvia ja asiakkaiden tarpeet huomioivia hoitoprosesseja. Tavoitteena on myös tavoitettavuuden ja näkyvyyden lisääminen.

Alueellisella tasolla aloitetaan yhteistyö lähikuntien kanssa muun muassa kotisairaaloiminnassa. Yhteistyömahdollisuuksien lisäämisen kartoittamista jatketaan muun muassa lasten ja nuorten palveluissa, sairaalan osastotoiminnassa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa.

Taloudellisena tavoitteena on, että toiminta on kustannustehokasta ja pysyy talousarvion puitteissa.

## Riskiarvio

Merkittävänä riskinä perusturvakeskuksessa on edelleen maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät muun muassa aikataulullisesti. Toisaalta uudistusten voimaantumisen viivästyminen tuo lisää epävarmuutta, mutta toisaalta antaa perusturvakeskukselle aikaa valmistautua muutoksiin vielä paremmin. Riskin vaikutus on vähentynyt, mutta todennäköisyys on jatkossakin suuri.

Myös alueellinen ja muu paikallinen yhteistyö sisältää aina riskejä, mutta myös mahdollisuuksia. Jos yhteistyö ei toimi, se voi hidastaa myös perusturvakeskuksen mahdollisuuksia kehityä. Yhteistyö on kuitenkin viime aikoina ollut toimivaa, joten riskin vaikutus on pienentynyt ja todennäköisyyskin hieman laskenut.

Riskinä on myös henkilökunnan jaksaminen muutoksissa ja tietyillä aloilla myös henkilökunnan saatavuus. Muutostila on tosin viime vuosina ollut niin pysyvä, että henkilökunnallakin on lisää valmiuksia kohdata muutoksia. Sitoutuneisuus muutoksiin on ollut hyvää. Merkitykseltään riski on suuri, mutta todennäköisyys riskin toteutumiselle on aiempaa pienempi.

Vuoden 2018 talouden toteuma on osoittanut, että vuodesta on tulossa taloudellisesti tiukka eikä toiminta toteudu talousarvion puitteissa. Myös vuonna 2019 on taloudellisessa onnistumisessa riskinsä. Riski on olemassa ja varsinkin erikoissairaanhoidossa sen todennäköisyyskin on suuri.



**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

**2113 Perusturvakeskus**

	<b>TILINPÄÄTÖS 2017</b>	<b>TALOUSARVIO 2018 muutoksineen</b>	<b>TALOUSARVIO 2019</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2020</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2021</b>
Myyntituotot	3 489 842	3 050 195	3 228 965	3 261 255	3 293 867
Maksutuotot	4 677 539	4 265 990	4 273 785	4 332 523	4 375 848
Tuet ja avustukset	224 270	141 000	201 000	203 010	205 040
Vuokratuotot	361 763	652 510	561 250	613 467	619 600
Muut toimintatuotot	115 726	47 940	40 440	40 840	41 250
<b>Toimintatuotot</b>	<b>8 746 630</b>	<b>8 157 635</b>	<b>8 305 440</b>	<b>8 451 095</b>	<b>8 535 605</b>
<i>joista sisäiset</i>	122 510				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
Henkilöstökulut	-18 215 621	-17 613 782	-17 930 434	-17 830 434	-17 830 434
Palveluiden ostot	-32 216 058	-32 705 367	-33 647 942	-33 647 942	-33 647 942
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 382 259	-1 122 085	-1 298 130	-1 298 130	-1 298 130
Avustukset	-1 739 100	-1 820 200	-1 832 900	-1 832 900	-1 832 900
Muut toimintakulut	-3 186 683	-3 220 939	-4 006 628	-4 006 628	-4 006 628
<b>Toimintakulut</b>	<b>-56 739 722</b>	<b>-56 482 373</b>	<b>-58 716 034</b>	<b>-58 616 034</b>	<b>-58 616 034</b>
<i>joista sisäiset</i>	-4 302 967	-4 550 238	-5 197 806	-5 197 806	-5 197 806
<b>Toimintakate</b>	<b>-47 870 582</b>	<b>-48 324 738</b>	<b>-50 410 594</b>	<b>-50 164 393</b>	<b>-50 080 429</b>
<i>joista sisäiset</i>	-4 180 457	-4 550 238	-5 197 806	-5 197 806	-5 197 806
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	<b>-43 690 125</b>	<b>-43 796 600</b>	<b>-45 212 788</b>	<b>-44 967 133</b>	<b>-44 882 623</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-67 799	-36 475	-53 140	-53 140	-53 140

joista Lapinjärven osuus noin 2 537 900 euroa.



**Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2019 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi:**

**Perusturvakeskuksen toiminnan painopisteet:**

Työpaikkojen määrä kasvaa 50:llä ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Senioripalveluiden imagoa parannetaan.	Kehitetään sosiaalisen median käyttöä.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja lähiesimiehet
		Yhteistyö yksityisten palveluntuottajien kanssa parannetaan.	Palvelusetelien käyttöä tuodaan esille ja yksityisten palveluntuottajien käyttöä lisätään.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja palveluvastaava

Edistämme lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia lisätään.	Hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (kouluterveyskysely)	Lasten, nuorten ja perheiden terveellisiä elintapoja edistetään ja nuorten päihteettömyyttä vahvistetaan.	Nuorten lisääntymisterveyden kehittämissuunnitelma: ilmainen ehkäisy alle 25-vuotiaille.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava
		Lasten, nuorten ja perheiden elämänhalintaa vahvistetaan ja kasvu ympäristöstä tulee turvallinen.	Perhekeskukseen kehitetään kohtaamispaikkatoimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Osallistutaan Itä-Uudenmaan kuntien ja HYKS nuorisopsykiatrian yhteishankkeeseen "Nuorten mielenterveyden tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja hoito".	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava
		Lapsiystävällinen kunta.	Täytetään Unicefin kriteerit.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava

Lisäämme vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otamme kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Toteutunut, ei toteutunut.	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Perusturvalautakunta sekä perusturva-johtaja

### Kuninkaallista palvelua kuningattaren kaupungissa

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Perusturvakeskus on toimiva ja se tukee ja edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto	Tarjotaan asiakaslähteiset ja joustavat palvelut lapsille, nuorille ja perheille.	Palvelusetelit otetaan käyttöön osana lapsiperheiden kotipalvelua.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö
		Lastensuojelutyö on laadukasta ja lastensuojelun työntekijöillä on riittävästi aikaa kullekin asiakaslapselle tai asiakasnuorelle.	Palkataan lastensuojeluun yksi sosiaalityöntekijä lisää, jolloin asiakasmitoitus on suositusten mukainen.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja johtava sosiaalityöntekijä
		Yhteistyötä ja kotiin annettavaa palvelumuotoa lisätään psykososiaalisissa palveluissa.	Päihde-, mielenterveys- ja sosiaalipalvelut työskentelevät yhdessä ja kehittävät yhdessä toimintamalleja.	Perusturvalautakunta sekä työikäisten palveluiden päällikkö
		Hyvinvointia edistävää työtä vahvistetaan.	Kotona tapahtuvaan kuntoutukseen panostetaan erityisesti ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa kehitetään.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö, palveluvastaava ja fysioterapeutti
	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset.	Tavoitettavuutta lisätään.	Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa pidennetään aukioloaikaa yhtenä päivänä viikossa kello kuuteen.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö
		Otetaan loikka kohti laajempia sähköisiä palveluja.	Henkilökuntaa koulutetaan ja motivoidaan sähköisten palvelujen käyttöön ja toimintatavan edistämiseen.	Perusturvalautakunta sekä työikäisten palveluiden päällikkö
		Asiakkaiden palvelukokemusta parannetaan.	Henkilökunnalle tarjotaan asiakaspalvelukoulutusta.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö

Talous on tasapainoinen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueason avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Toimintamme on kustannustehokasta.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset. Osavuosisikatsaukset ja tilinpäätöstiedot.	Teknologian käyttöä parannetaan.	Lääkkeiden annosjakelun käyttöä lisätään ja virtuaalisia kotihoitokäyntejä kokeillaan (pilottihanke 2019).	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja kotihoidon ohjaaja
		Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturva-johtaja ja palvelupäälliköt



**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Hallinto ja terveyden edistäminen**

**Vastuuhenkilö:** perusturvajohtaja

**Vastuualueen tehtävänä on**

- toimia terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä koko kaupungissa
- luoda edellytyksiä eri vastuualueiden tavoitteiden saavuttamiselle
- tukea palvelutuotannon kehittämistä
- huolehtia ulkoisesta ja sisäisestä viestinnästä
- valvoa ja seurata oman toiminnan ja muiden toimijoiden tuottamien palvelujen laatua lakien ja säädösten mukaisesti.

**Vastuualueen toiminnan painopisteet ovat**

- toimintamallien luominen hyvinvoinnin lisäämiseksi kuntalaisten hyvinvointia kuvaavaan tiedon perusteella
- digitaalisten palvelujen ja sosiaalihuollon kansalliseen arkistointiin liittymisen suunnittelu ja toteuttamisen aloittaminen
- palveluprosessien kehittämisen suunnitteluun, käynnistämiseen ja viestintään osallistuminen
- asiakaskokemuksien parantamiseen tähtäävien koulutusten suunnittelu ja järjestäminen.

**Toimintaympäristön muutokset ja käynnissä olevat työt suunnittelukaudella**

Maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautuminen on yksi iso työtehtävä myös 2019, vaikka uudistuksen aikataulua onkin lykätty. Myös eri vastuualueiden vuoden 2019 tavoitteet toiminnan kehittämisessä pyrkivät olemaan paljon sellaisia, että uudistuksen tuomiin haasteisiin pystytään vastamaan mahdollisimman hyvin. Näin myös hallinnon panos palveluprosessien kehittämisen suunnittelussa ja käynnistämisessä korostuu. Lainsäädännön muutokset voivat synnyttää tarpeen nopeallekin toiminnan suunnan muutokselle. Viestinnän tärkeys korostuu epävarmassa tilanteessa.

Vuonna 2015 päätettiin ikäihmisten asumispalvelujen rakenneuudistuksesta. Uudistus on toteutettu lähes kokonaan, joten vuoden 2019 aikana arvioidaan uudistuksen onnistuminen. Samalla suoritetaan arvio omien uudisinvestointien tarpeesta. Ostopalveluiden kriteerit tarkastetaan ja valvontaa ostopalveluiden suhteen tehostetaan.

Koko perusturvakeskuksen tavoitteena on asiakaskokemuksen parantaminen. Hallinnossa panostetaan tulevana vuonna asiaan liittyvän koulutuksen suunnitteluun ja järjestämiseen sekä koulutuksen mahdollisesti käynnistämien hankkeiden suunnitteluun, käynnistämiseen ja toteutuksen seurantaan.

Lisäksi jo käynnistyneiden ja käynnistymässä olevien digitaalisten palveluiden eteenpäin viemiseen panostetaan 2019. Erityisesti sosiaalihuollon kansallisen arkiston käynnistysprojektin aloittaminen tulee viemään aikaa vuonna 2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen saralla jatketaan aiemmin aloitettuja hankkeita. Lisäksi panostetaan edelleen keskusten rajat ylittävään ja kolmannen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön.

## Riskiarvio

Maakunta- ja sote-uudistuksen edistymisen seuraamiseen ja uudistuksesta viestimiseen liittyy riskejä. Uudistuksessa tapahtuu jatkuvasti niin paljon eri foorumeilla, että on suuri riski, että jotain tietoa jää saamatta tai huomaamatta. Näin isossa uudistuksessa se on varsin todennäköistäkin. Riskejä liittyy myös siihen, että kehityshankkeita ym. joudutaan tekemään tilanteessa, jossa lainsäädäntö ei ole vielä voimassa. On aika todennäköistä, että jossain vaiheessa huomataan jonkin kehityshankkeen olleen sote-uudistusta ajatellen turha. Oman toiminnan kehittämiseksi hankkeet eivät kuitenkaan ole turhia, vaan niiden avulla pystytään palvelemaan paremmin kuntalaisia.

Digitaalisten palveluiden suunnitteluun ja käynnistämiseen liittyy taloudellisia riskejä ja myös toiminnallisia riskejä. On mahdollista, etteivät kuntalaiset löydä uudenlaisia palveluja tai halua käyttää niitä esimerkiksi teknisten ongelmien vuoksi. Sosiaalihuollon kansalliseen arkistoon liittyy taloudellisen riskin lisäksi teknisiä ongelmia. Asiakastietojärjestelmiä kehitetään jatkuvasti, mutta niiden valmiudet kansalliseen arkistoon liittymiseksi voivat olla vielä heikot.

Asiakaskokemuksen parantamiseen liittyvissä koulutuksissa ja hankkeissa on riskinä, että henkilökunta ei sitoudu toimintatapoihin ja yhdessä sovittuihin sääntöihin. Toisaalta tyytyväiset asiakkaat lisäävät varmasti henkilökunnan työhyvinvointia.

Hyvinvointisuunnitelman laatimiseen käytettävään työkaluun liittyy riski, että sen käyttö jää jatkossakin liian vähäiseksi. Riskin pienentäminen työkalun käyttöä lisäämällä helpottaa painopisteiden määrittelyä ja resurssien ohjaamista oikein.

## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja
Toimintamme on kustannustehokasta.	Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja ja palvelupäälliköt



## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Lasten ja nuorten palvelut

**Vastuuhenkilö:** palvelupäällikkö

#### Vastuualueen tehtävät

Vastuualueen tehtävänä on edistää ja ylläpitää lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä järjestämällä lapsille, nuorille ja heidän perheilleen tarpeelliset ja säädösten mukaiset sosiaali- ja terveystalvet kustannustehokkaasti, oikea-aikaisesti ja asiakaslähtöisesti.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

- Kehitämme lasten, nuorten ja perheiden palveluja Uudenmaan maakunnan perhekeskustoimintamallin mukaisesti.
- Lapsivaikutusten arviointi, lapsiystävällinen kunta.
- Lasten, nuorten ja perheiden terveellisten elämäntapojen edistäminen siten, että pyritään vähentämään nuorten ei-toivottujen raskauksien määrää ja nuorille tehtäviä raskauden keskeytyksiä kehittämällä nuorille suunnattua ehkäisyneuvontaa sekä tarjoamalla alle 25-vuotiaille maksutonta ehkäisyä.
- Nuorten mielenterveysongelmien varhainen tunnistaminen ja hoito, yhteishanke Itä-Uudenmaan kuntien ja HYKS nuorisopsykiatrian kanssa.
- Lastensuojelun sosiaalityön kehittäminen STM:n selvityksen antamien suositusten mukaisesti siten, että lastensuojelun sosiaalityössä on yhdellä sosiaalityöntekijällä noin 30 asiakasta. Tämä edellyttää yhden uuden sosiaalityöntekijän viran perustamista, sillä tällä hetkellä Loviisan ja Lapinjärven yhteistoiminta-alueella lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on noin 48 asiakasta. Lastensuojelulaissa säädetään lapsen oikeudesta saada riittävä määrä aikaa kohdata omaa vastuusosiaalityöntekijäänsä. Lisäksi laissa säädetään prosessiin liittyvät toimenpiteet ja vastuu asiakassuunnitelman toteutumisesta lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Mikäli lastensuojelun sosiaalityöntekijällä on noin 46–48 asiakasta, tähän ei jää riittävästi aikaa. Loviisan ja Lapinjärven yhteistoiminta-alueella lastensuojelun asiakasmäärät ovat lähteneet kasvuun vuoden 2017 alusta lukien seuraten valtakunnallista kehitystä. Lisäksi lastensuojelun ongelmat ovat viime vuosina muuttuneet entistä vaikeammiksi ja moninaisemmiksi.

#### Toimintaympäristön muutokset ja käynnissä olevat työt suunnittelukaudella

Sote-valmistelu jatkunee edelleen vuoden 2019 aikana ja Uudenmaan lasten, nuorten ja perheiden palveluiden sote-valmisteluun osallistutaan aktiivisesti. Omaa toimintaa kehitetään mahdollisuuksien mukaan sote-valmistelun linjauksien mukaisesti.

LAPE-hanke päättyi vuoden 2017 lopussa, mutta hankkeen tavoitteita ja hyviä käytänteitä pyritään edelleen jalkauttamaan vuoden 2018 aikana. Tähän liittyy myös lapsen oikeuksien juurruttaminen edelleen. Tavoitteena on, että Loviisa saisi Unicefin myöntämän Lapsiystävällinen kunta -sertifikaatin vuoden 2019 aikana.

Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan loviisalaisten nuorten psyykinen vointi on monilta osin koko maan keskiarvoa huonompi ja psyykinen oireilu on lisääntynyt. Tähän haas-

teeseen pyritään vastaamaan osallistumalla Itä-Uudenmaan kuntien ja HYKS nuorisopsykiatrian yhteiseen hankkeeseen, jossa pyritään ongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja matalan kynnyksen hoitoon omassa lähiympäristössä (mm. ICP- menetelmä).

Lastensuojelun asiakkuuksien määrä lähti nousuun vuoden 2017 alusta lukien siten, että asiakkuuksia on ollut kuukausittain noin 25–30 enemmän kuin aiempina vuosina. Suuntaus on ollut sama myös valtakunnallisesti. Koska lapsiperheiden sosiaalityö pystyy hoitamaan osan aiemmin lastensuojeluun ohjautuneista vähemmän ongelmallisista asiakkaista, lastensuojelun hoidettavaksi jäävät haastavat ja moniongelmaiset lapset ja nuoret.

## Riskiarvio

- Soten osalta riskinä Loviisan lasten ja nuorten palveluissa on henkilökunnan jaksaminen jatkuvasti epävarmassa tilanteessa. Riskiä pyritään pienentämään säännöllisellä tiedottamisella hankevalmistelusta.
- Itä-Uudenmaan kuntien ja HYKS nuorisopsykiatrian yhteisen hankkeen toteutumisen riskinä on, ettei HUS myönnä hankkeelle kehittämisrahoitusta.
- Lastensuojelussa riskinä on sijoitusten hoitovuorokausien kääntyminen huomattavaan kasvuun nykyisestä matalasta tasosta.





**Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia lisätään.	Lasten, nuorten ja perheiden terveellisiä elintapoja edistetään ja nuorten päihitteettömyyttä vahvistetaan.	Nuorten lisääntymisterveyden kehittämissuunnitelma: ilmainen ehkäisy alle 25-vuotiaille.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava
	Lasten, nuorten ja perheiden elämänhallintaa vahvistetaan ja kasvuympäristöstä tulee turvallinen.	Perhekeskukseen kehitetään kohtaamispaikkatoimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Osallistutaan Itä-Uudenmaan kuntien ja HYKS	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava
	Lapsiystävällinen kunta	Täytetään Unicefin kriteerit.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja palveluvastaava
Perusturvakeskus on toimiva ja se tukee ja edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Tarjotaan asiakaslähtöiset ja joustavat palvelut lapsille, nuorille ja perheille.	Palvelusetelit otetaan käyttöön osana lapsiperheiden kotipalvelua.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö
	Lastensuojelutyö on laadukasta ja lastensuojelun työntekijöillä on riittävästi aikaa kullekin asiakaslapselle tai asiakasnuorelle.	Palkataan lastensuojeluun yksi sosiaalityöntekijä lisää, jolloin asiakasmitoitus on suositusten mukainen.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö ja johtava sosiaalityöntekijä
	Tavoitettavuutta lisätään.	Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa pidennetään aukioloaikaa yhtenä päivänä viikossa kello kuuteen.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palveluiden päällikkö
	Asiakkaiden palvelukokemusta parannetaan.	Henkilökunnalle tarjotaan asiakaspalvelukoulutusta.	Perusturvalautakunta sekä lasten ja nuorten palvelujen päällikkö
Toimintamme on kustannustehokasta.	Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja ja palvelupäälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21131 Lasten ja nuorten palvelut

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	571 866	431 350	479 800	484 598	489 444
<i>joista sisäiset</i>	720				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-3 203 666	-3 665 418	-3 720 421	-3 720 421	-3 720 421
<i>joista sisäiset</i>	-255 951	-329 511	-250 021	-250 021	-250 021
<b>Toimintakate</b>	-2 631 800	-3 234 068	-3 240 621	-3 235 823	-3 230 977
<i>josta sisäiset</i>	-255 231	-329 511	-250 021	-250 021	-250 021
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-2 376 569	-2 904 557	-2 990 600	-2 985 802	-2 980 956

josta Lapinjärven osuus noin 448 700 euroa.

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
<b>Lastenneuvola</b>			
0–6-vuotiaita lapsia	1 268	1 086	1 228
Hoitajakäynnit yhteensä	3 387	3 650	3 320
Hoitajakäynnit lasta kohden	2,67	3,36	2,7
Lääkärikäynnit yhteensä	863	910	849
Lääkärikäynnit lasta kohden	0,68	0,83	0,69
<b>Kouluterveydenhuolto</b>			
Perusopetuksen oppilaita yhteensä	1 688	1 660	1 628
Hoitajakäynnit yhteensä	4 968	3 660	4 780
Hoitajakäynnit lasta kohden	2,94	2,2	2,93
Lääkärikäynnit yhteensä	996	732	936
Lääkärikäynnit lasta kohden	0,59	0,44	0,57
<b>Sijoitettujen lasten hoitovuorokaudet</b>			
Perhehoito	1 464	1 320	1 464
Ammatillinen perhekoti	1 731	1 800	1 460
Laitoshoito	800	730	1 095
<b>Yhteydenotot ja ilmoitukset lapsia koskevan sosiaalihuollon tarpeesta sekä lastensuojeluilmoitukset</b>	403	340	420

**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Työikäisten palvelut**

**Vastuuhenkilö:** palvelupäällikkö

### **Vastuualueen tehtävät**

Vastuualueen tehtävänä on tarjota aikuisväestölle hyvinvointipalveluja voimassa olevan lainsäädännön ja yhteisesti sovitun työnjaon mukaisesti. Vuosina 2019–2020 tapahtunee maakunnallista integroitumista ja valmistautumista laajentuvaan asiakkaiden valinnanvapauteen. Keskeistä on tällöin sujuva, kustannustehokas ja väestön tarpeisiin hyvin kohdentuva palvelujärjestelmä sekä korkeatasoinen asiakaspalvelukulttuuri.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

Valtaosa työikäisten palveluprosesseista on kehittynyt viime vuosina varsin korkealle tasolle ja palvelujen saatavuusongelmat on pääosin ratkaistu. Näin ollen tarjottavien palvelutuotteiden laadun vaihteluun on mahdollisuus puuttua ennen sote-integraatiota. Vuodesta 2019 kaavaillaan hyvän asiakaspalvelun teemavuotta siten, että tähän aiheeseen sopivaa koulutusta järjestetään määrätietoisesti ja koko henkilökuntaa koskien. Erityisen tärkeää on kartoittaa ne tekijät, jotka hidastavat hyvän palvelutason yhdenmukaistamista ja myös tiedostaa riittävän syvällisesti se, mistä hyvä palvelukokonaisuus koostuu. Hyväksi koettu palvelu ei ole vain hymyä ja kohteliaita sanoja, vaan se on vähintään yhtä paljon asiantuntemusta, ihmisten kiireetöntä kohtaamista sekä toimivia ja pitkälle mietittyjä palveluprosesseja sujuvine tukipalveluineen. Tavoitteeksi kannattaa asettaa Suomen paras palvelu tai vähintäänkin jaettu ykkössiija, jotta saavutetaan oikeansuuntainen kehitys ja riittävä vauhti. Hyvän palvelukokonaisuuden saavuttaminen tulisi aloittaa uhkien ja riskien kartoittamisella. Henkilökunnan asenne ja osaamisen taso voivat olla riski, mutta yhtä hyvin riskinä voi olla puutteellisesti toimiva tietoliikenne tai heikosti suunniteltu tai koeponnistamaton hoitopolku. Tarkoitus olisi organisaationa kasvaa sille tasolle, jolla jokainen heikko palvelutapahtuma aiheuttaisi automaattisesti potilasturvallisuushaittailmoituksen. Vain tätä kautta voidaan päästä käsiksi palveluketjun sisällä piileviin systemaattisiin virheisiin ja puutteisiin.

Hyvät käytännöt ovat toimijoiden välistä vaihtokauppaa. Monia Loviisassa kehitettyjä innovaatioita on kopioitu muualle ja vastaavasti Loviisassa voidaan toteuttaa muualta opittuja hyviä käytäntöjä. Vuoden 2019 aikana olisi tarkoitus käydä keskusteluja muiden julkisten perusturvaorganisaatioiden kanssa Loviisaan soveltuvien hyvien käytäntöjen löytämiseksi. Tällaisia on myös tarjolla niissä yhteistyöverkostoissa, joissa Loviisa on jo mukana. Hyvät käytännöt ovat edellytys hyvälle asiakaspalvelulle ja mitä keskeisemmästä ydintoiminnasta on kyse, sitä arvokkaammaksi hyvän käytännön käyttöönotto tulee. Esimerkkejä hyviä käytäntöjä sisältävistä toiminnoista ovat muun muassa osastopotilaan kotiutusprosessin kehittämishankkeet pitäen sisällään rajanvedon sairaalahoidon ja asumispalvelun välillä sekä erilaisten uusien sähköisten asiointimallien käyttöönotto päihdetyössä ja mielenterveystyössä. Sairausvastaanotto toiminnassa voidaan tavanomaisten sähköisten palvelujen lisäksi kehittää potilaiden omahoitoa sähköisin menetelmin.

Muutokset perusturvakeskuksen organisaatiossa ovat viime vuosina olleet suuria ja niiden seurauksena työnjakoa on jouduttu miettimään useita kertoja uudelleen. On päässyt syntymään tilanteita, joissa ammattilaisille säilyttyä sellaisia työtehtäviä, joita ei heidän koulutuksellaan ja osaamisellaan ole tarkoituksenmukaista hoitaa. Vuoden 2019 aikana on syytä kartoittaa työntekijöiden pääasialliset tehtävät ja katsoa, että kukin työskentelee omalla osaamisalueellaan mahdollisimman paljon.

### **Toimintaympäristön muutokset ja käynnissä olevat työt suunnittelukaudella**

Suurimmat muutokset vuonna 2019 liittyvät sairaala- ja kotisairaalapalveluun, jossa ollaan käynnistämässä alueellisia integraatioprosesseja. Myös vammaispalvelussa on tavoitteena alueellisen toimintamallin selvittäminen. Mielenterveystyön tulo perusturvakeskukseen luo potentiaalia aikaisempaa syvemmälle yhteistyölle terveyskeskuksen oman mielenterveystyön, päihdetyön ja aikuissosiaalityön välille. Tavoitteena on psykososiaalisen työn painopisteen siirtäminen kotiin annettavien palvelujen suuntaan.

Hyvän palvelun teemavuosi edellyttää määrätietoisuuden lisäksi sitä, että aihe on esillä kaikissa johtoryhmissä omana, korkealle priorisoituna pykälänään. Myös atk-osaston tiivis mukanaolo on välttämätöntä onnistumisen kannalta, koska palvelun sujuvuus asiakasnäkökulmasta edellyttää sujuvia tietoliikenneprosesseja ja loppukäyttäjien hyvää tiedonhallinnan asiantuntemusta.

Tehtävien siirto lääkäreiltä hoitajille ja erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon jatkuu edelleen omaan verkkaiseen tahtiinsa. Tämä luo kuitenkin jatkuvaa painetta niin osaamiselle kuin resurssinllemkin. Uusia hoitajia koulutetaan edelleen lääkemääräysten antajiksi ja itsenäisten sairausvastaanottojen pitäjiksi. Erikoissairaanhoidosta siirtyy aiempaa enemmän uniapneapotilaita, siedätyshoitoa tarvitsevia potilaita ja yhä nuorempia tyypin 1 diabeetikkoja perusterveydenhuollon vastuulle.

### **Riskiarvio**

Sote-kehitys viivästyy edelleen ja järjestämisperiaatteet muuttuvat jälleen. Seurauksena voi olla yhteistyöhalukkuuden väheneminen, yleinen sote-kyllästyminen ja epätietoisuuden lisääntyminen entisestään. Riski on verraten suuri, mutta seuraamukset vain kohtalaiset, koska odotuksetkaan eivät ole olleet korkealla enää viime vuosina.

Itä-Uudenmaan kuntien yhteistyön melko vaatimaton taso ei osoita elpymisen merkkejä. Loviisan seudun koko ei mahdollista yksin pärjäämistä eikä sen sijainti anna yhteistyölle monia ratkaisuvaihtoehtoja. Riski on kohtalainen ja seuraamukset vakavia.

Julkisten peruspalvelujen ei ole aikaisemmin tarvinnut kilpailla asiakkaista eikä panostaa erityisessä määrin palvelualltiuteen. Hyvään palveluun kouluttautumista ei koeta välttämättä yhtä tärkeäksi kuin yksityisellä sektorilla. Sitoutuminen voi jäädä laimeaksi ja investoiminen henkilökunnan koulutukseen ei tuo toivottua muutosta. Riski on melko pieni ja seuraamukset kohtalaisia.

Vanhusväestön lisääntymisestä huolimatta raskaita palvelumuotoja, kuten terveyskeskussairaaloita, ollaan karsimassa uskoen resurssien kuitenkin riittävän, kunhan toimintaa modernisoidaan ja kehitetään tarpeeksi. Tästä ei ole varmoja takuita ja kiusaus palata entiseen, paljon resursseja syövään toimintamalliin on suuri,

ja tie sinne vielä kovin lyhyt. Riski on kohtalainen, koska asiasta ollaan hyvin ja laajasti tietoisia. Seuraukset ovat kuitenkin rajuja, koska esimerkiksi sairaalatoiminta halvaantuu pahasti ja kustannukset karkaavat käsistä, jos vanhusväestön avohoidon tavoitteisiin ei päästä.

### Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Perusturvakeskus on toimiva ja se tukee ja edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Yhteistyötä ja kotiin annettavaa palvelumuotoa lisätään psykososiaalisissa palveluissa.	Päihde-, mielenterveys- ja sosiaalipalvelut työskentelevät yhdessä ja kehittävät yhdessä toimintamalleja.	Perusturvalautakunta sekä työikäisten palveluiden päällikkö
	Otetaan loikka kohti laajempia sähköisiä palveluja.	Henkilökuntaa koulutetaan ja motivoidaan sähköisten palvelujen käyttöön ja toimintatavan edistämiseen.	Perusturvalautakunta sekä työikäisten palveluiden päällikkö
Toimintamme on kustannustehokasta.	Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja ja palvelupäälliköt

### Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21132 Työikäisten palvelut

#### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS-SUUNNITELMA 2020	TALOUS-SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	4 429 384	3 840 955	4 070 380	4 111 084	4 152 195
<i>joista sisäiset</i>	84 212				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-17 597 620	-17 114 212	-18 158 840	-18 158 840	-18 158 840
<i>joista sisäiset</i>	-1 370 955	-1 431 024	-1 587 694	-1 587 694	-1 587 694
<b>Toimintakate</b>	-13 168 235	-13 273 257	-14 088 460	-14 047 756	-14 006 645
<i>joista sisäiset</i>	-1 283 743	-1 431 024	-1 587 694	-1 587 697	-1 587 697
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-11 881 492	-11 842 234	-12 500 766	-12 460 062	-12 418 951

joista Lapinjärven osuus noin 2 035 700 euroa.

## Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
<b>Avohuolto</b>			
Yhteydensaanti, tavoite 100 %	100 %	100 %	100 %
Peruuttamattomat ajat (lääkärit ja hoitajat)	300	200	150
<i>Fysioterapia</i>			
Lääkäriltä fysioterapeutille siirtyneet olkapää- ja selkäpotilaat, käynnit	150	200	220
<i>Krooniset sairaudet</i>			
– potilasmäärä/vuositarkastukset	1 200	1 200	1 200
– tehdyt hoitosuunnitelmat (%)	70	80	90
<b>Hammashuolto</b>			
Yhteydensaanti, tavoite 100 %	100 %	100 %	100 %
Odotusajat hammaslääkärille	hoitotakuu	hoitotakuu	hoitotakuu
Odotusajat suuhygienistille	hoitotakuu	hoitotakuu	hoitotakuu
Odotusajat			
Käynnit hammaslääkärin vastaanotolla	10 599	10 000	10 700
Käynnit suuhygienistin vastaanotolla	2 974	3 200	3 200
Käynnit hammashoitajalla	138	250	200
<b>Terveyskeskussairaala</b>			
Hoitovuorokaudet osastolla	11 000	9 100	8 500
Kotisairaalaan sisäänkirjoitetut potilaat 1.9.2015 alkaen	180	220	250
Kotisairaalan käynnit 1.9.2015 alkaen	2 600	3 200	4 500
<b>Aikuisten sosiaalityö</b>			
Täydentävä toimeentulotuki, euroa	180 000	170 000	170 000
Asiakkuuksien määrä	460	470	300
Aktivointisuunnitelmien määrä	53	73	150
Asumispalveluasiakkaiden määrä, päihde- ja mielenterveys	46	45	47
Kotoutumissuunnitelman puitteissa olevien maahanmuuttoasiakkaiden määrä	40	44	50

## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Senioripalvelut

**Vastuuhenkilö:** palvelupäällikkö

#### Vastuualueen tehtävät

Senioripalvelujen tärkein tehtävä on järjestää toimintaa, joka edistää ikäihmisten hyvinvointia ja terveyttä, sekä tukea ikäihmisten mahdollisuuksia itsenäiseen ja mielekkääseen elämään eri asumis- ja hoitoympäristöissä.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

- Palveluiden kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa ja heidän osallistumismahdollisuuksien lisääminen.
- Asukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.
- Terveysteknologian käytön kehittäminen.
- Toimivat palveluprosessit ja kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.

#### Toimintaympäristön muutokset ja käynnissä olevat työt suunnittelukaudella

Tavoitteena on lisätä ikääntyneen väestön mahdollisuuksia asua kotona. Vuoden 2019 aikana jatkamme varhaisen puuttumisen ja kuntouttavan toiminnan kehittämistä. Lisäämme ja monipuolistamme kotona kuntouttamista. Tavoitteena on vahvistaa ikäihmisten edellytyksiä selviytyä arjen toiminnoista ja lisätä heidän hyvinvointiaan sekä mahdollistaa osallistuminen ja vaikuttaminen. Panostamme ryhmätoimintaan kaupungin eri alueilla sosiaalisen yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ja yksinäisyyden lievittämiseksi. Pyrimme lisäämään yhteistyötä eri yhdistysten ja vapaaehtoisten kanssa. Osallistumme Voimaa vanhuuteen -oppimisverkostoon, jonka järjestää Ikäinstituutti yhdessä Uudenmaan ja Hämeen eri kuntien kanssa.

Palkkaamme toimintaterapeutin tukemaan kotona asuvia ikäihmisiä ja lisäämään ikääntyneiden ryhmätoimintaa. Lisäämme kotihoidon lähihoitajien määrää kahdella kyetäksemme tarjoamaan riittävästi hoitoa ja huolenpitoa.

Loviisan kaupungin senioripalvelut on mukana hallituksen kärkihankkeessa ”Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa”. Kärkihankkeen pitkän aikavälin tavoitteena on maakuntatasolla kehittää ikäihmisille yhteensovitettu palvelukokonaisuus ja hillitä kustannusten kasvua. Uudellamaalla pyritään yhteisen palvelumallin luomiseen ikäihmisille. Hanke keskittyy kuntoutukseen, työn ja työtapojen organisoimisen kehittämiseen, neuvontatoimintaan sekä palveluohjaukseen.

Jatkamme ikäihmisten neuvontatoiminnan kehittämistä Loviisassa. Asiakkaan tulee voida yksinkertaisella tavalla ottaa yhteyttä palveluneuvontaan. Asiakkaan on saatava yhdestä puhelinnumerosta neuvontaa ja ohjausta eri asioissa. On tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjeiden ja ohjauksen antamisen lisäksi myös kunnan eri toiminnat tuodaan esille, esimerkiksi kunnan muiden sektoreiden toiminta, kuten liikunnan, kulttuurin, sivistystoimen sekä eri järjestöjen ja seurakuntien toiminta.

Kotihoidossa lisäämme lääkkeiden koneellisen annosjakelun piirissä olevien asiakkaiden määrää. Koneellinen annosjakelu vähentää lääkkeisiin liittyviä hoitovirheitä ja lääkehävikkiä, kun asiakkaiden lääkkeitä jaetaan esimerkiksi kahden viikon tarpeisiin.

Kehitämme myös kotihoidon virtuaalista hoivaa. Virtuaalinen hoiva täydentää kotihoidon käynnejä ja mahdollistaa aiempaa monipuolisemman palvelun tarjoamisen asiakkaalle. Asiakkaan vointi voidaan tarkistaa useamman kerran vuorokaudessa ja tilanteen niin vaatiessa myös apu on nopeasti paikalla. Esimerkiksi erilaiset tuki- ja valvontakäynnit voidaan hoitaa osittain etäpalveluna. Virtuaalisen käynnin aikana asiakas saa ohjausta kosketusnäytöllisen tabletin kautta kuva- ja äänilyhteyden avulla. Virtuaalinen hoiva ei koskaan korvaa fyysisesti kotona annettavia palveluja. Se on kotihoitajia tukeva työväline, jolla siirretään sellaiset kevyemmät käynnit, joilla ei välttämättä tarvita fyysistä kontaktia, kotihoitajilta virtuaaliselle hoitajalle.

Palvelutalo Lyckanin lisärakennusta suunnitellaan 2018 ja itse rakennustyö aloitetaan 2019. Lisärakennuksen valmistuminen on suunniteltu vuodenvaihteeseen ja asiakkaat voivat muuttaa Lyckanin uuteen osaan tammikuussa 2020.

Emil-kodin toiminta päättyy 31.12.2019. Aukkaat siirretään ensisijaisesti Taasiakotiin tai muihin kaupungin omiin hoivayksiköihin. Emil-kodin vakinaisille työntekijöille tarjotaan työtä Loviisan kaupungin senioripalvelujen muista yksiköistä. Viimeistään kevään 2019 aikana annetaan selvitys Emil-kodin kiinteistön tulevan käytön suunnitelmista.

## Riskiarvio

Ikäihmisten määrän kasvaessa tarvitaan erilaisia palvelumuotoja, jotka tukevat ikääntyneiden mahdollisuuksia asua kotona. Jotta tämä onnistuu, on kehitettävä ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa hoitoa sekä kotihoidon palveluja. On löydettävä uusia ratkaisuja, kuten erilaisia tukipalveluiden ja terveysteknologian muotoja. Henkilöstön koulutukseen on panostettava ja henkilöstöä on tuettava ja siten parannettava jaksamista ja työmotivaatiota. Kotihoidon resurssien on oltava riittävät ja monipuoliset. On myös oltava riittävästi kuntouttavan lyhytaikashoidon ja tehostetun palveluasumisen paikkoja. Jos kotihoidon palveluissa ei onnistuta, on olemassa riski, että ikäihmisiä makaa eri sairaalaosastoilla ja kustannukset nousevat.





## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Senioripalveluiden imagoa parannetaan.	Kehitetään sosiaalisen median käyttöä.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja lähiesimiehet
	Yhteistyö yksityisten palveluntuottajien kanssa parannetaan.	Palvelusetelien käyttöä tuodaan esille ja yksityisten palveluntuottajien käyttöä lisätään.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja palveluvastaava
Perusturvakeskus on toimiva ja se tukee ja edistää kuntalaisten hyvinvointia.	Hyvinvointia edistävää työtä vahvistetaan.	Kotona tapahtuvaan kuntoutukseen panostetaan erityisesti ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa kehitetään.	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö, palveluvastaava ja fysioterapeutti
Toimintamme on kustannustehokasta.	Teknologian käyttöä parannetaan.	Lääkkeiden annosjakelun käyttöä lisätään ja virtuaalisia kotihoitokäyntejä kokeillaan (pilottihanke 2019).	Perusturvalautakunta sekä senioripalveluiden päällikkö ja kotihoidon ohjaaja
	Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja ja palvelupäälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21134 Senioripalvelut

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS-SUUNNITELMA 2020	TALOUS-SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	3 788 671	3 799 260	3 661 200	3 760 412	3 798 016
<i>joista sisäiset</i>	37 578				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-16 911 382	-15 422 263	-16 766 962	-16 666 962	-16 666 962
<i>joista sisäiset</i>	-2 571 918	-2 014 226	-3 239 330	-3 239 330	-3 239 330
<b>Toimintakate</b>	-13 122 811	-11 623 003	-13 105 762	-12 906 550	-13 868 946
<i>joista sisäiset</i>	-2 534 340	-2 014 226	-3 239 330	-3 239 330	-3 239 330
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-10 588 372	-9 608 777	-9 866 432	-9 667 220	-9 629 616

## Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

### Senioripalvelut

	Talousarvio 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talousarvio 2020
75 vuotta täyttäneet	1 720	1 785	1 831	1 931
65–74-vuotiaat	2 304	2 487	2 538	2 521
Kotona asuvat ikäluokassa 75+, % ikäluokasta	89,9	90,5	90,7	90
<b>Omaishoito</b>				
Omaishoitajat	60	70	70	75
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75+	3,5	4	3,8	3,8
<b>Kotihoito</b>				
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa (sisältää säännöllisen kotisairaanhoidon) ikäluokassa 75+	256	300	300	300
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75+	14,8	17	16	15,5
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa (sisältää säännöllisen kotisairaanhoidon) ikäluokassa alle 75 vuotta	55	50	50	50
Kattavuusprosentti alle 75-vuotiailla	2,4	2,4	2	2
Kotihoitotuntien määrä, yhteensä	55 132		55 200	55 500
Kotihoitokäyntien määrä, yhteensä	179 058		179 000	180 000
<b>Tehostettu palveluasuminen</b>				
Paikkamäärä; oma toiminta + ostopalvelut	152	180–182	178–180	182
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75+	8,1	9,5	9,3	9,0
Kattavuusprosentti ikäluokassa 65–74	0,6	0,5	0,5	0,5
<b>Oma toiminta</b>				
Paikkamäärä	87	117–119	108	117
<b>Ostopalvelut</b>				
Paikkamäärä	65	63	70–72	65
<b>Laitushoito/pitkäaikainen</b>				
Paikkamäärä	37	0	0	0
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75+	2	0	0	0
Kattavuusprosentti ikäluokassa 65–74	0,1	0	0	0
<b>Lyhytaikaishoitopaikat/laitushoito, joista:</b>	14	14	14	20
Rosenkullan intervallihoito-osastolla	6	6	6	6
Hemgårdeniissa	0	0	0	0
Taasiakodissa	8	8	8	14
Hamberginkodissa	0	0	0	0
<b>Odotusaika (kun päätös on tehty) ympärivuorokautiseen hoitoon (keskimäärin vuoden aikana)</b>	29 vrk	30 vrk	30 vrk	30 vrk

## Vastuualueen nimi: Alueelliset palvelut

**Vastuuhenkilöt:** perusturvajohtaja ja johtava lääkäri

### Vastuualueen tehtävät

Alueelliset palvelut sisältävät erikoissairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuollon, joka sisältää myös eläinlääkäripalvelut. Erikoissairaanhoidon tuottamisesta vastaa pääosin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri. Lisäksi Loviisan kaupungilla on yhteistoimintasopimus Kymenlaakson sairaanhoitopiirin kanssa. Ympäristöterveydenhuollon palveluiden tuottamisesta Loviisan kaupungille vastaa Porvoon kaupungin ympäristöterveydenhuolto.

### Vastuualueen toiminnan painopisteet

- Yhteisen, asiakkaista huolta pitävän toimintakulttuurin luominen psykiatriaan.
- Sähköisen konsultaatiotoiminnan kehittäminen kohti terveyskeskushenkilökunnan ja erikoissairaanhoidon henkilökunnan yhteisvastaanottoja.
- Yhteisen sairaalatoiminnan ja kotisairaalatoiminnan valmistelu.
- Yhteisen kuntoutus- ja apuvälineresurssin valmistelun jatkaminen.

### Toimintaympäristön muutokset ja käynnissä olevat työt suunnittelukaudella

Porvoon sairaalan tarjoamat erikoisalajat ovat vähentyneet viime vuosina. Porvoon sairaala on profiloitunut yleisimpien erikoisalajien ja perusterveydenhuollon yhteispäivystysyksiköksi. On tärkeää, että jatkossakin Itä-Uudenmaan erikoissairaanhoidon palveluntuotanto säilyy likimain nykyisen tasoisena. Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carean palvelujen käyttö on lisääntynyt huomattavasti vuoden 2018 aikana. On syytä lisätä yhteistyötä myös Carean kanssa esimerkiksi yhteisten hoitopolkujen kehittämiseksi.

Yhteisen, alueellisen kotisairaalan käynnistymisen käytännön suunnittelu on edennyt aika-aulun mukaisesti. Tuotannon on tarkoitus alkaa 1.1.2020 eli toiminnan käynnistämisen onnistumiseen tulee panostaa paljon vuonna 2019.

Lisäksi osallistutaan aktiivisesti meneillään olevien muiden alueellisten hankkeiden edistämiseen. Psykiatrian poliklinikan muutto terveyskeskuksen tiloihin mahdollistaa entistä tiiviimmän yhteistyön avoterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä.

### Riskiarvio

Ympäristöterveydenhuollon toiminta on vakiintunutta ja talous on yleisesti ottaen pysynyt asetetuissa tavoitteissa. Toiminnan riski on yleisesti ottaen pieni, mutta tilanne voi muuttua, koska Porvoo on ilmoittanut kiinnostuksensa tehdä yhteistyötä tulevaisuudessa Helsingin ympäristöterveydenhuollon kanssa.

Erikoissairaanhoidon liittyy suuria ja todennäköisiä taloudellisia riskejä. Toimintaan liittyvät riskit ovat pienempiä. Taloudellinen riski kasvaa entisestään, jos HUS päättää palauttaa mahdolliset ylijäämät vuodelta 2018 vasta vuoden 2019 lopulla. Loviisan kaupungilla on vain vähän keinoja vähentää erikoissairaanhoidon aiheuttamia taloudellisia riskejä.

## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Toimintamme on kustannustehokasta.	Toiminta pysyy talousarvion puitteissa.	Seuraamme jatkuvasti taloutta.	Perusturvalautakunta sekä perusturvajohtaja ja palvelupäälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21135 Muut alueelliset palvelut

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS-SUUNNITELMA 2020	TALOUS-SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	78 913	85 790	82 460	83 285	84 117
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-17 963 179	-18 426 024	-18 688 061	-18 688 061	-18 688 061
<i>joista sisäiset</i>	-43 819	-44 764	-7 131	-7 131	-7 131
<b>Toimintakate</b>	-17 884 265	-18 340 234	-18 605 601	-18 597 645	-18 596 813
<i>joista sisäiset</i>	-43 819	-44 764	-7 131	-7 131	-7 131
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-17 840 446	-18 295 470	-18 598 470	-18 597 645	-18 596 813

joista Lapinjärven osuus noin 53 500 euroa.

# Sivistys- ja hyvinvointikeskus

*Käsittää aiemman sivistyskeskuksen ja sivistys- ja hyvinvointikeskukseen yleisestä hallinnosta ja konsernihallinnosta siirtyvät ruoka- ja siivouspalvelut.*

**Vastuhenkilö:** sivistys- ja hyvinvointijohtaja

## Toimintaperiaatteet

Sivistyskeskus tarjoaa kaupungin asukkaille monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatus-, opetus-, koulutus-, vapaa-aika-, museo-, kulttuuri- ja kirjastopalveluita sekä vapaan sivistystyön palveluita.

Palveluita tarjotaan ja järjestetään Loviisan kaupungin strategia huomioiden osaavan ja motivoituneen henkilökunnan kautta asiakaslähtöisesti. Palveluita ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä muiden hallintokuntien, asukkaiden ja yhdistysten kanssa. Sivistys- ja hyvinvointikeskus panostaa kaksikielisellä toiminnallaan lasten, nuorten ja muiden kuntalaisten hyvinvointiin, elämänlaadun parantamiseen, yhteisen kulttuuriprofiilin luomiseen sekä terveiden elämäntapojen ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen.

## Sivistys- ja hyvinvointikeskukseen kuuluvat seuraavat vastualueet:

- hallinto ja kehittäminen
- varhaiskasvatus
- koulutus
- lukio ja ammatillinen koulutus
- vapaa sivistystyö
- vapaa-aikatoimi
- kirjasto- ja kulttuuritoimi.

Ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstö siirtyy sivistys- ja hyvinvointikeskukseen 1.1.2019. Hallinnollisesti ruoka- ja siivouspalvelut ovat osa hallinnon ja kehittämisen vastuualuetta ja tuotettava palvelu palvelee myös muita keskuksia.

Keskuksen luottamushenkilöorganisaatio muuttuu 1.1.2019 alkaen siten, että sivistyslautakunnan nimi muuttuu kasvatus- ja sivistyslautakunnaksi sekä vapaa- aikalautakunta ja kulttuurilautakunta yhdistyvät uudeksi hyvinvointilautakunnaksi.

## Toiminnan painopisteet

1. Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä.
2. Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.
3. Päätöksenteko on ihmisläheistä, yritysystävällistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.
4. Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä sekä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.
5. Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestökehityksen positiivisena.

## Riskiarvio

Koko keskuksen yhteinen riskiarvio:

- tilojen kunto ja sisäilmaongelmien ehkäisy.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

	<b>TILINPÄÄTÖS 2017</b>	<b>TALOUSARVIO 2018 muutoksineen</b>	<b>TALOUSARVIO 2019</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2020</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2021</b>
Myyntituotot	1 356 547	1 218 449	1 240 309	1 252 712	1 265 239
Maksutuotot	1 095 790	957 200	933 500	942 835	952 263
Tuet ja avustukset	417 097	327 610	501 597	506 613	511 679
Vuokratuotot	251 543	50 600	228 230	228 753	229 281
Muut toimintatuotot	671 250	24 425	18 975	19 130	19 286
<b>Toimintatuotot</b>	<b>3 192 227</b>	<b>2 578 284</b>	<b>2 922 611</b>	<b>2 950 043</b>	<b>2 977 748</b>
<i>joista sisäiset</i>	187 117	3 500	179 430	179 430	179 430
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
Henkilöstökulut	-17 844 830	-18 380 748	-19 381 940	-19 381 940	-19 381 940
Palveluiden ostot	-5 365 692	-5 781 862	-6 451 642	-6 451 642	-6 451 642
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-871 162	-876 315	-825 585	-825 585	-825 585
Avustukset	-1 368 967	-1 388 000	-1 318 000	-1 318 000	-1 318 000
Muut toimintakulut	-8 611 456	-8 421 395	-8 657 178	-9 147 178	-9 147 178
<b>Toimintakulut</b>	<b>-34 062 107</b>	<b>-34 848 320</b>	<b>-36 634 344</b>	<b>-37 124 345</b>	<b>-37 124 345</b>
<i>joista sisäiset</i>	-10 362 151	-10 551 555	-11 011 947	-11 011 947	-11 011 947
<b>Toimintakate</b>	<b>-30 869 880</b>	<b>-32 270 036</b>	<b>-33 711 733</b>	<b>-34 174 302</b>	<b>-34 146 597</b>
<i>joista sisäiset</i>	-10 174 974	-10 548 055	-10 832 517	-10 832 517	-10 832 517
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	<b>-20 694 905</b>	<b>-21 721 981</b>	<b>-22 879 216</b>	<b>-23 341 785</b>	<b>-23 314 080</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-26 224	-53 700	-63 726	-63 726	-63 726

**Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2019 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

Työpaikkojen määrä kasvaa 50 kpl ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Näkyvyys valtakunnallisessa mediassa: on näkynyt/ ei ole näkynyt.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupunginhallitus, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
		Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
		Uusien puukoulujen rakentaminen.	Rakennamme koulut niin, että tiloja voidaan hyödyntää sekä nuoriso-, ilta-, koulutus-, kokous- että seminaaritoiminnassa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
		Liikkuva koulu -hankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta. Mahdollisuudet liikkua koulunpäivän aikana lisätään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
		Uteliäs luokka -hankkeen toteuttaminen.	Koulut ja kulttuuri-toimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Uteliäs luokka hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
		Osa päiväkodeista saavat uudet houkuttelevammat nimet.	Nimikampanja johon kuntalaiset saavat osallistua. Uudet nimikyltit rakennuksiin sekä tieristeyksiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Aloitamme uuden päiväkodin suunnitelun.	Hankesuunnitelma käynnistetty, ei käynnistetty.	Uuden päiväkodin hankesuunnitelma käynnistetään.	Varhaiskasvatuksesta edustaja/edustajia työryhmään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
Säilytämme kaikki koulut, joissa on riittävästi lapsia.	Vahvistettu, ei vahvistettu.	Perusopetusryhmien tulee olla riittävän kokoisia, jotta pedagogiset tavoitteet saavutetaan.	Tarkastellaan koulujen oppilasmääriä ja enusteita. Lukiokoulutuksen houkuttelevuuden lisääminen.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit
		Vahvistamme ja turvaamme esiopetustoiminnan.	Päätämme missä kouluissa esiopetusta annetaan, sekä laaditaan toimintasuunnitelma siltä varalta, että oppilasmäärä alittaisi erillisen ryhmän perustamisen minimimäärän.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit

Lisätään vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otetaan kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Toteutunut, ei toteutunut.	Treenikerhon/Nuorten urheilijoiden aamuharjoittelun vakiinnuttaminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
		Loviisan Ohjaamon toiminnan edelleenkehittäminen.	Ohjaamo auttaa työttömiä, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia ja heikossa työmarkkina- asemassa olevia 15-30-vuotiaita. Tavoitteena on, että nuori saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdestä paikasta.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
		Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen.	Esiopetustoiminta ja esiopetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevat ja toiminta vahvistuu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatus-päällikkö ja päiväkodinjohtajat
		Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.	Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämisestä päiväsaikaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö, rehtorit ja suunnittelija



		Lasten ja nuorten taidekoulun perustaminen.	Asia selvitetään. Ko-keilu alkaa syksyllä 2019 yhteistyössä kansalaisopistojen kanssa ja Porvoon taidekoulun alaisuudessa.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa- aikatoimen päällikkö
		Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
<b>Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritys- vaikutusten arviointiprosessi (Yrva).</b>	<b>Toteutunut, ei toteutunut.</b>	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Kuninkaallista palvelua kuningattaren kaupungissa.

<b>KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)</b>	<b>Seuranta/ Mittari</b>	<b>Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)</b>	<b>Toimintasuunnitelma / Keino</b>	<b>Vastuulautakunta /-henkilö</b>
<b>Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.</b>	<b>Osallistujamäärä.</b>	Kulttuuripolkutoiminnan vakiinnuttaminen.	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuri-toimijoiden kanssa kulttuuripolun kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastualueiden päälliköt
		Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastualueiden päälliköt
		Tehdään kaupungin historia näkyvämmäksi kaupunkimaisemassa.	Historialliset arvot otetaan huomioon kaupunkisuunnittelussa ja museon asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana kulttuuriympäristöhankkeissa. Toteutetaan perinteisiä info-tauluja ja digitaalisia reittejä kaupungille. Selvitetään mahdollisuuksia tehdä 3D-mallinnoksia, esimerkiksi Svartholman merilinnouksesta.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa- aikatoimen päällikkö sekä museointendentti
		Kirjaston vanha Loviisa-kokoelma säilytetään kokonaisuudessaan.	Loviisa-kokoelma siirretään Viirilään kaupunkilaisten käytettäväksi.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa- aikatoimen päällikkö sekä kirjastojohtaja

Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Toteutuneet uudet toimintatavat.	Oppilas- ja opiskelijakuntien hallituskien ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.	Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioidissa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatusta ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt, koulujen rehtorit
		Koulujen kerhotoiminta ja eläkeläiset.	Kerhotoimintaa järjestetään sekä aamuisin, päivisin että iltapäivisin päämääränä luoda mahdollisuuksia uusiin toimintamuotoihin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit
		Varhaiskasvatus on paikka yhteisöllisyyden vahvistamiselle.	Avoimen varhaiskasvatuksen "Treffiksen" kehittäminen sekä tilojen monipuolisempi käyttö.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
		Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakokouksia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät monipuolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatusta ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt

#### Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja lisääminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Panostamme hyvinvointiin, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Henkilöstökyselyn tulosten hyödyntäminen.	Opettajavaihdot	Rehtoreita ja opettajia kehoitetaan seuraamaan kollegojen työtä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutus-päällikkö ja rehtorit
		Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
		Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
		Laissa (540/2018) uudet tehtävä-nimikkeet sekä henkilöstörakenne. Loviisa reagoi muutokseen hyvissä ajoin ennen siirtymäkauden päättymistä.	Kun vakinainen tehtävä avautuu tai määräaikainen päättyy, uusi toimi perustetaan uuden henkilöstörakenteen mukaisesti 1.1.2019 alkaen.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja suunnittelija

		Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
--	--	---------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Talous on tasapainoinen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Toteutuneet uudet toimintatavat.	Etäopiskelumahdollisuuksien lisääminen ja lukioiden yliopistoyhteistyön kehittäminen.	Lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen kanssa käynnistetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
		Panostamme lahjakaiden oppilaiden opetukseen.	Kaksi kehittäjää, jotka on palkattu projektia varten, tukee ja markkinoi uusia pedagogisia ratkaisuja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
		Tieto- ja viestintätekniikan (TVT) tuominen lasten arkeen varhaiskasvatuksessa.	Lasten saatavilla on digitaalisia työvälineitä jotka tukevat oppimisprosesseja. Henkilöstöä perehdytetään hyvin TVT:n käyttämiseen. Välineiden pedagogiset käyttötavat perustuvat toimintasuunnitelmiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
		Loviisan historian digitaalisen näkyvyyden ja tavoitettavuuden lisääminen.	Kaupungin museo panostaa digitaaliseen viestintään ja kokeilee uusia keinoja tavoittaa asukkaita. Someviestinnän lisäksi kokeillaan Finna -portaalia ja mobiilireittipalvelu "Seinätön museo".	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä museointendentti
		Kulttuuritoiminnan kehittäminen.	Loviisassa asuu ja toimii eri alojen taiteilijoita. Tämä voimavara tulisi hyödyntää paremmin esimerkiksi musiikin alalla.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
		Toiminta- ja kohdeavustuksien siirtymisen sähköiseen avustushakujärjestelmään.	Liikuntaseurojen toiminta- ja kohdeavustukset haetaan sähköisesti.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
		Helle kirjastoyhteistyön mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Yhteinen kirjastokimppa, jossa kirjat liikkuvat kaikkien Hellekuntien ja -kirjastojen välillä. Kirjastoyhteistyötä ja uusia mahdollisuuksia.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä kirjastonjohtaja

		Sähköinen kokonaisratkaisu varhaiskasvatukseen.	Hankinta valmisteluaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja suunnittelija
Toimintamme on kustannustehokasta.	Toteutunut, ei toteutunut	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
		Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt



**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Hallinto ja kehittäminen**

**Vastuuhenkilö:** sivistys- ja hyvinvointijohtaja (aiemmin sivistysjohtaja), taloussuunnittelija, suunnittelija

### **Vastuualueen tehtävät**

Vastuualueen tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää tasavertaisia ja kustannustehokkaasti toimivia sivistyspalveluja koko alueelle ja alueen asukkaille. Vastuualue huolehtii keskuksen yhteisistä talous- ja hallintotehtävistä. Toimintaa ohjaavat säädökset opetustoimesta, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, hankintatoimesta ja hallintomenettelyistä. Vastuualue hoitaa lisäksi oppilaskuljetusten hallinnon ja koordinaation.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

- Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamisesta.
- Aloitamme uuden päiväkodin suunnittelun.
- Säilytämme kaikki koulut, joissa on riittävästi lapsia.
- Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.
- Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.
- Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.
- Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.
- Panostamme osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.
- Toimintamme on kustannustehokasta.

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

Organisaatiomuutosta koskevat, 1.1.2019 voimaan tulevat muutokset on toteutettava ja huomioitava toiminnassa. Siivous- ja ruokapalvelut jatkavat toimintansa kehittämistä muutoksessa sekä jatkavat hyvän yhteistyön kehittämistä samalla tukien ja ylläpitäen henkilöstön osaamista.

Keskuksessa tarkistetaan suunnittelukauden aikana säännöllisesti palvelutarjonnan riittävyys suhteessa palvelutarpeeseen ja väestötieteellisiin muutoksiin ja ennusteisiin. Suunnittelukauden aikana kaikessa toiminnassa on huomioitava tehostamisen ja sopeuttamisen tarve. Kansallisen tason muutokset, jotka vaikuttavat muun muassa valtion rahoitukseen, huomioidaan toiminnassa sekä tulevassa suunnittelussa ja palvelutuotannossa.

### **Riskiarvio**

Tilojen kunto ja sisäilmaongelmien ehkäisy.

**Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupunginhallitus, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.	Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämiseksi päiväsaikaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö, rehtorit ja suunnittelija
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvät työvälineet.	Laitteita, sähköinen työohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Hyvä täydennyskoulutus.	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	Talousarviossa pysyminen.	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Hallinto ja kehittäminen

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	19 307	15 000	12 000	12 120	12 241
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-287 221	-417 857	-432 904	-432 904	-432 904
<i>joista sisäiset</i>	-5 828	-7 179	-12 715	-12 715	-12 715
<b>Toimintakate</b>	-267 913	-402 857	-420 904	-420 784	-420 663
<i>joista sisäiset</i>	-5 828	-7 179	-12 715	-12 715	-12 715
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-262 086	-395 678	-408 189	-408 069	-407 948

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous-suunni- telma 2020	Talous-suunni- telma 2021
Nettomenot, euroa/asukas	19,8 ulk.	25,9, ulk.	27,3 ulk.	27,3 ulk.	27,3 ulk.



**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Varhaiskasvatus**

**Vastuuhenkilö:** varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodinjohtajat

### **Vastuualueen tehtävät**

Vastuualueen tehtävänä on tarjota alle kouluikäisille lapsille monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja, jotka vastaavat lasten ja heidän perheidensä tarpeita ja toivomuksia parhaalla mahdollisella tavalla.

Varhaiskasvatus koostuu lapsen suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta kasvatuksesta, opetuksen ja hoidon muodostamasta kokonaisuudesta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

- Leikin ilon ja sen pedagogisten mahdollisuuksien kautta edistetään lapsen hyvinvointia ja oppimista.
- Työ- ja toimintatapojen arvioinnin kautta etsitään tapoja tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista. Kaikkien ratkaisujen tulee perustua varhaiskasvatussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.
- Varhaiskasvatuksen henkilöstölle annetaan valmiudet työskennellä varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti muuttuvassa toimintaympäristössä.

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

- Opetushallitus on aloittanut työn varhaiskasvatussuunnitelman kansallisten perusteiden uudistamiseksi. Uudistuksen tarkoituksena on selventää käsitteitä ja sisältöjä niin, että ne vastaavat 1.9.2018 voimaantullutta varhaiskasvatuslakia. Varhaiskasvatuksen järjestäjien on uudistettava paikallisia suunnitelmiaan kansallisten perusteiden mukaisesti. Samalla on tärkeää arvioida myös paikallista suunnitelmaa ja tarpeen mukaan kehittää sitä. Tavoitteena on ottaa uudistettu paikallinen suunnitelma käyttöön 1.8.2019.
- Uusi, kolmivaiheisen tuen malli tuo mukanaan vastuu- ja työnjaon rakennemuutoksen yleisen, tehostetun ja erityisen tuen osalta.
- Ennen kesää 2019 selvitetään eri vaihtoehtoja maksuttomalle varhaiskasvatukselle valtuustosopimuksen mukaisesti.
- Seuturekry:n käyttöönotto.

### **Riskiarvio**

Henkilöstörakenteen ollessa muutoksen edessä, syntyy kuntien välille kova kilpailu osavasta henkilöstöstä. On löydettävä avaimet kasvavaan kilpailukykyyn, jotta myös tulevaisuudessa henkilökuntamme pätevyys on korkealla tasolla.



**Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Osa päiväkodeista saavat uudet houkuttelevammat nimet.	Nimikampanja johon kuntalaiset saavat osallistua. Uudet nimikyltit rakennuksiin sekä tieristeyksiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö
Aloitamme uuden päiväkodin suunnittelun.	Uuden päiväkodin hanke-suunnitelma käynnistetään.	Varhaiskasvatuksesta edustaja/edustajia työryhmään	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen.	Esiovetustoiminta ja esiovetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevät ja toiminta vahvistuu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuskella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.	Kulttuuripolkutoiminnan vakiinnuttaminen.	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolon kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Varhaiskasvatus on paikka yhteisöllisyyden vahvistamiselle.	Avoimen varhaiskasvatuksen "Treffiksen" kehittäminen sekä tilojen monipuolisempi käyttö.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Tieto- ja viestintäteknikan (TVT) tuominen lasten arkeen varhaiskasvatuksessa.	Lasten saatavilla on digitaalisia työvälineitä jotka tukevat oppimisprosesseja. Henkilöstöä perehdytetään hyvin TVT:n käyttämiseen. Välineiden pedagogiset käyttötavat perustuvat toimintasuunnitelmiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
	Sähköinen kokonaisratkaisu varhaiskasvatukseen.	Hankinta valmistellaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja suunnittelija
Panostamme hyvinvoivaan, osavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvät työvälineet.	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Laissa (540/2018) uudet tehtävä-nimikkeet sekä henkilöstörakenne. Loviisa reagoi muutokseen hyvissä	Kun vakinainen tehtävä avautuu tai määräaikainen päättyy, uusi toimi perustetaan uuden	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja suunnittelija

	<b>ajoin ennen siirtymäkauden päättymistä.</b>	henkilöstörakenteen mukaisesti 1.1.2019 alkaen.	
	<b>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.</b>	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
<b>Toimintamme on kustannustehokasta.</b>	<b>Talousarviossa pysyminen</b>	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	<b>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.</b>	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Varhaiskasvatus

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	944 598	744 400	731 200	738 512	745 897
<i>joista sisäiset</i>	49				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-9 076 078	-9 173 092	-8 313 614	-8 313 614	-8 313 614
<i>joista sisäiset</i>	-2 838 896	-2 916 546	-2 009 479	-2 009 479	-2 009 479
<b>Toimintakate</b>	-8 131 480	-8 428 692	-7 582 414	-7 575 102	-7 567 717
<i>josta sisäiset</i>	-2 838 945	-2 916 546	-2 009 479	-2 009 479	-2 009 479
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-5 292 535	-5 512 146	-5 572 935	-5 565 623	-5 558 238

**Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)**

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous-suunni- telma 2020	Talous-suunni- telma 2021
<b>0–6-vuotiaiden määrä</b>	926	765	760	800	830
<b>Päivähoidossa</b>	544	560	580	590	600
Lapsia					
euroa/lapsi, netto	6 301 ulk.	6 364 ulk.	6 250 ulk.		
<b>Ryhmäperhepäivähoidossa</b>					
Lapsia	22	20	20	20	20
euroa/lapsi, netto	7 917 ulk.	10 270 ulk.	10 234 ulk.		
<b>Perhepäivähoidossa</b>					
Lapsia	17	12	8	4	0
euroa/lapsi, netto	9 085 ulk.	15 188 ulk.	18 734 ulk.		
<b>Yhteensä päivähoitossa</b>					
Tukea tarvitsevia lapsia	207	145	75 *)	75	75
Vuorohoidossa olevia lapsia	27	15	25	25	30
<b>Kotihoidon tuet</b>					
Lakisääteinen, lapsia	140	185	185	185	185
Kuntalisä, perheitä	137	185	185	185	185
<b>Yksityisen hoidon tuet</b>					
Lakisääteinen, lapsia	18	23	23	12	12
Kuntalisä, lapsia	17	23	23	12	12
<b>Avoin varhaiskasvatus</b>					
Treffis/perheitä/vuosi	179	170	170	170	170
Lapsia leikkikerhoissa	27	20	10	10	0

\*) Laskentatapa muuttunut verrattuna talousarvioon 2018. Luku sisältää tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia.

**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Koulutus**

**Vastuuhenkilö:** koulutuspäällikkö ja rehtorit

### **Vastuualueen tehtävät**

Koulutuksen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu esi- ja perusopetuksen järjestäminen sekä perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen. Tämän lisäksi ylläpidämme aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä järjestämme kerhotoimintaa.

Tarjoamme tasokkaita koulutuspalveluja lähellä kuntalaista. Panostamme hyvään johtajuuteen sekä ammattitaitoiseen ja motivoituneeseen henkilökuntaan. Toiminta on oppilaskeskeistä ja rakentuu yhteiselle vuoropuhelulle.

Kannustamme oppilaita myönteisiin oppimiskokemuksiin jolloin into elinikäiseen oppimiseen herää. Opetamme oppilaita arvioimaan ja pohtimaan asioita kriittisesti, luomaan uutta kulttuuria sekä uudistamaan ajattelu- ja toimintatapaa. Kannustamme oppilaita ilmaisemaan mielipiteitään sekä osallistumaan päätöksentekoon.

Lukuvuoden 2018–2019 teemana on Kielitietoinen koulu. Opetuksessa keskitymme hyvään kielenkäyttöön sekä panostamme aikaisempaa enemmän omaan äidinkieleen.

Opetuksessa ja kerhotoiminnassa varmistamme, että huolenpito on riittävä ja että puutemme nopeasti ja systemaattisesti epäkohtiin. Koulu pyrkii yhteistoimintaan muiden toimijoiden kanssa.

Perusopetus antaa oppilaille valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

- Rakennamme ja peruskorjaamme kaksi turvallista koulurakennusta, jotka myös aktivoivat ympäröivää yhteiskuntaa
- Peruskorjaamme Harjurinteen koulun uutta osaa ja valmistelemme vanhan osan uudisrakennusta/peruskorjausta sekä vahvistamme väistötiloissa olevan yhtenäiskoulun toimintaa
- Jatkamme IKT:n kehittämistä opetuksessa
- Lujitamme opetussuunnitelmauudistuksen viimeistä vaihetta koskien 9-luokkalaisia syksyllä 2019

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

- Vahvistamme esikouluopetusta keskittämällä toimintaa tietyille kouluille
- Laajennamme toimintapaikkojen lukumäärää, joissa aamu- ja iltapäivähoito yhdistetään aamu- ja iltapäivätoimintaan
- Viimeistelemme paikallisen opetussuunnitelman raikastamisprosessin
- Vahvistamme opiskeluhoitotyötä yhdessä koulukuraattorien ja koulupsykologien kanssa

### **Riskiarvio**

- Koulutoiminta väistötiloissa vähentää houkuttelevuutta ja lapsiperheiden muuttoliikettä
- Resurssien priorisoinnin tarve lisääntyy investointien takia
- Vaativan erityisen tuen oppilasmäärä kasvaa

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
	Uusien puukoulujen rakentaminen.	Rakennamme koulut niin, että tiloja voidaan hyödyntää sekä nuoris-, ilta-, koulutus-, kokous- että seminaaritoiminnassa.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
	Liikkuva kouluhankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta. Mahdollisuudet liikkuu koulunpäivän aikana lisätään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
	Uteliass luokka -hankkeen toteuttaminen.	Koulut ja kulttuuritoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Uteliass luokka -hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
Säilytämme kaikki koulut, joissa on riittävästi lapsia.	Perusopetusryhmien tulee olla riittävän kokoisia, jotta pedagogiset tavoitteet saavutetaan.	Tarkastellaan koulujen oppilasmääriä ja ennusteita. Lukiokoulutuksen houkuttelevuuden lisääminen.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
	Vahvistamme ja turvaamme esiopetustoiminnan.	Päätämme missä kouluissa esiopetusta annetaan, sekä laaditaan toimintasuunnitelma siltä varalta, että oppilasmäärä alittaisi erillisen ryhmän perustamisen minimimäärän.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Treenikerhon/Nuorten urheilijoiden aamuharjoittelun vakiinnuttaminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt
	Aamutoiminnan ja aamuhoidon yhdistäminen	Esiopetustoiminta ja esiopetuksen hoito keskitetään tiettyihin kouluihin niin, että opetusryhmien koot suurenevat ja toiminta vahvistuu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit sekä varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodinjohtajat
	Koulukuljetusten hyödyntäminen muihin kuljetustarpeisiin.	Koulutus osallistuu joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin. Käynnistetään kokeilu koulukyytien järjestämiseksi päiväsaikaan.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö, rehtorit ja suunnittelija
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastualueiden päälliköt

Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.	<b>Kulttuuripolkutoiminnan vakiinnuttaminen.</b>	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolon kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Paikallishistorian tunteuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.</b>	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	<b>Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.</b>	Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioissa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt, koulujen rehtorit
	<b>Koulujen kerhotoiminta ja eläkeläiset.</b>	Kerhotoimintaa järjestetään sekä aamuisin, päivisin että iltapäivisin päämääränä luoda mahdollisuuksia uusiin toimintamuotoihin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	<b>Panostamme lahjakkaiden oppilaiden opetukseen.</b>	Kaksi kehittäjää, jotka on palkattu projektia varten, tukee ja markkinoi uusia pedagogisia ratkaisuja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	<b>Opettajavaihdot.</b>	Rehtoreita ja opettajia kehoitetaan seuraamaan kollegojen työtä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
	<b>Hyvät työvälineet.</b>	Laitteita, sähköinen työnohjaus	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Hyvä täydennyskoulutus.</b>	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa</b>	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	<b>Talousarviossa pysyminen.</b>	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	<b>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.</b>	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Koulutus

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	1 337 984	1 164 949	1 359 219	1 372 753	1 386 422
<i>joista sisäiset</i>	5 692		5 850	5 850	5 850
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-17 700 189	-18 264 642	-19 845 191	-20 335 191	-20 335 191
<i>joista sisäiset</i>	-5 047 524	-5 526 392	-5 844 155	-5 844 155	-5 844 155
<b>Toimintakate</b>	-16 362 205	-17 099 693	-18 485 972	-18 962 438	-18 948 769
<i>joista sisäiset</i>	-5 041 832	-5 526 392	-5 838 305	-5 838 305	-5 838 305
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-11 320 373	-11 573 301	-12 647 667	-13 124 133	-13 110 464

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
<b>Määrä</b>					
Kouluja	15	15	15	15	15
Esikoulu/integroitu/oppilaita	5/18	5/16	3/15	2/9	2/7
Esikouluryhmät/oppilaita	11/134	11/148	12/112	12/121	12/110
Perusopetuksen ryhmiä/oppilaita	105/1 449	106/1 446	107/1 453	107/1 426	107/1 384
Erityisen tuen piiriin siirrettyjä, %	9,2	11,2%	11,4%	12%	12%
<b>Talous</b>					
Esikoulukustannukset/oppilas, netto, euroa	5 194 ulk.	5 235 ulk.	6 509 ulk		
Esikoulun kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	718	800	1 174		
Perusopetuksen kustannukset/oppilas, netto, euroa	7 344 ulk.	7 297 ulk.	8 082 ulk		
Perusopetuksen kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	867	935	1 082		

**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus**

**Vastuuhenkilö, lukiokoulutus:** koulutuspäällikkö, rehtorit

*Lukiokoulutus on siirretty koulutuspäällikölle.*

**Vastuuhenkilö, ammatillinen koulutus:** sivistys- ja hyvinvointijohtaja (aiemmin sivistysjohtaja)

*Ammatillinen koulutus on osa konsernia ja siitä huolehtii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.*

### **Vastuualueen tehtävät**

Vastuualueen tavoitteena on lukiokoulutuksen turvaaminen sekä suunnitelmallinen opiskelijarekrytointi ja näkyvyyden parantaminen. Lisäksi toimintaa kehitetään aktiivisesti mm. luomalla yhteistyöverkostoja ja kehittämällä esimerkiksi yrittäjyyskasvatusta, opettajien ja opiskelijoiden tieto- ja viestintätekniikkataitoja (TVT) ja joustavia opetusmenetelmiä. Lukiot antavat opiskelijoille laadukasta ja ajanmukaista opetusta, joka mahdollistaa hyvät jatko-opintomahdollisuudet.

Toisen asteen koulutuksen kohdalla aloitetaan toiminta kahdessa eri osakeyhtiössä. Loviisa toimii osakeyhtiöiden omistajakuntana ja tehtävänä on, yhtenä aktiivisena toimijana, turvata hyvät toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaupungin nuorille.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

- Treenikerhon toiminnan vakiinnuttaminen ja saaminen osaksi koulun toimintaa
- Yhteistyön lisääminen mm. yritysten ja kolmannen sektorin kanssa
- Yliopistoyhteistyön aloittaminen
- Pyritään varmistamaan loviisalaisten lukioiden houkuttelevuus ja opiskelijoiden jatko-opintokelpoisuus
- Laadukkaan lukio-opetuksen turvaaminen

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

- Loviisan lukion toimiminen väistötiloissa
- Lovisa Gymnasiumin peruskorjaus
- Kaksivuotinen Erasmus+ -hanke

### **Riskiarvio**

- Valtionosuusmuutoksen vaikutukset lukiokoulutukseen
- Loviisan lukion väistötiloissa toimimisen vaikutus alkavien opiskelijoiden määrään
- Pienten lukioiden haaste rekrytoida päteviä opettajia



**Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Toisen asteen koulutus tukee paikallisia yrityksiä. Työvoiman saanti paranee.	Lukioiden yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa lisätään. Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnitellaan vastaamaan työelämän tarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä kaupunginhallitus, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Säilytämme kaikki koulut, joissa on riittävästi lapsia.	Perusopetusryhmien tulee olla riittävän kokoisia, jotta pedagogiset tavoitteet saavutetaan.	Tarkastellaan koulujen oppilasmääriä ja ennusteita. Lukiokoulutuksen houkuttelevuuden lisääminen.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	Treenikerhon/Nuorten urheilijoiden aamuharjoittelun vakiinnuttaminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.	Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Oppilas- ja opiskelijakuntien hallituksien ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.	Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioidessa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt, koulujen rehtorit
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Etäopiskelumahdollisuuksien lisääminen ja lukioiden yliopistoyhteistyön kehittäminen.	Lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen kanssa käynnistetään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö ja rehtorit
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt, koulujen rehtorit
Toimintamme on kustannustehokasta.	Talousarviossa pysyminen	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

	<b>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen</b>	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
--	-----------------------------------------------	--------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Lukio ja ammatillinen koulutus

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	141 924	67 000	53 170	53 700	54 235
<i>joista sisäiset</i>	931		170	170	170
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-2 338 125	-2 219 557	-2 273 868	-2 273 868	-2 273 868
<i>joista sisäiset</i>	-963 892	-840 860	-908 645	-908 645	-908 645
<b>Toimintakate</b>	-2 196 201	-2 152 577	-2 220 698	-2 220 168	-2 219 633
<i>josta sisäiset</i>	-962 962	-840 860	-908 475	-908 475	-908 475
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-1 233 239	-1 281 717	-1 312 223	-1 311 693	-1 311 158

### Lukioiden yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Opiskelijoita	186,5	192	190	192	194
Opetustunteja	418*)	374	374	374	374
Netto, euroa/opiskelija	6 346 ulk	6 404 ulk.	6 664 ulk.		

\*)tuntikehys

**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Vapaa sivistystyö**

**Vastuuhenkilö:** sivistys- ja hyvinvointijohtaja (aiemmin sivistysjohtaja) ja rehtori

### **Vastuualueen tehtävät**

Alueopistot, Lovisa svenska medborgarinstitut ja Valkon kansalaisopisto tarjoavat vapaasta sivistystyöstä säädetyn lain mukaista opetusta kolmessa kunnassa (Lapinjärvellä, Loviisassa ja Pyhtäällä). Elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti kurssitarjonta suunnataan kaikenikäisille opiskelijoille ja monenlaisille kohderyhmille, joskin pääkohderyhmänä ovat aikuiset.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

Vapaa sivistystyö tarjoaa monipuoliset opiskelumahdollisuudet kaikkialla Loviisan, Lapinjärven ja Pyhtään alueella molemmilla kielillä. Loviisan kansalaisopistot saivat 6000 euroa opintosetelirahaa, johon ovat oikeutettuja maahanmuuttajat, alhaisen peruskoulutuksen omaavat ja oppimisvaikeuksia kokevat sekä yli 63-vuotiaat ja eläkeläiset. Kyseiset ryhmät voivat saada kaikista opistojen kursseista 50 % alennuksen. Pienituloiset (bruttotulot korkeintaan 1200 euroa kuukaudessa) voivat saada vapautuksen kurssimaksusta erillisestä anomuksesta.

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

Selvitämme opistojen yhdistymisen haitat ja hyödyt. Tavoitteena on päättää opistojen mahdollisesta yhdistämisestä vuoden 2019 alkupuolella, jonka jälkeen on mahdollista hakea yhdistämisestä aiheutuviin kuluihin avustusta valtiolta.

Loviisa on hakemassa yhdessä Sipoon ja Porvoon opistojen kanssa aikuisten perustaitojen ja digitaalisten taitojen vahvistamiseen tarkoitettua valtionavustusta. Rahoitusta haetaan yli 200 000 euroa ja hankkeeseen on tarkoitus palkata koordinaattori.

### **Riskiarvio**

Seurataan erityisen tarkasti, millaiset kurssit peruuntuvat. Näyttää siltä, että erityisesti pienten kylien kurssit peruuntuvat herkästi. Joillakin alueilla myös ruotsinkielisten ryhmien aloitus on ollut haastavaa.

Harjurinteen sisäilmaongelmien vuoksi huomattava osa opetuksesta on siirtynyt väistötiloihin. Joihinkin aineisiin on erityisen vaikeaa löytää sopivia tiloja, minkä vuoksi kursseja saatetaan joutua kokonaan perumaan tai sisältöä voidaan joutua muuttamaan oleellisesti.

Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakoukousia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät monipuolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Hyvät työvälineet	Laitteita, sähköinen työohjaus	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Hyvä täydennyskoulutus	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatio-muutoksessa	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	Talousarviossa pysyminen	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Vapaa sivistystyö

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	240 802	220 600	219 200	221 357	223 536
<i>joista sisäiset</i>	10 525	3 500	3 500	3 500	3 500
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-1 088 111	-1 078 277	-1 066 767	-1 066 767	-1 066 767
<i>joista sisäiset</i>	-162 688	-143 419	-135 692	-135 692	-135 692
<b>Toimintakate</b>	-847 310	-857 677	-847 567	-845 410	-843 231
<i>joista sisäiset</i>	-152 163	-140 219	-132 192	-132 192	-132 192
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-695 146	-717 458	-715 375	-713 218	-711 039

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Opiskelijoita	1 280 (Mi)+ 1 706(Vako) =2 986	1 450 (Mi)+ 1 850 (Vako) =3 300	1 450 (Mi)+ 1 850 (Vako) = 3 300	Yhteensä 3 500	Yhteensä 3 500
Opetustunteja	4 929 (Mi)+ 6 952(Vako) = 11 881	5 500 (Mi)+ 7 000 (Vako) = 12 500	5 200 (Mi)+ 7 200 (Vako)= 12 400	Yhteensä 12 500	Yhteensä 12 700
Nettokustannukset, eu- roa/opiskelija	233 ulk.	217 ulk.	218 ulk.		
Nettokustannukset, euroa/opetustunti	58 ulk.	57 ulk.	58 ulk.		

## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Vapaa-aikatoimi

**Vastuuhenkilö:** kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö

#### Vastuualueen tehtävät

Vapaa-aikatoimi luo edellytykset kuntalaisen liikunnalle tukemalla seuratoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja, järjestämällä ohjattua liikuntaa seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille, kuten erityisryhmille, ja kehittämällä terveyttä edistävää liikuntaa.

Loviisan nuorisotyöhön kuuluu nuorten kasvatuksellinen ohjaus, laaja nuorisotilatoiminta, paikallisten nuorisoyhdistysten toiminnan ja tilojen tukeminen, etsivä nuorisotyö, osallistuminen joustavaan perusopetukseen (JOPO), ohjatun toiminnan järjestäminen nuorille sekä nuorisovaltuuston toiminta.

Kaupungin vahtimestaripalvelu on osa vapaa-aikatoimea. Siihen kuuluvat Agricolahallin ja liikuntahallin arki-iltavahtimestarit, kaupungin sisäisen postin kuljetus sekä kaupungin irtaimiston hoito ja siirtotyöt.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

Vapaa-aikatoimen tavoitteena on tarjota toimivia nuoriso- ja liikuntapalveluja tasapuolisesti koko kunnan alueen asukkaille. Vapaa-aikalautakunta myöntää toiminnan perusteella tukea seuroille ja erityisryhmille. 2019 liikuntatoimi siirtyy sähköiseen toiminta- ja hankeavustusten hakujärjestelmään.

Liikuntapalvelut järjestää ohjattua toimintaa niille asukkaille, jotka eivät ole aktiivisia seuroissa. Kaupunki tarjoaa liikuntatilojaan ilmaiseksi ohjatulle junioritoiminnalle. Liikuntapalvelut toteuttavat yhdessä koulujen kanssa hankkeen Liikkuva koulu. Vapaa-aikapalveluille on lisäksi myönnetty ulkoista rahoitusta maahanmuuttajien liikuntatoimintaa varten sekä liikunta- ja kerhotoimintaan.

Nuorisopalvelut ylläpitää nuorisotiloja, tekee yhteistyötä koulujen kanssa, järjestää kerhoja ja leirejä, järjestää tapahtumia nuorille ja tekee yksilöllistä nuorisotyötä. Nuorisovaltuusto pyrkii saamaan nuorison äänen kuuluville kaupungissa.

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on saavuttaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja ohjata heitä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joka edistää nuorten kasvua ja itsenäistymisprosesseja.

Ohjaamo on monipuolinen tieto- ja neuvontatoimisto kaikille nuorille. Ohjaamo tarjoaa yksilöllistä neuvontaa eri elämänvaiheissa ja auttaa 15–30-vuotiaita nuoria, jotka ovat jääneet työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle tai ovat heikossa työmarkkina-asemassa. Tavoitteena on, että nuori saa kaikki palvelut samasta paikasta. Loviisan Ohjaamo on hanke, jota rahoitetaan Euroopan sosiaalirahaston varoilla. Ohjaamon avulla etsimme uusia ratkaisuja ja toimintatapoja, joilla voimme tarjota monialaisen matalankynnyksen palvelumallin.

## Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Vapaa-aikalautakunta ja kulttuurilautakunta yhdistetään organisaatiomuutoksen yhteydessä hyvinvointilautakunnaksi. Yhdistäminen tuo mukanaan haasteita, mutta myös uusia mahdollisuuksia.

Ruotsinpyhtäälle rakennetaan uusi lähiliikuntapaikka 2019.

Suurella todennäköisyydellä liikuntatoimella tulee olemaan käytettävissään pienempi määrä isoja saleja suunnittelukauden aikana johtuen sisäilmaongelmista ja suljetuista saleista.

Yksi etsivän nuorisotyöntekijän tehtävistä vakinaistetaan, joten heitä tulee olemaan kaksi vakinaisena ja yksi määräaikaisella sopimuksella.

Ohjaamo vakiinnuttaa asemaansa monipuolisena kaikkien nuorten tieto- ja neuvontatoimistona.

## Riskiarvio

Liikuntasalitalanne on hyvin haastava. Liikuntahalli on vanha ja siellä on ollut sisäilmaongelmia. Harjunteen koulun vanha liikuntasali on pois käytöstä eikä sitä voida käyttää. Uutta salia ei voi käyttää ylioppilaskirjoitusten aikana. Liikuntasalitalanne on siten paljon huonompi kuin aiempina vuosina.

Ohjaamon toiminta on uutta ja haasteena onkin saada toiminta nuorille merkitykselliseksi ja houkutella heidän mukaansa toimintaan.

Vapaa-aikatoimen haasteena on tehdä oikeita asioita oikeaan aikaan ja oikealle kohderyhmälle. On vaativa tehtävä pysyä mukana muuttuvan ajan kehityksessä ja tehdä asioita toisin kuin ennen.

## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Liikkuva koulu -hankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen.	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu -hanketta. Mahdollisuudet liikkuu koulunpäivän aikana lisätään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt

Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja.	<b>Treenikerhon/nuorten urheilijoiden aamuharjoittelun vakiinnuttaminen</b>	Koulut ja vapaa-aikatoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Liikkuva koulu hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Loviisan Ohjaamon toiminnan edelleenkehittäminen.</b>	Ohjaamo auttaa työttömiä, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia ja heikossa työmarkkina- asemassa olevia 15-30 -vuotiaita. Tavoitteena on, että nuori saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdestä paikasta.	Hyvinvointilautakunta/ Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
	<b>Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.</b>	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta/ Vastuualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	<b>Oppilas- ja opiskelijakuntien hallitusten ja nuorisovaltuuston yhteistyön kehittäminen.</b>	Koulujen oppilaskunnat ovat edustettuina nuorisovaltuustossa. Opiskelijakuntien toiminnan aktivointi lukioissa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta/ Vastuualueiden päälliköt, koulujen rehtorit
	<b>Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa.</b>	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakouksia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät monipuolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	<b>Toiminta- ja kohdeavustusten siirtyminen sähköiseen avustushakujärjestelmään.</b>	Liikuntaseurojen toiminta- ja kohdeavustukset haetaan sähköisesti.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	<b>Hyvät työvälineet</b>	Laitteita, sähköinen työnohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Hyvä täydennyskoulutus</b>	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.</b>	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	<b>Talousarviossa pysyminen</b>	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	<b>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.</b>	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt



## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Vapaa-aikatoimi

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	412 372	271 310	460 597	463 504	466 440
<i>joista sisäiset</i>	170 078		169 910	169 910	169 910
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-2 094 391	-2 151 211	-2 569 972	-2 569 972	-2 569 972
<i>joista sisäiset</i>	-1 295 081	-1 094 269	-1 489 363	-1 489 363	-1 489 363
<b>Toimintakate</b>	-1 682 019	-1 879 911	-2 109 375	-2 106 468	-2 103 532
<i>joista sisäiset</i>	-1 125 003	-1 094 269	-1 319 453	-1 319 543	-1 349 543
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-557 016	-785 642	-789 922	-786 925	-783 989



**Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)**

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
<b>Myönnetyt avustukset/asukas</b>					
Liikuntatoiminta	3,03	3,2	3,2		
Nuorisotoiminta	1,81	1,9	1,9		
<b>Nuorisotilojen aukiolo: iltoja/viikko</b>	12,5	12	12		
<b>Nuoria/nuorisotila/viikko</b>					
Forum	125	20	50		
muut nuorisotilat	83	13	110		
<b>Liikuntahallien käyttöaste</b>					
<b>Liikuntahalli</b>					
myönnettyjä liikuntavuoroja	41	40	40		
yhdistyksiä	6	7	7		
<b>Agricolahalli</b>					
myönnettyjä liikuntavuoroja		45	45		
yhdistyksiä		15	15		
ryhmiä		32	32		
<b>Jäähalli</b>					
myönnettyjä liikuntavuoroja		40	40		
yhdistyksiä		9	9		
ryhmiä		17	17		
<b>Vapaa-aikapalveluiden järjestämiä</b>					
nuorisokerhoja	10	8	9		
leirejä	9	5	5		
etsivä nuorisotyön ryhmät		13	13		
liikuntakerhoja, lapset ja nuoret	6	7	5		
tapahtumia	35	25	35		
aikuisryhmiä	21	22	18		
liikuntaneuvonta	28	12	30		

**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Kirjasto- ja kulttuuritoimi**

**Vastuuhenkilö:** kulttuuri- vapaa-aikatoimenpäällikkö

### **Vastuualueen tehtävät**

Kulttuuritoiminnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa Loviisassa. Kaupungin tehtävänä on myös järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla (laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992).

Kirjastotoiminnan tehtävänä ja tavoitteena on kirjastolain mukaisesti edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016).

Museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa (museolaki 877/2005).

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

Toiminnan painopiste vastuualueella on tarjota kuntalaisille ja vierailijoille kulttuurielämyksiä, tietoa sekä ystävällistä ja asiantuntevaa palvelua. Laajempi tavoite on lisätä asukkaiden viihtyvyyttä ja seudun vetovoimaa. Kynnyksen osallistua eri tapahtumiin ja käydä kulttuurilaitoksissa on oltava matala. Toiminta on suunnattu kaikille ikäryhmille pikkulapsista senioreihin, minkä vuoksi toiminnassa on huomioitava erilaiset tarpeet ja monenlaiset toiveet.

Kulttuuritoiminnan painopisteenä on edistää seudun asukkaiden mahdollisuuksia kulttuurielämyksiin muun muassa järjestämällä erilaisia kulttuuriaktiiviteetteja. Kulttuuritoimi tekee yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa ja tukee heitä avustusten ja yhteisten hankkeiden muodossa. Kulttuuritoimi haluaa aktiivisesti kehittää kaupungin kulttuurielämää. Museot ja kirjasto tarjoavat harkitun yhdistelmän elämyksiä ja tosiasioita. Toimintaa ohjaavat helppo saavutettavuus ja käyttäjän näkökulma. Tilojen tulee olla viihtyisiä, selkeitä ja kaikille avoimia. Pienempiä tapahtumia järjestetään täydentämään ydintoimintaa.

Sibeliuspäiviä arvioidaan ja uudistetaan laajemman yleisön saavuttamiseksi. Kulttuuripolku kaupungin koululaisille ja päiväkodeille on tärkeä toiminnan painopiste. Seurahuone kunnostetaan vuoden 2019 aikana palvelemaan myös kaupungin kulttuuri- ja konserttitalona.

Lovisan kaupungin kirjastotoimi tulee panostamaan lasten toiminnan kehittämiseen kahden uuden, lasten toiminnasta huolehtivan erityiskirjastovirkailijan avulla.

## Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Kulttuurilautakunta ja vapaa-aikalautakunta yhdistetään organisaatiomuutoksen yhteydessä hyvinvointilautakunnaksi. Yhdistäminen tuo mukanaan haasteita, mutta myös uusia mahdollisuuksia.

Loviisan Sibeliuspäivät täyttää 30 vuotta. Sibeliuspäivien tulevaisuutta nykymuodossa analysoidaan.

Kaupungilla on viisivuotinen vuokrasopimus Almintalosta. Vuokrasopimus päättyy syyskuussa 2020.

”Uteliias luokka” on uusi kulttuurihanke, joka toteutetaan yhteistyössä sivistystoimen kanssa. Loviisan kaupungin kirjastotoimi aikoo panostaa lasten toiminnan kehittämiseen kahden, lasten toiminnasta huolehtivan erityiskirjastovirkailijan avulla.

Kirjastoyhteistyö itäisen ja läntisen Uudenmaan kirjastojen välillä on toteutunut. 12 uusmaalaisen kunnan kirjastot kuuluvat Helle-kirjastoihin ja ovat ottaneet käyttöön Koha-kirjastojärjestelmän. Kirjakuljetukset näiden kuntien välillä ovat sujuvia.

## Riskiärvio

Vähemmän kirjoja pääkirjastossa voi tarkoittaa vähemmän lainoja.

Sibeliuspäivillä on maksavaa yleisöä taloudellisesta näkökulmasta liian vähän.

Kulttuuritoimen haasteena on tehdä oikeita asioita oikeaan aikaan ja oikealle kohderyhmälle. On vaativa tehtävä pysyä mukana muuttuvan ajan kehityksessä ja tehdä asioita toisin kuin ennen.



Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Kaksikielisten palvelujen tarjoaminen.	Sivistyskeskuksen kaikissa palveluissa kaksikielisyys nähdään mahdollisuutena.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Utelias luokka hankkeen toteuttaminen.	Koulut ja kulttuuritoimi organisoivat ja toteuttavat yhdessä Utelias luokka -hanketta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on asiakaslähtöistä ja palveluhaluista. Hyödynnämme rohkeasti mahdollisuuksia ja luovia ratkaisuja	Lasten ja nuorten taidekoulun perustaminen.	Asia selvitetään. Kokeilu alkaa syksyllä 2019 yhteistyössä kansalaisopistojen kanssa ja Porvoon taidekoulun alaisuudessa.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
	Kaupunki hakee mukaan UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin.	Sivistys- ja hyvinvointikeskuksella on keskeinen rooli toimintamallin käynnistämisessä.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
Panostamme kaupungin kulttuurihistoriaan.	Kulttuuripolkutoiminnan vakiinnuttaminen.	Kulttuuritoimi järjestää yhdessä koulujen, päiväkotien ja kulttuuritoimijoiden kanssa kulttuuripolun kaikille peruskoulun oppilaille ja päiväkotien lapsille.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Paikallishistorian tuntemuksen lisääminen nuorten ja lasten keskuudessa.	Kaupungin museo panostaa museopedagogiikkaan ja yhteistyöhön koulujen, lukioiden ja päiväkotien kanssa.	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt
	Tehdään kaupungin historia näkyvämmäksi kaupunkimaisemassa.	Historialliset arvot otetaan huomioon kaupunkisuunnittelussa ja museon asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana kulttuuriympäristöhankkeissa. Toteutetaan perinteisiä infotauluja ja digitaalisia reittejä kaupungille. Selvitetään mahdollisuuksia tehdä 3 D-mallinnoksia, esimerkiksi Svartholman merilinnouksesta.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä museointendentti
	Kirjaston vanha Loviisa-kokoelma säilytetään kokonaisuudessaan.	Loviisa-kokoelma siirretään Viirilään kaupunkilaisten käytettäväksi.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä kirjastonjohtaja
Panostamme hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen.	Yhteistyön edelleenkehittäminen kolmannen sektorin, yhdistyksien ja eri toimijoiden kanssa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet järjestävät seurakouksia ja muita tapaamisia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöhön kolmannen sektorin toimijoiden kanssa panostetaan. Opistot järjestävät moni-	Hyvinvointilautakunta sekä kasvatus- ja sivistyslautakunta, vastuualueiden päälliköt

		puolisia kursseja, jotka edistävät hyvinvointia ja osallisuutta.	
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	<b>Loviisan historian digitaalisen näkyvyyden ja tavoitettavuuden lisääminen.</b>	Kaupungin museo panostaa digitaaliseen viestintään ja kokeilee uusia keinoja tavoittaa asukkaita. Someviestinnän lisäksi kokeillaan Finna - portaalia ja mobiilireittipalvelu ”Seinätön museo”.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä museo-intendetti
	<b>Kulttuuritoiminnan kehittäminen.</b>	Loviisassa asuu ja toimii eri alojen taiteilijoita. Tämä voimavara tulisi hyödyntää paremmin esimerkiksi musiikin alalla.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
	<b>Helle kirjastoyhteistyön mahdollisuuksien hyödyntäminen.</b>	Yhteinen kirjastokimppa, jossa kirjat liikkuvat kaikkien Hellekuntien ja -kirjastojen välillä. Kirjastoyhteistyötä ja uusia mahdollisuuksia.	Hyvinvointilautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö sekä kirjastojohtaja
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	<b>Hyvät työvälineet</b>	Laitteita, sähköinen työohjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Hyvä täydennyskoulutus</b>	Henkilökunnalle tarjotaan monipuolista ja kiinnostavaa koulutusta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, vastuualueiden päälliköt
	<b>Muutosjohtamisen varmistaminen organisaatiomuutoksessa.</b>	Yhteistyömuotoja kehitetään vastaamaan asukkaiden palvelutarpeita.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	<b>Talousarviossa pysyminen.</b>	Seuraamme talousarvion toteumaa ja reagoidaan poikkeamiin.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt
	<b>Pitkäkestoisten ratkaisujen löytäminen.</b>	Kokonaistaloudellisten vaihtoehtojen tarkastelu.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta sekä hyvinvointilautakunta, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	95 241	95 025	87 225	88 097	88 978
<i>joista sisäiset</i>					
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-1 477 993	-1 543 656	-2 132 028	-2 132 028	-3 132 028
<i>joista sisäiset</i>	-48 242		-611 898	-611 898	-611 898
<b>Toimintakate</b>	-1 382 752	-1 448 631	-2 044 803	-2 043 931	-2 043 050
<i>joista sisäiset</i>	-48 242		-611 898	-611 898	-611 898
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-1 334 510	-1 432 905	-1 432 905	-1 432 033	-1 431 152

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Nettokustannus, €/asukas, mu- seotoiminta	8,2 ulk.	9,3 ulk.	12,2 ulk.		
Erikoisnäyttelyjä Komendantintala- lossa	3	4	3		
Eryytystapahtumia Komendantin- talossa		10	10		
Museon tapahtumia ja esiintymiä Komendantitalon ulkopuolella			7		
Digitalisoituja esineitä		500	500		
Museokävijöitä					
Komendantintalo	3 655	4 000	4 000		
Ruotsinpyhtään ruukki					
- Ylä paja	14 736	14 000	7 000		
- Ala paja (suljettu)			0		
Viirilä			300		
Almintalon toiminta					
- näyttelyitä	16	12	12		
- tapahtumia	69	40	40		
- kävijöitä	5 775	4 000	7 000		
Menot €/as.	3,33	4,74	3,94		
Tulot €/as.	0,58	0,33	0,20		
Nettokustannus, €/asukas, kult- tuuritoiminta	29,7 ulk.	32,0 ulk.	30,3 ulk.		

Kulttuuritapahtumia			65		
Sibeliuspäivät Myyjä lippuja	74 (+kulttuuripolun tapahtumat)	65	500		
Nettokustannus, €/asukas, kirjastotoiminta	46,5 ulk.	47,6 ulk.	54,2 ulk.		
Kirjastojen kokonaislainaus	154 222	185 000	180 000		
Lainausta/asukas	10,2	12,0	12,0		
Kirjastoyksiköitä	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 luku-nurkkaa	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 luku-nurkkaa	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 lukunurkkaa		





# Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

*Käsittää aiemman teknisen keskuksen ja yleisestä- ja konsernihallinnosta siirtyvän kehittämisspalveluiden vastualueen.*

## Toimintaperiaatteet

Teknisen keskuksen tehtävänä on edistää ja ylläpitää kaupunkiympäristön toimivuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta

- valvomalla ja ohjaamalla rakentamisen ja ympäristön käyttöä
- suojelemalla ympäristöä ja kulttuuriperintöä
- kehittämällä kaupungin rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä
- kehittämällä maankäyttöä ja kaavoitusta
- ylläpitämällä ajan tasalla olevat, teknisesti ja juridisesti luotettavat lakisääteiset kaavastot, kartastot ja rekisterit sekä muut tarvittavat tietokannat
- rakentamalla, ylläpitämällä ja parantamalla katu- ja kunnallistekniikkaa, viheralueita ja puistoja
- rakennuttamalla toimitiloja
- huolehtimalla kaupungin omistamista rakennuskiinteistöistä ja niihin liittyvistä tilapalveluista.

Teknisen keskuksen tehtävänä on lisäksi yhteistyössä kehittämisspalveluiden kanssa tukea ja edesauttaa elinkeino- ja muissa kehittämiskysymyksissä. Loviisan kaupunki huolehtii myös Lapinjärven rakennus- ja ympäristövalvonnasta.

## Tekniseen keskuksen kuuluvat seuraavat vastualueet:

- hallinto-, talous- ja toimistopalvelut
- rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu (osasto)
- kaupunkisuunnittelu (osasto)
- rakentaminen ja ylläpito (osasto).

## Toiminnan painopisteet

- Edistämme elinkeinoelämää ja yrittäjyyttä kaavoituksella, tonttutuotannolla ja hankinnoilla.
- Koulurakennukset ja muut rakennukset ovat toimivia ja terveellisiä.
- Huomioidaan asukkaat ja käyttäjät ja kuunnellaan heitä, kun suunnitellaan uusia alueita ja rakennuksia.
- Talous on ennakoitavissa ja tasapainossa.

## Riskiarvio

- Teknisen keskuksen suurimmat taloudelliset riskit liittyvät edelleen sisäilmaongelmiin. Ison koulun tai muun rakennuksen sisäilmaongelma saattaa johtaa suuriin taloudellisiin seurauksiin. Myös pienemmässä rakennuksessa esiintyvä vastaava ongelma johtaa melko suuriin kustannuksiin.
- Katuverkoston ja erityisesti kevyenliikenteen väylien ja jalkakäytävien kunnossapidosta on huolehdittava niin, että korvausvaatimuksilta vältytään.

**Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)**

**2115 Tekninen keskus**

	<b>TILINPÄÄTÖS 2017</b>	<b>TALOUSARVIO 2018 muutoksineen</b>	<b>TALOUSARVIO 2019</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2020</b>	<b>TALOUS- SUUNNITELMA 2021</b>
Myyntituotot	502 740	504 211	622 511	628 736	635 023
Maksutuotot	342 141	312 700	334 500	337 845	341 223
Tuet ja avustukset	185 119	80 500	110 000	111 100	112 211
Vuokratuotot	12 491 139	11 957 952	12 910 777	11 920 887	12 930 887
Muut toimintatuotot	701 122	652 090	689 190	692 415	696 146
<b>Toimintatuotot</b>	<b>14 222 262</b>	<b>13 507 453</b>	<b>14 666 978</b>	<b>14 690 983</b>	<b>14 715 491</b>
<i>joista sisäiset</i>	11 859 222	11 373 892	12 254 067	12 254 067	12 254 067
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>		<b>124 124</b>	<b>128 000</b>	<b>130 000</b>	<b>130 000</b>
Henkilöstökulut	-3 572 955	-3 857 278	-3 810 114	-3 810 114	-3 810 144
Palveluiden ostot	-6 784 087	-6 553 951	-6 778 572	-6 678 241	-6 678 241
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 728 489	-2 858 239	-2 840 493	-2 840 493	-2 840 493
Avustukset	-4 300	-6 500	-6 800	-6 800	-6 800
Muut toimintakulut	-774 737	-693 301	-1 536 603	-1 360 021	-958 231
<b>Toimintakulut</b>	<b>-13 864 569</b>	<b>-13 969 269</b>	<b>-14 972 582</b>	<b>-14 695 669</b>	<b>-14 293 969</b>
<i>joista sisäiset</i>	-717 568	-567 601	-750 258	-750 258	-8750 258
<b>Toimintakate</b>	<b>357 693</b>	<b>--337 691</b>	<b>-177 604</b>	<b>-125 314</b>	<b>551 522</b>
<i>joista sisäiset</i>	11 141 654	11 806 294	11 503 809	11 503 809	11 503 809
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	<b>-10 783 961</b>	<b>-11 143 982</b>	<b>-11 681 413</b>	<b>-11 378 495</b>	<b>-10 952 287</b>
Poistot ja arvonalentumiset	-3 125 117	-3 256 115	-3 279 865	-3 289 865	-3 289 865

**Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2019 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

Työpaikkojen määrä kasvaa 50 kpl ja työttömyys vähenee yhdellä prosenttiyksiköllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Luomme esivalmistelujen yritystonttien varantoa siten, että tonttien käyttöönotto nopeutuu.	Osavuosiraportointi prosessin etenemisestä. Tehty, ei tehty.	Kaavamuutosprosessi palvelee yritysten tarpeita.	Kehitämme kaavoitusprosessien kestoja lyhyemmiksi.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, kaupunginarkkitehti ja kaava-suunnittelijat
		Helpotetaan tontin hankkimista yrityksen näkökulmasta.	Osa teollisuustontteista lohkotaan ja hinnoitellaan valmiiksi.  Esirakennetaan lohkotut teollisuustontit.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, maankäyttöinsinööri ja kiinteistöinsinööri  Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja yhdyskuntatekniikan päällikkö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Osavuosiraportointi prosessin etenemisestä. Tehty, ei tehty.	Tonttimarkkinointia tehostetaan.	Tonttimarkkinointimateriaalia päivitetään erilaisiin markkinointitilaisuuksiin ja tapahtumiin soveltavaksi.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja maankäyttöinsinööri
		Asuntomessut 2023.	Asuntomessuprosessi on onnistuneesti viety läpi vuosivälillä 2019–2023.	Kaupunginjohtaja, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, kaupunginarkkitehti ja yhdyskunta- tekniikan päällikkö.
Pyrimme mahdollisuuksien mukaan jakamaan urakat osiin, jotta myös pienemmät urakoitsijat voivat osallistua tarjouskilpailuihin.	Urakoiden määrä, urakalla toteutettujen kohteiden lukumäärä.	Tavarat, palvelut ja urakat jaetaan hankintalain mukaisesti.	Hankintakokonaisuudet jaetaan osiin, kun perusteltuja syitä jakamattomuudelle ei löydy, mikä mahdollistaa pk-yritysten osallistumisen ja useamman toimittajan valinnan hankkeille.	Tekninen lautakunta sekä tilapäällikkö ja elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Teemme peruskorjaussuunnitelmat kaupungin kouluille.	Suunnitelmat tehty, ei tehty.	Tehdään kiireellisyysjärjestys korjaustarpeille.	Arvioidaan kuntotutkimusten perusteella suurimmat tarpeet. Huomioidaan myös tilatarpeet.	Sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta sekä koulutuspäällikkö ja tilapäällikkö

Lisätään vuorovaikutusta ja läpinäkyvyyttä sekä otetaan kuntalaiset mukaan päätöksenteon valmisteluun.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Toteutunut, ei toteutunut	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja
Lisäämme sovellusten käyttöä.	Automatiikka toimii, ei toimi. Osavuosisiraportointi. Tehty, ei tehty.	Kuntax- ja veronumero.fi-ohjelmat sovitetaan yhteen rakentamisilmoituksen laatimista varten.	Automatiikka keräilytietoja varten.	Taloussuunnittelija
		Paikkatietojärjestelmää kehitetään.	Lisätään paikkatietojärjestelmässä käytävissä olevia aineistoja ja parannetaan rekisteritietojen ajantasaisuutta.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija sekä paikkatietoinsinööri
		Kaupunkilaisille suunnattujen kyselyjen tuloksia käytetään.	Käytetään maankäytön suunnittelussa paikkatietokyselyjä ja Morjens Loviisa - mobiilisovelluksen kyselyjä.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti
		Paikkatietopohjainen palautepalvelu otetaan käyttöön.	Selvitetään edellytyksiä ottaa käyttöön paikkatietopohjainen palautepalvelu.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija ja paikkatietoinsinööri
Kehitämme internetkarttapalvelua.	Osavuosisiraportointi prosessin etenemisestä. Tehty, ei tehty.	Ajantasaisten kaavatietojen saatavuus.	Luodaan vektorimuotoinen ajantasakaava kaikilta kaava-alueilta ja tuodaan se internetkarttapalveluun.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, kaavasuunnittelijat ja paikkatietosuunnittelija
		Kehitetään julkista paikkatietoaineistoa.	Tutkitaan, mitä aineistoja internetkarttapalvelussa tulisi olla saatavilla.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija ja paikkatietoinsinööri

Edistämme kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä tiedottamista sovelluksissa (Morjens) ja kaupungin verkkosivustolla.	Tehty, ei tehty.	Päätöksenteko on osallistavaa.	Tiedottamista lisätään kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tiedotetaan hakemuksista ja päätöksistä kansantajuisesti kaupungin sovelluksissa (Morjens) ja verkkosivustolla.	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä ympäristönsuojelusihtööri, tekninen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------	--------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Kuninkaallista palvelua kuningattaren kaupungissa.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Panostamme esteettiseen ympäristöön.	Tehty, ei tehty.	Rakennetun ympäristön valvontaa kehitetään.	Lautakunnan kiertojelu (katselmus).	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä johtava rakennustarkastaja
		Rakennetun ympäristön kunnossapitoa parannetaan.	Viheralueiden kunnossapito- alueet ja kunnossapitotasot määritellään.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö
		Rakentaminen on esteettisesti korkeatasoista.	Ohjataan rakentamisen tason ja viheralueiden suunnittelua asemakaavatasolla. Panostetaan asuonmessualueen suunnitteluun.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti
Hyödynnämme kolmatta sektoria enemmän alueiden kehittämisessä ja hoidossa.	Tehty, ei tehty.	Urheilualueiden ja muiden alueiden hoitoa suoritetaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Neuvotellaan kolmannen sektorin kanssa. Kolmannen sektorin korvauskäytäntöä tarkistetaan.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö

Asukasmäärä kasvaa 150 henkilöllä.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Julkinen liikenne on parempaa.	Tehty, ei tehty.	Kaupungin sisäisiä linja-autovuoroja	Kokeillaan uusia vuoroja ja parannetaan liityntäpysäköintiä.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö
	Tehty, ei tehty.	Syöttöliikennettä kehitetään.		

Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen ja lisääminen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Henkilöstökyselyiden hyödyntäminen.	Rekrytoidaan pätevää henkilökuntaa.	Olemme kilpailukykyinen työpaikka.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
		Henkilöstö on motivoitunutta.	Mielekkäisiin ajankohdaisiin koulutuksiin osallistutaan ja osamista jaetaan.	Taloussuunnittelija

Talous on tasapainoinen.

KESKUKSEN AVAIN-TAVOITTEET (1 VUOSI)	Seuranta/ Mittari	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Toteutuneet uudet toimintatavat.	Seurataan uusia ideoita.	Valitaan hyviä, taloudellisia ja meille sopivia uusia ideoita.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
		Paikkatietoaineistoa tuotetaan nykyaikaisilla menetelmillä.	Hankitaan kauko-ohjattu ilma-alusjärjestelmä (RPAS) tuottamaan ajantasaista monipuolista aineistoa.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja, kaupunginarkkitehti ja paikkatietosuunnittelija
		Asemakaavaprosessia kevennetään.	Laaditaan asemakaavan muutokset mahdollisuuksien mukaan vaihteittaisina.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti ja kaava-suunnittelijat
Toimintamme on kustannustehokasta.	Osavuosisiraportit, talousarviossa pysyminen.	Pysytään talousarviossa.	Talouden kehittymistä seurataan tarkasti ja muutoksia tehdään tarvittaessa.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
		Prosesseja käydään jatkuvasti läpi ja uusiin tilanteisiin mukaututaan.	Turhia työvaiheita ja päällekkäisyyksiä poistetaan.	Taloussuunnittelija

## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

#### Vastuualueen tehtävät ovat

1. teknisen keskuksen muiden vastuualueiden palveleminen talouden hallinnassa ja raportoinnissa
2. teknisen keskuksen laskutus
3. kokous- ja asiahallinta
4. kopiopalvelut
5. toimistotarvikehankinnat
6. asiakaspalvelu.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet ovat

1. tyytyväiset ulkoiset ja sisäiset asiakkaat sekä muut yhteistyökumppanit
2. sujuvat ajantasainen laskutus sekä mutkattomat yhteydet asiakkaisiin
3. selkeän oikea-aikaisen taloustiedon tuottaminen
4. toiminnan taloudellisuus ja tehokkuus
5. nopea reagoiminen keskuksen muutostarpeisiin.

#### Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet:

1. Organisaatiomuutoksen aiheuttamat työtehtävien uudelleen järjestelyt.
2. Keskuksen fyysisen sijainnin muuttuessa toteutetaan toimitilajärjestelyt niin, että tehokkuutta ja viihtyvyyttä lisätään.

#### Riskiarviointi

Toivottavasti uusi organisaatiomalli tuo mukanaan pysyvyyttä. Nyt on mennyt pitkän aikaa niin, että työtehtävät ja työympäristö on ollut jatkuvan säätämisen alla. Olisi hyvä, että jonkun aikaa mentäisiin olemassa olevilla järjestelyillä ja voitaisiin keskittyä työntekoon. Jatkuva muutos voi pidemmän päälle aiheuttaa riittämättömyyden tunnetta ja toimintatapojen ja ympäristön vakiintumattomuus voi aiheuttaa uupumusta.

#### Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Päätöksenteossa otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointiprosessi (Yrva).	Yritysvaikutusten arviointiprosessi otetaan käyttöön.	Teemme yritysvaikutusten arvioinnin asioiden valmistelun yhteydessä, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja
Lisäämme sovellusten käyttöä.	Kuntax- ja veronumero.fi-ohjelmat sovitetaan yhteen rakentamisilmoituksen laatimista varten.	Automatiikka keräilytietoja varten.	Taloussuunnittelija

Edistämme kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä tiedottamista sovelluksissa (Morjens) ja kaupungin verkkosivustolla.	Päätöksenteko on osallistavaa.	Tiedottamista lisätään kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tiedotetaan hakemuksista ja päätöksistä kansantajuisesti kaupungin sovelluksissa (Morjens) ja verkkosivustolla.	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä ympäristönsuojelusihteri, tekninen johtaja ja vastualueiden päälliköt
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Rekrytoidaan pätevää henkilökuntaa.	Olemme kilpailukykyinen työpaikka.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastualueiden päälliköt
	Henkilöstö on motivoitunut.	Mielekkäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin osallistutaan ja osaamista jaetaan.	Taloussuunnittelija
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme	Seurataan uusia ideoita.	Valitaan hyviä, taloudellisia ja meille sopivia uusia ideoita.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	Pysytään talousarviossa.	Talouden kehittymistä seurataan tarkasti ja muutoksia tehdään tarvittaessa.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastualueiden päälliköt
	Prosesseja käydään jatkuvasti läpi ja uusiin tilanteisiin mukaudutaan.	Turhia työvaiheita ja päällekkäisyyksiä poistetaan.	Taloussuunnittelija

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21150 Teknisen hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

### Vastualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	1 036	1 300	1 000	1 010	1 020
<i>joista sisäiset</i>	287				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-406 423	-386 850	-465 813	-465 813	-465 813
<i>joista sisäiset</i>	-8 275	-4 246	-32 775	-32 775	-32 775
<b>Toimintakate</b>	-405 387	-386 850	-465 813	-464 803	-434 793
<i>joista sisäiset</i>	-7 988	-4 246	-32 775	-32 775	-32 775
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-397 399	-381 304	-432 038	-432 028	-432 018



**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu**

**Vastuuhenkilö:** johtava rakennustarkastaja ja ympäristönsuojelusihteeri

### **Vastuualueen tehtävät**

Vastuualue hoitaa kahden eri viranomaisen, eli rakennusvalvontaviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen erityislainsäädäntöön perustuvia tehtäviä. Lisäksi vastuualue hoitaa leirintäalueviranomaisen tehtäviä sekä luonnonsuojelulaissa säädettyjä tehtäviä.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet**

1. Asiakslähtöiseen palveluun panostaminen
2. Rakennetun ympäristön valvonnan kehittäminen
3. Tiedottamisen kehittäminen ja lisääminen

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet**

#### **Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu:**

Vastuualueella on runsaasti tehtäviä, joita ei voida varsinaisen viranomaistyön ohella ja nykyisten henkilöstöresurssien puitteissa tehdä. Monet näistä tehtävistä vaikuttavat suoraan kuntalaisten ja yritysten saamaan palveluun. Tällaisia ovat esimerkiksi sähköisen arkiston puuttuminen ja puutteellinen rakennusrekisteri. Paikkatietojärjestelmästä puuttuu sellaisia tietoja, jotka olisivat hyödyllisiä muillekin kaupungin vastuualueille. Jätevesijärjestelmien päivittämiseen liittyvän määräjän umpeutuminen aiheuttaa runsaasti valvontaan liittyvää lisätyötä.

Rakennusrekisterin parantamistyötä on jatkettava. Sähköisen erillisarkiston mahdollistamiseksi on aloitettava esiselvitystyö. Maaperän tilan tietojärjestelmään merkittyjen pilaantuneiden kohteiden vieminen kaupungin paikkatietojärjestelmään on loppuunsaattettava pikaisesti. Ranta- ja pohjavesialueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien kartoittamista jatketaan.

Näiden hankkeiden edistäminen on mahdollista vain palkkaamalla vastuualueelle määräaikainen projektityöntekijä. Hankkeet vaativat kiinteistökohtaista tarkastelua ja niiden yhtäaikaista toteuttamista tuo synergiaetua.

#### **Rakennusvalvonta:**

Sähköisen erillisarkiston mahdollistaminen.

Kahdella rakennustarkastajalla on mahdollisuus jäädä osa-aikaeläkkeelle vuoden 2019 aikana. Tämä tarkoittaa sitä, että resurssi vähentyisi kolmesta rakennustarkastajasta kahteen. Rakennusvalvonta ei tällöin pysty palvelemaan asiakkaita tai käsittelemään lupahakemuksia palvelulupauksen mukaisesti. Mahdolliseen henkilöstöresurssin vähenemiseen ja rakennustarkastajien eläkkeelle siirtymiseen tulee siksi varautua jo vuonna 2019.

#### **Ympäristönsuojelu:**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen koordinoima ilmanlaatu seuranta (seurantakausi 2019–2023).

Vesistötalkkarihanke, joka toimii kokonaisvaltaisesti vesistöjen tilan, virkistyskäytön ja biologisen monimuotoisuuden sekä ympäristökasvatuksen ja kalatalouden edistäjänä (sopimuskausi 2019–2021).

Nutrinflow Interreg Baltic Sea -hanke Loviisanjoen valuma-alueella tavoitteena on käytännön toimenpitein vähentää Loviisanjoen ravinne päästöjä Loviisanlahteen. Hanke päättyi 28.2.2019.

## Riskiarvio

Pieni henkilöstömäärä edellyttää kaikilta organisaation jäseniltä laajaa osaamista omissa ja kaikkien organisaation henkilöiden työtehtävissä. Pieni organisaatio on poikkeustilanteissa heikko – lyhytkin henkilöstövaje vaikeuttaa toimintaa merkittävästi.

## Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Asuntomessut 2023.	Asuntomessuprosessi on onnistuneesti viety läpi vuosivälillä 2019–2023.	Kaupunginjohtaja, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, kaupungin- arkkitehti ja yhdyskunta- tekniikan päällikkö.
Edistämme kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä tiedottamista sovelluksissa (Morjens) ja kaupungin verkkosivustolla.	Päätöksenteko on osallistavaa.	Tiedottamista lisätään kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tiedotetaan hakemuksista ja päätöksistä kansantajuisesti kaupungin sovelluksissa (Morjens) ja verkkosivustolla.	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä ympäristönsuojelusihteri, tekninen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Panostamme esteettiseen ympäristöön.	Rakennetun ympäristön valvontaa kehitetään.	Lautakunnan kiertojelu (katselmus).	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä johtava rakennustarkastaja
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Rekrytoidaan pätevää henkilökuntaa.	Olemme kilpailukykyinen työpaikka.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme	Seurataan uusia ideoita.	Valitaan hyviä, taloudellisia ja meille sopivia uusia ideoita.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	Pysytään talousarviossa.	Talouden kehittymistä seurataan tarkasti ja muutoksia tehdään tarvittaessa.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21151 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	312 718	310 811	299 811	302 809	305 837
<i>joista sisäiset</i>	6 284				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-568 959	-578 498	-578 498	-578 498	-578 498
<i>joista sisäiset</i>	-31 478				
<b>Toimintakate</b>	-256 241	-267 687	-265 154	-275 689	-272 661
<i>josta sisäiset</i>	-25 194				
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-231 048	-267 687	-265 154	-275 689	-272 661

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto)

	TP 2017	TA 2018	TA 2019
<b>Nettomenot/asukas</b>			
– rakennusvalvonta	8,90	7,61	9,41
– ympäristönsuojelu	13,97	10,03	10,55
<b>Lupatapahtumat ja lausunnot</b>			
– rakennusvalvonta	343	330	330
– ympäristönsuojelu	116	130	130
<b>Valvontakäynnit</b>			
– rakennusvalvonta	1 198	1 000	1 000
– ympäristönsuojelu	150	180	180

## Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021

### Vastuualueen nimi: Kaupunkisuunnittelu

**Vastuuhenkilö:** kaupunginarkkitehti

#### Vastuualueen tehtävät

Kaupunkisuunnitteluosaston tehtävänä on yhdyskuntarakenteen suunnitelmallinen ohjaus. Ydintehtäviin kuuluvat yleis- ja asemakaavojen laadinta, maapolitiikka, kiinteistöjen muodostaminen sekä paikkatietoihin liittyvät palvelut. Lisäksi laaditaan ja ylläpidetään pohjakarttaa. Osastolla valmistellaan suunnittelutarveratkaisut ja poikkeusluvut sekä annetaan muun muassa rakennusluvista pyydetty lausunnot.

#### Vastuualueen toiminnan painopisteet

Kaupunkisuunnitteluosaston toiminnan tavoitteena on tuottaa korkealaatuista kaupunkirakennetta sekä taata riittävä palvelu-, asuin-, liike- ja työpaikkatonttien tarjonta sekä riittävät virkistysalueet. Rakennettua ja rakentamatonta ympäristöä kehitetään ottaen huomioon alueen historialliset arvot ja luontoarvot. Aktiivista asemakaavoitusta jatketaan. Systemaattinen asemakaavojen ajanmukaisuuden arviointi aloitetaan. Maapolitiikkaa hoidetaan aktiivisesti. Paikkatieto-osaamista vahvistetaan. Kiinteistötoimitukset etenevät ennakkoidusti ja kiinteistörekisteriä hoidetaan asianmukaisesti. Mikäli asuntomessuja päätetään hakea ja messut hyväksytään Loviisan järjestettäväksi vuonna 2023, työllistää hanke kaupunkisuunnitteluosastoa suunnittelukaudella. Hankkeen aloitusvaiheessa työn painopiste on kaavoituksessa. Asemakaavan hyväksymisen jälkeen hanke työllistää osastoa muun muassa tonttimyynnin ja tonttimarkkinoinnin osalta.

#### Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella

Vuoden 2018 alusta lähtien kaupunkisuunnitteluosasto on toiminut yhtenä osastona entisten kaavoitus- ja arkkitehtitoimiston ja kiinteistö- ja paikkatietotoimiston sijaan, mikä mahdollistaa tehokkaamman työnjaon osaston työntekijöiden välillä. Muutosta ei ole huomioitu vuoden 2018 talousarvioissa, mutta tavoitteena on, että vuoden 2019 talousarviossa osastolle varataan yhteiset käyttövarat, ja että kaikki osastoa koskevat tavoitteet kirjataan osaston nimen alle erillisten toimistojen sijaan.

Henkilöstösuunnitelman mukaan osastolle palkataan uusi kaavasuunnittelija, joka työllistyy erityisesti asuntomessualueen kaavan laatimiseen. Asemakaava on tarkoitus saada valmiiksi vuonna 2019. Mahdolliset valitukset kaavapäätöksestä käsiteltäneen vuoden 2020 aikana. Asemakaavaprosessin jälkeen kaavasuunnittelija työllistyy alueen tonttijaon sekä katu- ja puistosuunnitelmien laatimisen ohjaamiseen ja asuntomessualueen rakentamisen ohjaamiseen yhteistyössä messuorganisaatioon palkattavan aluevalvojan kanssa. Asuntomessuprojektin lisäksi kaupungilla on tulevaisuudessa tarve muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämälle asemakaavojen ajanmukaisuuden arvioinnille. Loviisan kaupungissa on runsaasti vanhan rakennuslain aikana laadittuja asemakaavoja, joiden ajanmukaisuus tulisi systemaattisesti arvioida.

Tavoitteena on, että suunnittelukauden aikana toimintaympäristö muuttuisi siten, että vakituiset henkilöt voisivat tehdä lakisääteiset tehtävät ja resurssit riittäisivät myös ostopalveluna teetettävien töiden ohjaukseen. Tilanteen parantaminen vaatisi lisää henkilöresursseja erityisesti paikkatietojen käsittelyyn ja kehittämiseen. Kaupunkisuunnitteluosasto pyrkii jatkossakin työllistämään niin alan harjoittelijoita kuin alasta kiinnostuneita siviilipalvelushenkilöitä.

Kauko-ohjattavan ilma-alusjärjestelmän (RPAS) hankinta tehostaa merkittävästi muun muassa kantakartan päivittämissä prosessissa. Järjestelmällä saadaan helposti omana työnä mittatarkkaa ajantasaista ilmakuvaa kaupungin eri toimijoiden suunnittelutyön ja päätöksenteon tueksi. Lisäksi järjestelmää voidaan hyödyntää markkinoinnissa ja matkailussa, esimerkiksi tonttimarkkinointivideot, viistokuvat, asuntomessualueen rakentumisen ja eri rakennushankkeiden seuranta yms.

Osastolla aloitettua prosessien läpikäymistä ja kehittämistä jatketaan tulevilla suunnittelu-kaudella. Prosessien läpikäyminen ja dokumentoiminen tehostavat ja selventävät työtehtävien tekoa sekä edesauttavat niiden edelleen kehittämistä. Työ on aloitettu osoitteistamiseen liittyvien prosessien läpikäymisellä ja kehittämisellä. Osoiteprosessien kehitys näkyy tulevilla kaudella myös opaskartan päivittymisellä osoitteisto- ja nimistötyön yhteydessä.

Osaston asiakaspalvelua kehitetään keskittämällä palvelua asiakaspalvelutoimisto Lovinfoon. Asiakaspalvelutoimiston kanssa käydään läpi kaupunkisuunnitteluosastolta siirtyvät prosessit ja vakiinnutetaan rutiininomainen palvelu toteutettavaksi Lovinfoossa. Asiakaspalvelutoimintojen keskittäminen Lovinfoon luo osastolle paremmat edellytykset keskittyä ydintehäviin.

Siirtyminen digitaalisten voimassa olevien asemakaavojen yhdistelmän käyttöön jatkuu tulevilla toimintakaudella ja työ pyritään saamaan valmiiksi virkatyön ohessa vuoden 2019 aikana. Työn valmistuttua kaavatiedot saadaan kaupungin viranhaltijoiden ja asiakaspalvelupiste Lovinon henkilökunnan käyttöön kaupungin sisäisten paikkatietojärjestelmien kautta. Asiakkaat pääsevät katselemaan kaavatietoja ym. internetkarttapalvelun kautta, mikä vähentää merkittävästi muun muassa kaavaotteiden tarvetta.

Rästissä olevien kiinteistötoimituksien ja tonttijakojen tekoa kaupungin rekisterinpitoalueella jatketaan. Yleisten alueiden muodostamista jatketaan asemakaava-alueilla. Edellytykset kiinteistötoimitusten tekemiselle tulevilla kaudella ovat hyvät, sillä toimituksia tekee nyt aikaisemman yhden henkilön sijasta kaksi.

Suunnittelukaudella tonttimarkkinointia kehitetään käytössä olevat markkinointikanavat huomioiden. Tonttien markkinointia jatketaan kaupungin oman verkkopohjaisen tonttipalvelun kautta sekä valittujen kohteiden osalta myös oikotie.fi-palvelun kautta.

Paikkatietojen aktiivinen kehittäminen on saatu hyvälle alulle ja sitä jatketaan yhteistyössä kaupungin toimijoiden kesken. Paikkatietojen aktiiviseen kehittämiseen pyritään panostamaan myös tulevilla suunnittelukausilla. INSPIRE-direktiivin edellyttämät työt jatkuvat muiden töiden ohessa resurssien salliessa. Paikkatietoihin liittyvää rekisterien parannustyötä pyritään tekemään tulevilla toimintakaudella. Selvitysten ja muun paikkasidonnaisen tiedon siirtäminen ja kehittäminen digitaaliseen muotoon aloitetaan tulevilla toimintakaudella. Tämä tulee tulevaisuudessa tehostamaan maankäyttöön liittyvien päätösten tekoa sekä edistää yhteistyötä tätä tietoa käyttävien kaupungin toimijoiden kesken.

Tulevilla toimintakaudella jatketaan paikkatietojärjestelmän katu- ja viheraluesovelluksen aktiivista kehittämistä. Paikkatietojen mobiilikäytön kehitystyötä jatketaan vesiliikelaitoksen kanssa, mikä samalla parantaa johtokarttojen ajantasaisuutta sekä tiedon käyttöä muissa kaupunkiorganisaatioissa.

Kaupungin paikkatietojärjestelmään liittyvien Webmap- ja internetkarttapalvelun kehitystyö on aloitettu ja se jatkuu tulevalla toimintakaudella. Kaupungin korkeusjärjestelmän muutos N2000-korkeusjärjestelmään jatkuu alkuvuonna 2019.

### Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Luumme esivalmisteltujen yritystonttien varantositien, että tonttien käyttöönotto nopeutuu.	Kaavamuutosprosessi palvelee yritysten tarpeita.	Kehitämme kaavoitusprosessien kestoja lyhyemmiksi.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, kaupunginarkkitehti ja kaavasuunnittelijat
	Helpotetaan tontin hankkimista yrityksen näkökulmasta.	Osa teollisuustonteista lohkotaan ja hinnoitellaan valmiiksi.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, maankäyttöinsinööri ja kiinteistöinsinööri
Lisäämme kaupungin vetovoiman mainostamista.	Tonttimarkkinointia tehostetaan.	Tonttimarkkinointimateriaalia päivitetään erilaisiin markkinointitilaisuuksiin ja -tapahtumiin soveltuvaksi.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja maankäyttöinsinööri
	Asuntomessut 2023	Asuntomessuprosessi on onnistuneesti viety läpi vuosivälillä 2019–2023.	Kaupunginjohtaja, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, kaupungin- arkkitehti ja yhdyskunta- tekniikan päällikkö.
Lisäämme sovellusten käyttöä.	Paikkatietojärjestelmää kehitetään.	Lisätään paikkatietojärjestelmässä käytettävissä olevia aineistoja ja parannetaan rekisteritietojen ajantasaisuutta.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija sekä paikkatietoinsinööri
	Kaupunkilaisille suunnattujen kyselyjen tuloksia käytetään.	Käytetään maankäytön suunnittelussa paikkatietokyselyjä ja Morjens Loviisa - mobiilisovelluksen kyselyjä.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti
	Paikkatietopohjainen palautepalvelu otetaan käyttöön.	Selvitetään edellytyksiä ottaa käyttöön paikkatietopohjainen palautepalvelu.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija ja paikkatietoinsinööri
Kehitämme internetkarttapalvelua.	Ajantasaisten kaavatietojen saatavuus.	Luodaan vektorimuotoinen ajantasakaava kaikilta kaava-alueilta ja tuodaan se internetkarttapalveluun.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, kaavasuunnittelijat ja paikkatietosuunnittelija
	Kehitetään julkista paikkatietoaineistoa.	Tutkitaan, mitä aineistoja internetkarttapalvelussa tulisi olla saatavilla.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti, paikkatietosuunnittelija ja paikkatietoinsinööri
Edistämme kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä tiedottamista sovelluksissa (Morjens) ja kaupungin verkkosivustolla.	Päätöksenteko on osallistavaa.	Tiedottamista lisätään kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tiedotetaan hakemuksista ja päätöksistä kansantajuisesti kaupungin sovelluksissa (Morjens) ja verkkosivustolla.	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä ympäristönsuojelusihteeri, tekninen johtaja ja vastuualueiden päälliköt

Panostamme esteettiseen ympäristöön.	Rakentaminen on esteettisesti korkeatasoista.	Ohjataan rakentamisen tason ja viheralueiden suunnittelua asemakaavatasolla.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti
		Panostetaan asuntomessualueen suunnittelua.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Rekrytoidaan pätevää henkilökuntaa.	Olemme kilpailukykyinen työpaikka.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Seuraamme kehitystä ja otamme tarvittaessa käyttöön uusia tapoja tuottaa palveluitamme.	Seurataan uusia ideoita.	Valitaan hyviä, taloudellisia ja meille sopivia uusia ideoita.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
	Paikkatietoaineistoa tuotetaan nykyaikaisilla menetelmillä.	Hankitaan kauko-ohjattu ilma-alusjärjestelmä (RPAS) tuottamaan ajantasaista monipuolista aineistoa.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, kaupunginarkkitehti ja paikkatietosuunnittelija
	Asemakaavaprosessia kevennetään.	Laaditaan asemakaavan muutokset mahdollisuuksien mukaan vaiheittaisina.	Tekninen lautakunta sekä kaupunginarkkitehti ja kaavasuunnittelijat
Toimintamme on kustannustehokasta.	Pysytään talousarviossa.	Talouden kehittymistä seurataan tarkasti ja muutoksia tehdään tarvittaessa.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt



## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21152 Kaupunkisuunnitteluosasto

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

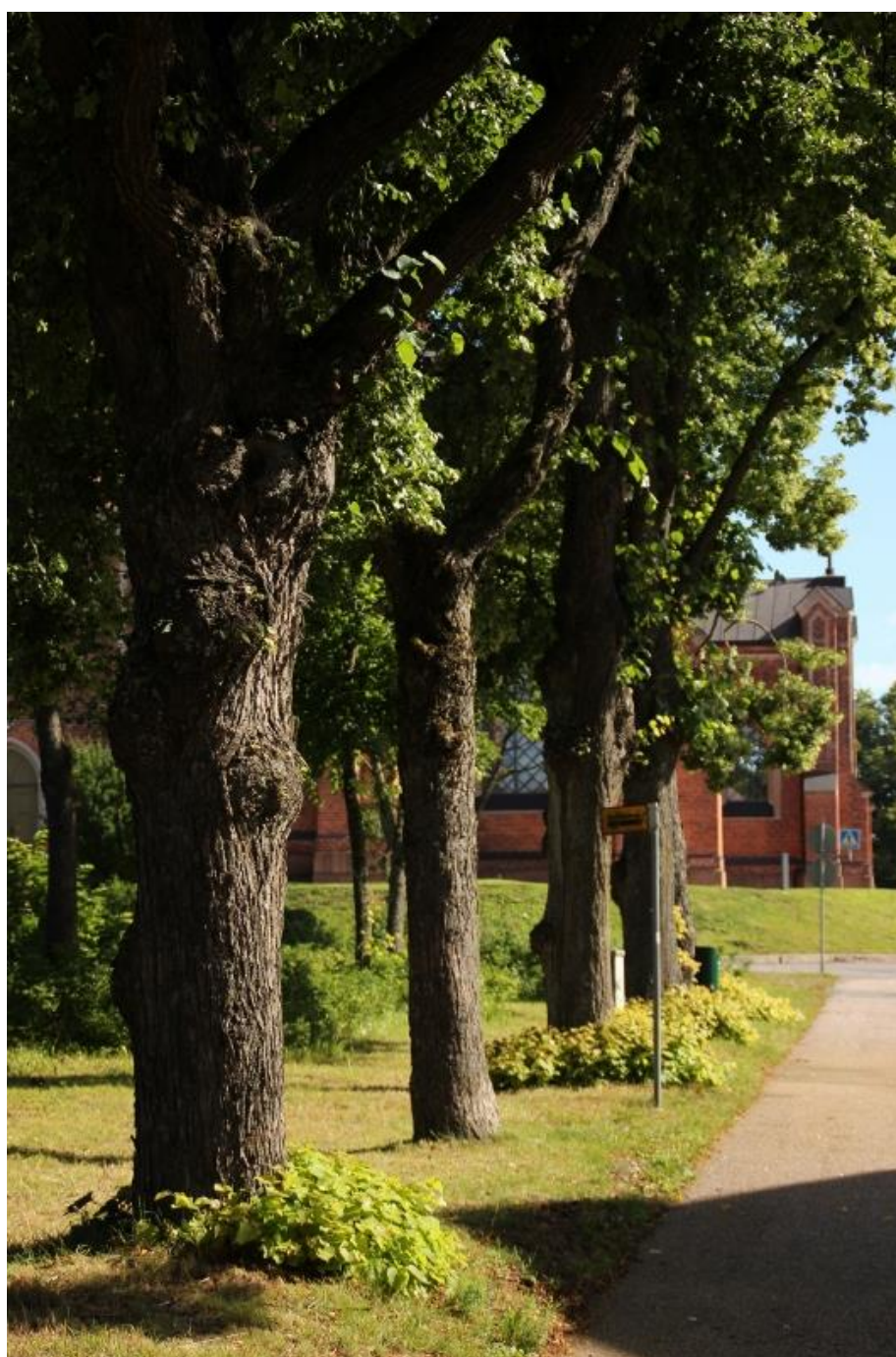
	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	722 711	699 800	718 800	725 988	733 248
<i>joista sisäiset</i>	2 280				
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>					
<b>Toimintakulut</b>	-905 199	-860 032	-911 422	-911 422	-911 422
<i>joista sisäiset</i>	-26 851		-28 649	-28 649	-28 649
<b>Toimintakate</b>	-182 487	-160 232	-192 622	-185 434	-178 174
<i>josta sisäiset</i>	-24 571		-28 649	-28 649	-28 649
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-157 917	-160 232	-163 973	-156 785	-149 525

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Osaston	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
<b>KAAVOITUS- JA ARKKITEHTITOIMISTO</b>			
Tuotot	11	5	7
Kulut	-367	-335	-345
Netto	-356	-330	-338
- Hyväksytyt asemakaavat	3 kpl. 9,7 ha	3 kpl. 13,8 ha	4 kpl. n. 65 ha
- Hyväksytyt ranta-asemakaavat	1 kpl, 8,2 ha	1 kpl	1 kpl
- Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeusluvat	12 kpl	12 kpl	12 kpl
- Virallisia kaavaotteita	255 kpl	250 kpl	250 kpl
- Kaavaotteisiin liittyviä asiakaskäyntejä ja -puheluita	510 kpl	500 kpl	490 kpl
<b>Hankinnat</b>			
- Pienhankinnat, kpl/€			
- Kansalliset hankinnat, kpl/€			6 kpl
- EU-hankinnat, kpl/€			



Osaston	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
<b>KIINTEISTÖ- JA PAIKKATUOTOIMISTO</b>			
Tuotot	709	695	712
Kulut	-511	-525	-585
Netto	197	170	127
Tonttien myyntivoitto	207	220	220
Vuokratuotot	431	410	420



**Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2019–2021**

## **Vastuualueen nimi: Rakentamis- ja ylläpito-osasto**

**Vastuuhenkilö:** yhdyskuntatekniikan päällikkö

### **Vastuualueen tehtävät**

Rakentamis- ja ylläpito-osaston tehtävänä on edistää ja ylläpitää kaupunkiympäristön toimivuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta rakentamalla, ylläpitämällä ja parantamalla katu- ja kunnallistekniikkaa, viheralueita ja puistoja sekä rakennuttamalla toimitiloja ja huolehtia kaupungin omistamista rakennuskiinteistöistä ja niihin liittyvistä tilapalveluista.

### **Vastuualueen toiminnan painopisteet ovat**

1. toimitilojen tehokas käyttö
2. energiaohjelman energiansäästötavoitteet
3. viihtyisä kaupunkikuva ja hyväkuntoinen katuverkko.

### **Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet:**

1. Ruotsinkielisen koulukeskuksen hanke (Lovisanejdens högstadiumin uudisrakennus ja Lovisa Gymnasiumin peruskorjaus)
2. Koskenkylän koulukeskuksen hanke (Koskenkylän koulun uudisrakennus ja Forsby skolan peruskorjaus)
3. Keskusta-alueen ja muiden taajamien katujen kunnostaminen ja rakentaminen
4. Yleisten alueiden hoitotasoa harmonisoidaan ja parannetaan
5. Koskenkylän kevyenliikenteen väylä
6. Teollisuustonttien esirakentaminen
7. Sahaniemen iso laituri puretaan.

### **Riskiarvio**

- Rakennushankkeiden aikataulut venyvät mahdollisten valitusten johdosta.
- Sisäilma-asiat.

**Vuoden 2019 avaintavoitteet (operatiiviset) ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi**

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Luomme esivalmisteltujen yritystonttien varantoa siten, että tonttien käyttöönotto nopeutuu.	Helpotetaan tontin hankkimista yrityksen näkökulmasta.	Esirakennetaan lohkotut teollisuustontit.	Tekninen lautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja yhdyskuntatekniikan päällikkö
Lisäämme kaupungin veto-voiman mainostamista.	Asuntomessut 2023	Asuntomessuprosessi on onnistuneesti viety läpi vuosivälillä 2019–2023.	Kaupunginjohtaja, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta sekä elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja, kaupungin- arkkitehti ja yhdyskunta- tekniikan päällikkö.
Pyrimme mahdollisuuksien mukaan jakamaan urakat osiin, jotta myös pienemmät urakoitsijat voivat osallistua tarjouskilpailuihin.	Tavarat, palvelut ja urakat jaetaan hankintalain mukaisesti.	Hankintakokonaisuudet jaetaan osiin, kun perusteltuja syitä jakamattomuudelle ei löydy, mikä mahdollistaa pk-yritysten osallistumisen ja useamman toimittajan valinnan hankkeille.	Tekninen lautakunta sekä tilapäällikkö ja elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja
Teemme peruskorjaussuunnitelmat kaupungin kouluille.	Tehdään kiireellisyysjärjestys korjaustarpeille.	Arvioidaan kuntotutkimusten perusteella suurimmat tarpeet. Huomioidaan myös tilatarpeet.	Sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta sekä koulutuspäällikkö ja tilapäällikkö
Edistämme kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä tiedottamista sovelluksissa (Morjens) ja kaupungin verkkosivustolla.	Päätöksenteko on osallistavaa.	Tiedottamista lisätään kuntalaisten ja yhteisöjen vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tiedotetaan hakemuksista ja päätöksistä kansantajuisesti kaupungin sovelluksissa (Morjens) ja verkkosivustolla.	Rakennus- ja ympäristölautakunta sekä ympäristönsuojelusihteeri, tekninen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Panostamme esteettiseen ympäristöön.	Rakennetun ympäristön kunnossapitoa parannetaan.	Viheralueiden kunnossapito- alueet ja kunnossapitotasot määritellään.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö
Hyödynnämme kolmatta sektoria enemmän alueiden kehittämisessä ja hoidossa.	Urheilualueiden ja muiden alueiden hoitoa suoritetaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Neuvotellaan kolmannen sektorin kanssa. Kolmannen sektorin korvauskäytäntöä tarkistetaan.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö
Julkinen liikenne on parempaa.	Kaupungin sisäisiä linja-autovuoroja	Kokeillaan uusia vuoroja ja parannetaan liityntä-pysäköintiä.	Tekninen lautakunta sekä yhdyskuntatekniikan päällikkö
	Syöttöliikennettä kehitetään.		
Panostamme hyvinvoivaan, osaavaan ja motivoituneeseen henkilöstöön.	Rekrytoidaan pätevää henkilökuntaa.	Olemme kilpailukykyinen työpaikka.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päälliköt
Toimintamme on kustannustehokasta.	Pysytään talousarviossa.	Talouden kehittymistä seurataan tarkasti ja muutoksia tehdään tarvittaessa.	Elinkeino- ja infrastruktuuri-keskuksen johtaja ja vastuualueiden päällikkö

## Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat

21153 Rakentamis- ja ylläpito-osasto

### Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2017	TALOUSARVIO 2018 muutoksineen	TALOUSARVIO 2019	TALOUS- SUUNNITELMA 2020	TALOUS- SUUNNITELMA 2021
<b>Toimintatuotot</b>	13 185 797	12 495 542	13 647 367	13 611 176	13 675 386
<i>joista sisäiset</i>	11 850 372	11 373 892	12 257 067	12 257 067	12 257 067
<b>Valmistus omaan käyttöön</b>		124 124	128 000	130 000	130 000
<b>Toimintakulut</b>	-11 983 988	-12 143 889	-13 030 383	-12 739 936	-12 338 236
<i>joista sisäiset</i>	-650 965	-563 355	-688 834	-688 834	-688 834
<b>Toimintakate</b>	1 201 809	475 777	744 984	1 051 240	1 467 150
<i>josta sisäiset</i>	11 199 407	10 810 537	11 565 233	11 565 233	11 565 233
<b>Toimintakate ulkoinen</b>	-9 997 598	-10 334 760	-10 834 147	-10 513 993	-10 098 083

### Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Osaston	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
Nettomenot/asukas	690	679	721
Kunnossapidettävät kadut, km	120	120	120
Ylläpidettävät kiinteistöt, k-m <sup>2</sup>	n. 92000	n. 92000	n. 92000
Pelastustoiminta, euroa/asukas	135	133	137
<b>Hankinnat</b>			
- Pienhankinnat, kpl/€			40/250 000
- Kansalliset hankinnat, kpl/€			15/2 000 000
- EU-hankinnat, kpl/€			0

## Pelastustoimi

Rakentamis- ja ylläpito-osaston talousarvioon sisältyy 2 058 767 euron varaus Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen käyttötalousmenoihin.

# INVESTOINNIT

## LOVIISAN KAUPUNKI, INVESTOINNIT 2019 – 2024

### Kaupunginkansliakeskus

Hanke	Kust. arvio	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	Pitem. ajan suunnitelma		
					2022	2023	2024
<b>yli 100 000 euroa hankkeittain:</b>							
Maanhankinta		400	200	200			
Asuntotuotanto, osakepääoman korotus Loviisan Asunnot Oy, osakepääoman korotus			665				
Kuningattarenranta	13 000	300	6 000	5 000	1 700		
Päälaiturin kunnostus, vierasvenesatama	1 100		1 100				
Raatihuone							
Tilojen ja tekniikan saneeraus	1 150		150	500	500		
Seurahuone							
2018 Hankesuunnitelma ja 2019 saneeraus	700	700					
<b>alle 100 000 euron hankkeet</b>							
Sataman palvelurakennuksen uusiminen		325	50	50			
Practicumin osakkeiden ostaminen		100					
Leirintäalue, Keltaisen huvilan sisustus		85					
Varautuminen ja valmiussuunnitelmien laite- hankinnat		90					
		50	50	50			
<b>Investointimenot yhteensä:</b>	<b>15 950</b>	<b>1 725</b>	<b>8 165</b>	<b>5 750</b>	<b>2 200</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus Kiinteistöjen myynti							
<b>Investointien tulorahoitus yhteensä:</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointimenot netto:</b>	<b>15 950</b>	<b>1 725</b>	<b>8 165</b>	<b>5 750</b>	<b>2 200</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

### Perusturvakeskus

Hanke	Kust. arvio	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	Pitem. ajan suunnitelma		
					2022	2023	2024
<b>yli 100 000 euroa hankkeittain:</b>							
Päätterveysasema							
Julkisivujen korjaus	300		300				
Palveluasuminen, päätös valtuustossa 20.5.2015							
Onnela palvelutalon lisärakennus 2017–2018	3 050	3 050					
<b>alle 100 000 euron hankkeet (perusturvakeskus)</b>							
<b>alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu)</b>							
Sähköauton latauspiste		10					
		10					
<b>Investointimenot yhteensä:</b>	<b>3 350</b>	<b>3 060</b>	<b>300</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus							
<b>Investointien tulorahoitus yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointimenot netto:</b>	<b>3 350</b>	<b>3 060</b>	<b>300</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Sivistys- ja hyvinvointikeskus

Hanke	Kust. arvio	Pitem. ajan suunnitelma					
		TAE 2019	TS 2020	TS 2021	2022	2023	2024
<b>yli 100 000 euroa hankkeittain:</b>							
Hyvinvointihalli Hankesuunnitelma, esimerkiksi liikunta, kulttuuri, kirjasto	11 000	150			10 850		
Energiaa säästävät investoinnit Hembacka daghem: Ilmanvaihtojärjestelmä uusittava	200	200					
Harjuntien koulu (vanha osa) Hankesuunnitelma + toteutus/peruskorjaus+laajennus	6 000	3 000	3 000				
Harjuntien koulu (uusi osa)	1500	1500					
Kirkonkylän koulu Sisätilojen ja julkisivujen peruskorjaus	250		250				
Ruotsinpyhtään kirkonkylä, lähiliikuntapaikka Urheilukentän, kaukalon ja lähiliikuntapaikan yhdistäminen	250	250					
Isnäs, lähiliikuntapaikka	250		250				
Tesjoki, lähiliikuntapaikan kunnostaminen	100			100			
Loviisan ruotsinkielinen koulukeskus Lovisanejdens högstadium, uusi koulurakennus ja Lovisa Gymnasium, peruskorjaus	16 863	1 000	3 985				
<b>2017 Hankkeen suunnittelu (oma tase)</b>	<b>300</b>						
<b>Rakennuttaminen (oma tase)</b>	<b>340</b>						
<b>2018 Peruskorjaus, investointimääräraha (oma tase)</b>	<b>4 645</b>						
Uudiskohteen osuus, rahoitetaan leasingrahoituksena Irtaimistot (Lovisa Gymnasium + Lovisanejdens högstadium), leasingrahoitus	10 978						
Valmistus omaan käyttöön	600						
Valmistus omaan käyttöön	127						
Koskenkylän koulukeskus <b>2017 Hankkeen suunnittelu (oma tase)</b>	9 643	1 433	1 400				
<b>2018 Peruskorjaus, investointimääräraha (oma tase)</b>	<b>2 833</b>						
Uudiskohteet, leasingrahoitus	5 900						
Irtaimisto, leasingrahoitus	300						
Päiväkoti-investointi Päiväkoti (hankesuunnitelma uudelle päiväkodille) Kaupunginvaltuusto päättää mahdollisista päiväkotinvestoinneista kun päiväkotiselvityksestä on tehty päätös.	5 500		150	2 450	2 900		
<b>alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu+ sivistys)</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>350</b>	<b>250</b>	<b>250</b>		
Julkisivujen kunnostaminen, useita kohteita		200					
Pihojen ja alueiden turvallisuuden ja näkyvyyden parantaminen		60					
Automaatiojärjestelmien saneeraus		20					
Toimipisteiden tilajärjestelyihin		70					
<b>Investointimenot yhteensä:</b>	<b>45 656</b>	<b>7 883</b>	<b>9 385</b>	<b>2 800</b>	<b>14 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus Lähiliikuntapaikat, avustukset 30 %	-180	-75	-75	-30			
<b>Investointien tulorahoitus yhteensä</b>	<b>-180</b>	<b>-75</b>	<b>-75</b>	<b>-30</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointimenot netto:</b>	<b>45 476</b>	<b>7 808</b>	<b>9 310</b>	<b>2 770</b>	<b>14 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus

Hanke	Kust. arvio	Pitem. ajan suunnitelma					
		TAE 2019	TS 2020	TS 2021	2022	2023	2024
<b>yli 100 000 euroa hankkeittain:</b>							
Kuningattarenkadun peruskorjaus	700	300	400				
Harmaakallion pohjoisosa, katujen rakentaminen							
Muiden kaupunginosien asuinalueiden kehittämisen	400	200	200				
Ulkovalaistuksen perusparannus	600	200	200	200			
Kauppa ja teollisuusalueiden kadut	600	200	200	200			
Mahdollistaa kaupan ja teollisuuden sijoittamisen Loviisaan ja valmiuden vastata uusien yritysten infrastruktuuriin.							
Teknisen keskuksen työkone		100	200				
Kevyenliikenteen tie, Koskenkylä	750	750					
Kevyenliikenteen tie MT176, Kuggom–Hardom	1 200	50		580	570		
Kauppa ja teollisuusalueiden esirakentaminen	1 000	400	300	300			
Ensihoitoasema / Vanhakylä	230	230					
<b>alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu)</b>	30	30	30	30			
<i>Kiinteistöautomaatiikkajärjestelmien uusiminen</i>		30	30	30			
<b>alle 100 000 euron hankkeet (yhdyskuntatekniikka)</b>	2 065	2 065	2 000	2 000	2 000		
<i>Pakettiauto</i>		40					
<i>Katujen peruskorjaus</i>		500					
<i>Katusuunnittelut</i>		50					
<i>Siltojen peruskorjaus</i>		100					
<i>Kestopäällystys, taajamat</i>		900					
<i>Teknisen keskuksen koneet</i>		80					
<i>Laitureiden peruskorjaus</i>		20					
<i>Puistot</i>		65					
<i>Leikkipaikat</i>		80					
<i>Suurteholeikkuri</i>		40					
<i>Harjun virkistys- ja matkailuarvojen parantaminen</i>		80					
<i>Vanhankylän liityntäpysäköinti</i>		60					
<i>Antinkyläntie- Solvikintien liittymän suunnittelu</i>		50					
<b>alle 100 000 euron hankkeet (kaavoitus)</b>	60	60					
<i>RPAS-hanke (kauko-ohjattavan ilma-aluksen hankinta)</i>		60					
<b>Investointimenot yhteensä:</b>	<b>7 635</b>	<b>4 585</b>	<b>3 530</b>	<b>3 310</b>	<b>2 570</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointien tulorahoitus</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointien tulorahoitus yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointimenot netto:</b>	<b>7 635</b>	<b>4 585</b>	<b>3 530</b>	<b>3 310</b>	<b>2 570</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



## Suuret hankkeet

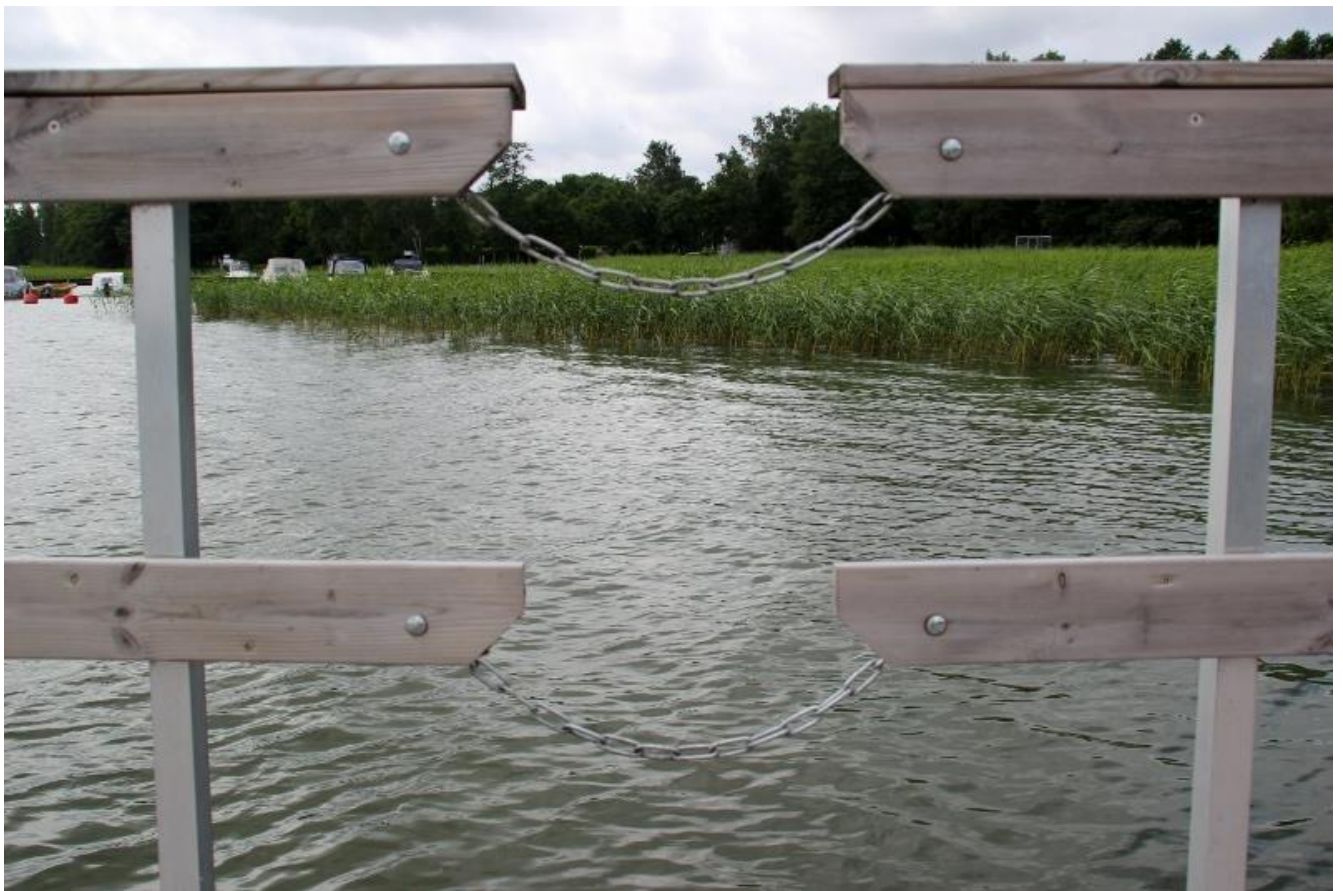
Hanke	Kust.arvio	TAE	TS	TS	Pitem. ajan suunnitelma		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Asuntotuotanto, osakepääoman korotus	665		665				
Kuningattarenranta	13 000	300	6 000	5 000	1 700		
Onnela palvelutalon lisärakennus 2017–2019	3 050	3 050					
Hyvinvointihalli	11 000	150			10 850		
Harjunrinteen koulu vanha osa	6 000	3 000	3 000				
Harjunrinteen koulu (uusi osa)	1 500	1 500					
Loviisan ruotsinkielinen koulukeskus	16 863	1 000	3 985				
Lovisanejdens högstadium, uusi koulurakennus ja Lovisa Gymnasium, peruskorjaus							
<b>2017 Hankkeen suunnittelu (oma tase)</b>	<b>300</b>						
<b>Rakennuttaminen (oma tase)</b>	<b>340</b>						
<b>2018 Peruskorjaus, investointimääräraha (oma tase)</b>	<b>4 645</b>						
Uudiskohteen osuus, rahoitetaan leasingrahoituksena	10 978						
Irtaimistot (Lovisa Gymnasium + Lovisanejdens högstadium), leasingrahoitus	600						
Valmistus omaan käyttöön	127						
Koskenkylän koulukeskus	6 200	1 433	1 400				
<b>2017 Hankkeen suunnittelu (oma tase)</b>	<b>250</b>						
<b>2018 Peruskorjaus, investointimääräraha (oma tase)</b>	<b>2 833</b>						
Uudiskohteet, leasingrahoitus	5 900						
Irtaimisto, leasingrahoitus	300						
Päiväkoti-investoinnit 2017–2020	5 500	0	150	2 450	2 900		
Kevyenliikenteen tie MT175, Kugom–Hardom	1 200	50		580	570		
<b>Yhteensä:</b>	<b>48 783</b>	<b>10 483</b>	<b>15 200</b>	<b>8 030</b>	<b>16 020</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Kaupunki yhteensä:

	Kust. arvio	TAE	TS	TS	Pitem. ajan suunnitelma		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
<b>Investointimenot yhteensä:</b>							
Kaupunginkansliakeskus	15 950	1 725	8 165	5 750	2 200		
Perusturvakeskus	3 350	3 060	300				
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	45 656	7 883	9 385	2 800	14 000		
Elinkeino- ja infrastruktuuri keskus	7 635	4 585	3 530	3 310	2 570		
<b>Investointimenot yhteensä</b>	<b>72 591</b>	<b>17 253</b>	<b>21 380</b>	<b>11 860</b>	<b>18 770</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investointitulot yhteensä:</b>							
Kaupunginkansliakeskus							
Perusturvakeskus							
Sivistys- ja hyvinvointikeskus	-180	-75	-75	-30			
Elinkeino- ja infrastruktuuri keskus							
<b>Investointitulot yhteensä</b>	<b>-180</b>	<b>-75</b>	<b>-75</b>	<b>-30</b>			
<b>KAUPUNKI YHTEENSÄ NETTO:</b>	<b>72 411</b>	<b>17 178</b>	<b>21 305</b>	<b>11 830</b>	<b>18 770</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## LOVIISAN VESILIIKELAITOS, INVESTOINNIT 2019–2024

Hanke	Kust. arvio	Pitem. ajan suunnitelma					
		TAE 2019	TS 2020	TS 2021	2022	2023	2024
<b>yli 100 000 euroa hankkeittain:</b>							
Vanhojen johtojen saneeraus	600	600	900	1 000	1 000	1 000	
Runkolinjat Pernaja–Loviisa	1 000						
Runkolinja Koskenkylä–Liljendal	800	800					
<b>alle 100 000 euron hankkeet</b>		200	300	200	200	200	
<i>Tonttiliittymät, vesi ja viemäri</i>		10					
<i>Teollisuusalueet</i>		40					
<i>Asuntoalueet</i>		100					
<i>Jätevedenpumppaamot</i>							
<i>Jätevedenpuhdistamot</i>		50					
<i>Sadevesiviemärit</i>							
<b>Vesiliikelaitos menot yhteensä</b>	<b>2 400</b>	<b>1 600</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>0</b>
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus							
<b>Vesiliikelaitos tulot yhteensä</b>							
<b>Vesiliikelaitos investointimenot netto:</b>	<b>2 400</b>	<b>1 600</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>0</b>



## **HENKILÖSTÖSUUNNITELMAT**

# HENKILÖSTÖ

## Henkilöstösuunnittelu 2019–2021

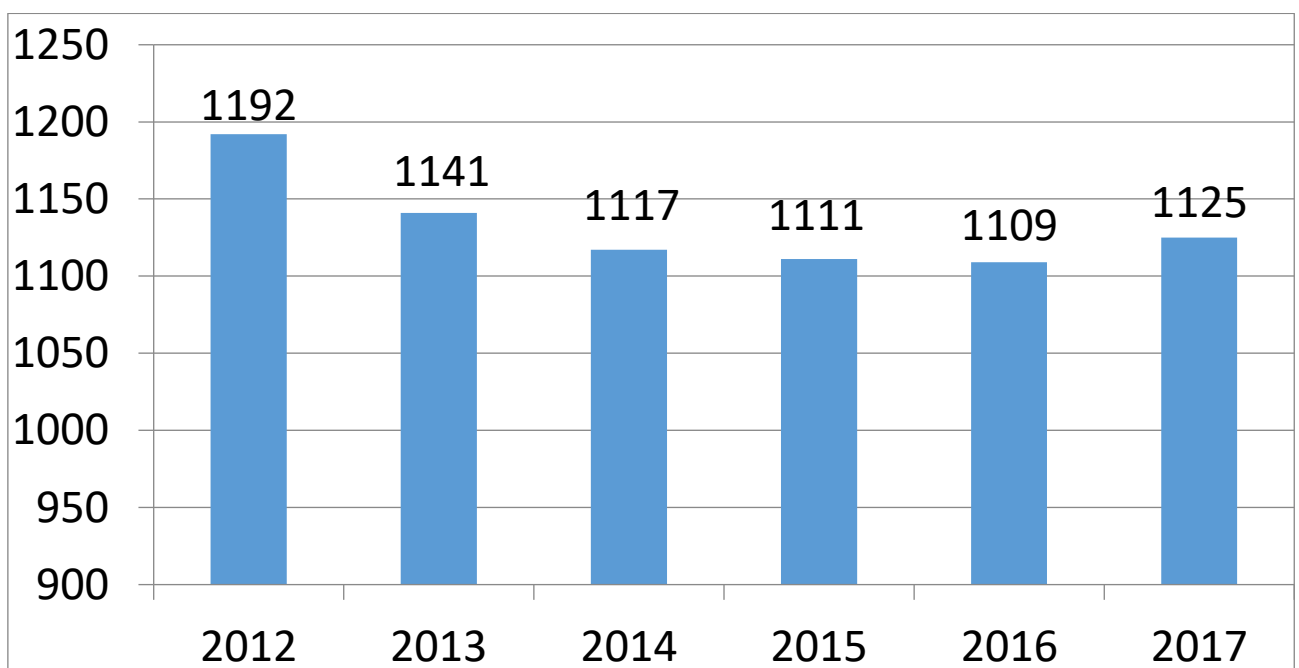
Loviisan kaupungin toimintaa järjestetään vuoden 2019 alusta alkaen uudistetun organisaatorakenteen mukaisena. Uudessa organisaatiossa johtajien määrä on neljä aikaisemman kuuden sijaan. Myös esimiesten määrä vähenee ja tiimit laajenevat. Työntekijöiden osalta organisaatiomuutos näkyy lähinnä siinä, että esimies, yksikön nimi tai työpisteen sijainti saattaa vaihtua. Organisaatiouudistuksen yhteydessä ei vähennetä henkilöstöä. Työn järjestämisessä uudessa organisaatiossa huomioidaan kuitenkin eläköitymisten ja muun henkilöstön vaihtuvuuden yhteydessä mahdollisuuksia tehtävien uudelleen järjestelyyn ja toiminnan tehostamiseen. Näin ollen henkilöstön määrä odotetaan pienenevän vähitellen tulevien vuosien aikana.

Johtamista kehitetään ja huomioidaan työhyvinvoinnin edistämistä. Henkilöstön osaamista halutaan vahvistaa ja monipuolistaa. Henkilöstön kouluttautumista tuetaan.

Eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta kaupungille syntyy edelleen rekryointitarvetta sen osalta, kun on tarpeen korvata poistuvia resursseja. Virkojen ja tehtävien täyttö perustuu täyttölupamenettelyyn ja siihen liittyvät tarkemmat määräykset annetaan talousarvion täytäntöönpanoa koskevassa ohjeistuksessa.

Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän 35–40 henkilöä vuosittain jaksolla 2019–2025. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain. Eläkkeelle voi jäädä joustavasti 63–70 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea ennakoita.

Tehdään pitkänajan suunnitelma virkojen ja tehtävien vähentämiseksi eläköitymisten ja muun normaalin vaihtuvuuden myötä. Henkilöstöpäällikkö ja kaupungin johtoryhmä seuraavat suunnitelman toteutumista.



Loviisan kaupungin henkilöstö ilman vesiliikelaitosta (vakinaiset ja määräaikaiset, poislukien sivutoimiset) vuosina 2012–2017 (31.12. tilanteen mukaan)

## Yhteenveto keskusten henkilöstösuunnitelmista 2019

	Henkilötyövuodet / Årsverken 2017	Henkilötyövuodet / Årsverken 2018	Henkilötyövuodet / Årsverken 2019	Muutos / Förändring 2018-2019
<b>KAUPUNGINHALLITUS / STADSSTYRELSEN</b>				
Kaupunginjohtaja/Stadsdirektören	1,0	1,0	1,0	0,0
Asuntomessuorganisaatio / Organisationen för bostadsmässan	0,0	0,0	0,5	0,5
<b>Kaupunginhallitus, yhteensä/ Stadsstyrelsen, sammanlagt</b>	<b>1,0</b>	<b>1,0</b>	<b>1,5</b>	<b>0,5</b>
<b>KAUPUNGINKANSLIAKESKUS / STADSKANSLICENTRALEN</b>				
Kaupunginkanslia/Stadskansliet	9,0	9,0	8,7	-0,3
Viestintäyksikkö/Kommunikationsenheten	7,1	6,7	7,1	0,4
Tietohallinto/Dataförvaltningen	6,0	6,0	6,0	0,0
Henkilöstöyksikkö/Personalenheten	7,8	7,8	4,3	-3,5
<b>Kaupunginkansliakeskus, yhteensä/ Stadskanslicentralen, sammanlagt</b>	<b>29,9</b>	<b>29,5</b>	<b>26,1</b>	<b>-3,4</b>
<b>Talouspalvelut/Ekonomitjänster</b>				
Taloussosasto/Ekonomiavdelningen	10,0	8,0	8,0	0,0
Ruokahuolto/Kostservice	25,0	40,8	36,6	-4,2
Siivouspalvelut/Städservice	36,7	34,8	45,3	10,5
<b>Talouspalvelut, yhteensä/ Ekonomitjänster, sammanlagt</b>	<b>71,7</b>	<b>83,6</b>	<b>89,9</b>	<b>6,3</b>
<b>Kehittämispalvelut/Utvecklingstjänster</b>				
Kehittäminen/Utveckling	1,6	1,6	2,1	0,5
Työllisyyspalvelut/Sysselsättningstjänster	9,0	9,0	10,0	1,0
Matkailu/Turism	2,0	2,0	2,0	0,0
Maaseutuasiat/Landsbygdsärenden	55,1	54,6	46,6	-8,0
<b>Kehittämispalvelut, yhteensä/ Utvecklingstjänster, sammanlagt</b>	<b>67,7</b>	<b>67,2</b>	<b>60,7</b>	<b>-6,5</b>
<b>Kaupunginkansliakeskus (sis. talous- ja kehittä- mispalvelut), yhteensä / Stadskanslicentralen (inkl. ekonomi- och utvecklingstjänster), totalt</b>	<b>169,3</b>	<b>180,3</b>	<b>176,7</b>	<b>-3,6</b>

	Henkilötyövuodet / Årsverken 2017	Henkilötyövuodet / Årsverken 2018	Henkilötyövuodet / Årsverken 2019	Muutos / Förändring 2018-2019
<b>PERUSTURVAKESKUS/ GRUNDRYGGHETSCENTRALEN</b>				
<b>Yleishallinto/Allmän förvaltning</b>				
Yleishallinto/Allmän förvaltning	9,0	9,0	9,0	0,0
<b>Lasten ja nuorten palvelut/ Tjänster för barn och ungdom</b>				
Johto/Ledning	1,6	1,3	1,3	0,0
Peruspalvelut/Bastjänster	11,7	11,7	10,7	-1,0
Erytispalvelut/Specialtjänster	23,2	17,5	18,5	1,0
<b>Lasten ja nuorten palvelut, yhteensä/ Tjänster för barn och ungdom, Sammanlagt</b>	<b>36,5</b>	<b>30,5</b>	<b>30,5</b>	<b>0,0</b>
<b>Työikäisten palvelut/Tjänster för vuxna</b>				
Johto, hoitotarvikevarasto ja lääkekeskus/ Ledning, centralagret och läkemedelscentralen	6,5	6,5	7,2	0,7
Sairaanhoito/Sjukvård	74,4	76,9	76,2	-0,7
Aikuissosiaalityö/Socialarbete för vuxna	12,5	9,0	9,0	0,0
Hammashoito/Tandvård	17,0	17,0	17,0	0,0
<b>Työikäisten palvelut, yhteensä/ Tjänster för vuxna, totalt</b>	<b>110,4</b>	<b>109,4</b>	<b>109,4</b>	<b>0,0</b>
<b>Senioripalvelut/Tjänster för seniorer</b>				
Johto/Ledning	2,0	2,0	2,0	0,0
Avohoito/Öppen vård	76,5	77,5	80,5	3,0
Hoiva-asuminen/ Omsorgsboende	44,7	93,5	92,5	-1,0
Laitohoito/Anstaltsvård	52,3	0,0	0,0	0,0
<b>Senioripalvelut, yhteensä/ Tjänster för seniorer, sammanlagt</b>	<b>175,5</b>	<b>173,0</b>	<b>175,0</b>	<b>2,0</b>
<b>Perusturvakeskus, yhteensä/ Grundtrygghetscentralen, sammanlagt</b>	<b>331,4</b>	<b>321,9</b>	<b>323,9</b>	<b>2,0</b>

	Henkilötyövuodet / Årsverken 2017	Henkilötyövuodet / Årsverken 2018	Henkilötyövuodet / Årsverken 2019	Muutos / Förändring 2018-2019
<b>SIVISTYS- JA HYVINVOINTIKESKUS / CENTRALEN BILDNING OCH VÄLFÄRD</b>				
<b>Hallinto ja kehittäminen /Förvaltning och utveckling</b>				
Hallinto ja kehittäminen, yhteensä/ Förvaltning och utveckling, sammanlagt	2,9	2,9	3,9	1,0
<b>Varhaiskasvatuspalvelut/ Tjänster inom småbarnspedagogik</b>				
Päivähoito ja varhaiskasvatus, yhteensä / Dagvård och småbarnsfostran, sammanlagt	124,8	126,6	127,7	1,1
<b>Koulutus/ Utbildning</b>				
Koulutus, yhteensä/ Utbildning, sammanlagt	207,0	230,2	228,1	-2,1
<b>Lukio ja ammatillinen koulutus/ Gymnasier och yrkesutbildning</b>				
Lukiot ja ammatillinen koulutus, yhteensä/ Gymnasier och yrkesutbildning, sammanlagt	16,6	15,7	16,1	0,4
<b>Vapaa sivistystyö/ Fritt bildningsarbete</b>				
Vapaa sivistystyö, yhteensä/ Fritt bildningsarbete, sammanlagt	7,2	7,2	7,7	0,5
<b>Vapaa-aikatoimi/ Fritidsväsendet</b>				
Vapaa-aikatoimi/Fritidsväsendet	10,2	11,0	12,2	1,2
Vahtimestarit/Vaktmästeriet	3,9	3,9	3,5	-0,4
Vapaa-aikatoimi, yhteensä/ Fritidsväsendet, sammanlagt	14,1	14,9	15,7	0,8
<b>Kirjasto- ja kulttuuritoimi Biblioteks- och kulturväsendet</b>				
Kirjasto- ja kulttuuritoimi, yhteensä/ Biblioteks- och kulturväsendet, sammanlagt	17,1	17,0	17,0	0,0
<b>Sivistys- ja hyvinvointikeskus, yhteensä/ Centralen bildning och välfärd, sammanlagt</b>	<b>389,7</b>	<b>414,5</b>	<b>416,2</b>	<b>1,7</b>

	Henkilötyövuodet / Årsverken 2017	Henkilötyövuodet / Årsverken 2018	Henkilötyövuodet / Årsverken 2019	Muutos / Förändring 2018-2019
--	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

## ELINKEINO- JA INFRASTRUKTUURIKESKUS CENTRALEN NÄRINGS LIV OCH INFRASTRUKTUR

### Hallinto-, talous- ja asiakaspalvelu/ Förvaltnings- och ekonomitjänster och kundbetjäning

Hallinto-, talous- ja asiakaspalvelu, yhteensä/ Förvaltnings- och ekonomitjänster och kundbetjäning, sammanlagt	6,0	6,0	5,5	-0,5
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----	-----	-----	------

### Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu/ Byggnadstillsyn och miljövärd

Rakennusvalvonta/Byggnadstillsyn	4,5	5,0	5,0	0,0
Ympäristönsuojelu/Miljövärd	4,0	3,0	3,0	0,0
<b>Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, yhteensä/ Byggnadstillsyn och miljövärden, sammanlagt</b>	<b>8,5</b>	<b>8,0</b>	<b>8,0</b>	<b>0,0</b>

### Kaupunkisuunnitteluosasto/ Stadsplaneringsavdelningen

Kaavoitus- ja arkkitehtuuri/Planläggning och arkitektur	3,0	3,0	4,0	1,0
Kiinteistö- ja paikkatieto/Fastighets- och GIS-byrå	6,6	8,0	8,0	0,0
<b>Kaupunkisuunnitteluosasto, yhteensä/ Stadsplaneringsavdelningen, sammanlagt</b>	<b>9,6</b>	<b>11,0</b>	<b>12,0</b>	<b>1,0</b>

### Rakentaminen ja ylläpito/ Byggande och underhåll

Tilapalvelu/Lokalservice	20,75	21,8	22,8	1,0
Yhdyskuntateknikka/Samhällsteknik	26,25	27,2	27,2	0,0
<b>Rakentaminen ja ylläpito, yhteensä/ Byggande och underhåll, sammanlagt</b>	<b>47,0</b>	<b>49,0</b>	<b>50,0</b>	<b>1,0</b>

<b>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus, yhteensä/ Centralen näringsliv och infrastruktur, sammanlagt</b>	<b>71,1</b>	<b>74,0</b>	<b>75,5</b>	<b>1,5</b>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------	-------------	-------------	------------



## YHTEENVETO/SAMMANDRAG

	<i>Henkilö työvuodet / Årsverken 2017</i>	<i>Henkilö- työ- vuodet / Årsverken 2018</i>	<i>Henkilö- työ- vuodet / Årsverken 2019</i>	<i>Muutos / Förändring 2018-2019</i>
<b>Kaupunginhallitus, yhteensä / Stadsstyrelsen, sammanlagt</b>	<b>1,0</b>	<b>1,0</b>	<b>1,5</b>	<b>0,5</b>
<b>Kaupunginkansliakeskus, yhteensä / Stadskanslicentralen, sammanlagt</b>	<b>169,3</b>	<b>180,3</b>	<b>176,7</b>	<b>-3,6</b>
<b>Perusturvakeskus, yhteensä / Grundtrygghetscentralen, sammanlagt</b>	<b>331,4</b>	<b>321,9</b>	<b>323,9</b>	<b>2,0</b>
<b>Sivistys- ja hyvinvointikeskus, yhteensä / Centralen bildning och välfärd, sammanlagt</b>	<b>389,7</b>	<b>414,5</b>	<b>416,2</b>	<b>1,7</b>
<b>Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus, yhteensä / Centralen näringsliv och infrastruktur, sammanlagt</b>	<b>71,1</b>	<b>74,0</b>	<b>75,5</b>	<b>1,5</b>
<b>Koko kaupunki, yhteensä / Hela staden, sammanlagt</b>	<b>962,5</b>	<b>991,7</b>	<b>993,8</b>	<b>2,1</b>



§ Liite 8, hyväksytty Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa 18.10.2018

**LOVIISAN VESILIIKELAITOS**  
**TALOUSARVIO 2019**  
**TALOUSSUUNNITELMA 2020–2021**

**Liitteinä**

- investointiohjelma v. 2019
- tulos ja rahoituslaskelma

PÄÄTÖS (käsitelty johtokunnan kokouksessa 18.10.2018)

## Loviisan Vesiliikelaitos

**Vastuhenkilö:** Vesiliikelaitoksen johtaja

Loviisan kaupungin omistama Loviisan Vesiliikelaitos – Affärsverket Lovisa Vatten toimii kaupunginhallituksen alaisena kuntalain 410/2015 luvussa 9 tarkoitettuna kunnallisena liikelaitoksena. Laitoksen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellaan vesi- ja viemärlaitostoiminnasta kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Valtuusto on määritellyt, että tilikauden 2019 tuloksen on oltava vähintään +50 000 euroa, taseen alijäämä tulee kattaa suunnitelmakauden aikana, investointien yhteismäärä on sitova ja rahoitusosan sitovana tavoitteena on laitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Tämä tarkoittaa sitä, että laitos toimittaa vettä kuluttajille ja johtaa kiinteistöjen tuottamat jätevedet puhdistuslaitoksille puhdistettavaksi lupaehtojen mukaan. Loviisan Vesiliikelaitoksen toiminnan täytyy olla taloudellisesti kannattavaa, jotta laitos pystyy selviytymään kaikista velvoitteistaan. Loviisan Vesiliikelaitos kerää seuraavia maksuja kuluttajilta peittääkseen kaikki käyttö- ja pääomakustannuksensa: vesimaksu, jätevesimaksu, perusmaksu, liittymismaksu ja vastaanottomaksu lietteen vastaanotosta.

Lisäksi uutena tulonlähteenä on Loviisan kaupungin kanssa sovittavan hulevesisopimuksen tuotto. Asiakaspohja ei ole kasvanut ennustetulla tavalla vaan veden ja jäteveden laskutettavat määrät ovat olleet edellisinä vuosina huomattavassa laskussa. Vuodelle 2015 tariffeja ja maksuja tarkistettiin 10 prosenttia. Vuosille 2016, 2017 ja 2018 ei ole tehty hinnantarkistuksia. Mahdollisen hinnantarkistuksen ajankohta vuodelle 2019 on vuoden 2018 tilinpäätöstietojen selvittyä. Tiettyjä taksamuutoksia tultaneen tekemään vuoden 2019 aikana, ainakin hulevesimaksun käyttöönotto tulee vaikuttamaan jätevesimaksun suuruuteen.

Loviisan Vesiliikelaitos koostuu kolmesta yksiköstä:

- 1 Hallinto**
- 2 Vesi**
- 3 Jätevesi**

Nämä toimintayksiköt on jaettu useampaan kustannuspaikkaan (projekti).

# 1 HALLINTO

## TOIMINTA

- Johtokunta
- Hallintohenkilöstö

## TAVOITTEET

Toimivan hallinnon ja hyvän imagon edelleen rakentaminen Loviisan Vesiliikelaitokselle. Kehittää aktiivisesti toimintaa omalla toiminta-alueellaan ja tehdä jatkuvaa yhteistyötä kaupungin alueen vesiosuuskuntien kanssa kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaan. Yhteistyötä kaupungin teknisen toimen kanssa pyritään parantamaan entisestään. Johtokunta koostuu viidestä varsinaisesta jäsenestä ja yhtä monesta varajäsenestä. Hallinto- ja henkilöstöön kuuluu vesiliikelaitoksen johtaja, taloussihteeri ja toimistos sihteeri.

## PAINOPISTEALUE, TALOUSSUUNNITELMA 2019–2021

Tärkeänä tavoitteena on vuotovesien määrän vähentäminen sekä vesi- että jätevesiverkostoissa. Vanhojen verkostojen saneeraus edesauttaa vuotovesiongelmissa. Verkostoihin liittyneiden kiinteistöjen hulevesiviemäröinnin erottaminen jätevesiviemäreistä on ensiarvoista tavoitteeseen pääsemiseksi.

Hulevesisopimuksen aikaansaaminen Loviisan kaupungin kanssa ja siihen liittyvän toiminnan organisointi.

## PAINOPISTEALUE, TALOUSARVIO 2019

Pernajan alueen siirtolinjahankkeen loppuun saattaminen tehtyjen päätösten mukaisesti. Vanhojen käytöstä poistettujen puhdistamojen purkutöiden suunnittelu ja toteutus.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liiketoiminnan tulot	170				
Liiketoiminnan menot (sis. muut kulut)	-165 805	-285 151	-284 990	-284 990	-284 990
Poistot ja arvonalentumiset					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	-165 634	-285 151	-284 990	-284 990	-284 990

## 2 VESI

### TOIMINTA

Veden hankinta, käsittely, jakelu ja myynti Loviisan Vesiliikelaitoksen asiakkaille vuoden 2019 alussa hintaan 1,79 €/m<sup>3</sup> + alv (24 %) sekä veden toimittaminen myös alueen vesi-  
osuuskunnille sopimusten mukaan. Taksojen tarkastelua tulee suorittaa jatkuvasti ja tehdä  
tarvittavia taksakorjauksia mikäli tilanne niin vaatii.

### TAVOITTEET

Jakaa vettä, joka täyttää juomaveden laatuvaatimukset kaikille asiakkaille toiminta-alueella  
sekä osuuskunnille.

Henkilöstö koostuu käyttöpäälliköstä, vesihuoltosuunnittelijasta, LVI-tarkastajasta ja käyttö-  
henkilökunnasta. He työskentelevät puoliksi viemärlaitoksen lukuun.

### PAINOPISTEALUE, TALOUSSUUNNITELMA 2019–2021

Koskenkylän ja Liljendalin välinen siirtolinja toteutetaan sekä Pernajan alueen verkostojen  
yhteen liittäminen Loviisan keskusta-alueen kanssa saatetaan toiminnallisesti valmiiksi.

Vanhaa vesijohtoverkostoa saneerataan ja valmistaudutaan kaupungin mahdollisiin päätök-  
siin uusista asuinalueista.

### PAINOPISTEALUE, TALOUSARVIO 2019

Koskenkylän ja Liljendalin välinen siirtolinja rakennetaan.

Loviisan Vesiliikelaitos toimittaa asiakkailleen vettä n. 950 000 m<sup>3</sup>, josta n. 580 000 m<sup>3</sup> oste-  
taan Loviisanseudun Vesi Oy:ltä ja loput pumpataan omista vedenottamoista, joista viisi on  
jatkuvassa käytössä ja viisi varalla.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liiketoiminnan tulot	1 665 867	1 760 598	1 810 050	1 810 050	1 810 050
Liiketoiminnan menot (sis. muut kulut)	-970 709	-1 001 615	-1 022 311	-1 022 311	-1 022 311
Poistot ja arvonalentumiset	-454 934	-440 000	-440 000	-440 000	-440 000
Liikelyijäämä (-alijäämä)	240 225	318 983	347 739	347 739	347 739

## 3 JÄTEVESI

### TOIMINTA

Jäteveden vastaanotto asiakkailta ja käsittely Loviisan vesiliikelaitoksen ympäristölupien mukaisesti vuoden 2019 alussa hintaan 2,51 €/m<sup>3</sup> + alv (24 %) liikelaitoksen taksan mukaan sekä myös jäteveden vastaanotto, siirtäminen ja käsittely alueen osuuskunnilta sopimusten mukaan. Lisäksi vastaanotetaan sakokaivolietettä Vårdön puhdistamolla. Taksojen tarkastelua tulee suorittaa jatkuvasti ja tehdä tarvittavia taksakorjauksia jos tilanne niin vaatii. Henkilöstö koostuu puhdistamonhoitajasta sekä käyttöpäälliköstä, vesihuoltosuunnittelijasta ja käyttöhenkilökunnasta, jotka työskentelevät puoliiksi vesilaitoksen lukuun.

### TAVOITTEET

Loviisan Vesiliikelaitoksen jätevesitoiminnan tehtävänä on käsitellä kaupungin alueen jätevedet laitoksen puhdistamoissa ympäristölupien mukaisesti. Myydään hulevesiverkoston ylläpito- ja käsittelypalvelua Loviisan kaupungille solmittavan sopimuksen mukaisesti.

### PAINOPISTEALUE, TALOUSSUUNNITELMA 2019–2021

Jätevesiverkoston saneeraus vuotovesien vähentämiseksi jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Vanhojen puhdistamoiden purkamisen sekä Pernajassa että Ruotsinpyhtäällä hoidetaan kuntoon.

### PAINOPISTEALUE, TALOUSARVIO 2019

Koskenkylän ja Liljendalin välinen jäteveden siirtolinjavaraus rakennetaan. Loviisan Vesiliikelaitoksen puhdistamoille vastaanotetaan ja käsitellään jätevettä n. 1 700 000 m<sup>3</sup>, josta Vårdön puhdistamolla n. 1 630 000 m<sup>3</sup> ja Liljendalissa n. 70 000 m<sup>3</sup>. Arvio perustuu vuosien 2010 – 2017 toteumiin.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liiketoiminnan tulot	2 006 020	2 067 754	2 080 950	2 080 950	2 080 950
Liiketoiminnan menot (sis. muut kulut)	-1 236 988	-1 272 036	-1 319 001	-1 319 001	-1 319 001
Poistot ja arvон alentumiset	-623 411	-620 000	-620 000	-620 000	-620 000
Liikelyijäämä (-alijäämä)	145 620	175 718	141 949	141 949	141 949

## 4 HULEVESI

Huleveden toimintavastuu siirtynee vuoden 2019 aikana kaupungin tekniselle toimelle. Lainsäädännön vaatima huleveden eriytetty talousyksikkö tulee olemaan kaupungin puolella. Kaupunki tulee laskuttamaan kuntalaisilta hulevesimaksua, josta osa tilitetään vesiliikelaitokselle hulevesiverkoston ylläpitoa varten.

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen välille tultaneen tekemään vuoden 2019 aikana alkava sopimus, jossa sovitaan huleveden käsittelystä vesiliikelaitoksen toiminta-alueilla (kaupungin asemakaava-alueet) ja siitä aiheutuvien kustannusten korvauksista. Sopimus tulee perustumaan hulevesisuunnitelmaan, jossa otetaan kantaa koko Loviisan kaupungin huleveden käsittelyyn sekä siitä aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Huleveden käsittely on sisällytetty jäteveden toimintayksikköön. Huleveden kustannukset tullaan kattamaan kaupungilta veloittavalla hulevesimaksulla, mikä aiheuttaa jäteveden toimintayksikölle kustannushelpotusta ja sitä kautta jätevesimaksujen pienentämisen tarvetta.



## LOVIISAN VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liiketoiminnan tulot	3 672	3 828	3 891	3 891	3 891
Liiketoiminnan menot (sis. muut kulut)	-2 390	-2 559	-2 626	-2 626	-2 626
Poistot ja arvonalentumiset	-1 078	-1 060	-1 060	-1 060	-1 060
Liikelylijäämä (-alijäämä)	<b>204</b>	<b>210</b>	<b>205</b>	<b>205</b>	<b>205</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	-44	-55	-52	-52	-52
Satunnaiset tuotot ja kulut	-10	-100	-100	-100	-100
Varausten ja rahastojen muutokset	+20	+20	+20	+20	+20
Yli-/alijäämä	<b>170</b>	<b>74</b>	<b>73</b>	<b>73</b>	<b>73</b>





## INVESTOINNIT VUOSINA 2019–2021

VESILAITOS	2019	2020	2021
Vanhojen johtojen saneeraus	300 000	500 000	500 000
Tonttiliittymät	10 000	10 000	
Asuntoalueet	50 000	50 000	100 000
Teollisuusalueet	20 000	40 000	
Runkolinjat Koskenkylä - Liljendal	400 000		
<b>Yhteensä</b>	<b>780 000</b>	<b>600 000</b>	<b>600 000</b>

Koskenkylä – Liljendal vesirunkolinja rakennetaan Pernajan alueen ja myös Loviisan keskusta-alueen talousveden toimitusvarmuuden parantamiseksi, hankkeeseen osallistuu myös Loviisanseudun Vesi Oy omalla panoksellaan.

Vanhojen valurautaputkistojen saneerausta jatketaan. Mitään suuria uudiskohteita alue- ja tonttiliittymissä ei ole huomioitu, vaan niiden rahoitus on hoidettava erikseen.

VIEMÄRILAITOS	2019	2020	2021
Vanhojen johtojen saneeraus	300 000	400 000	500 000
Tonttiliittymät		20 000	
Asuntoalueet	50 000	50 000	100 000
Teollisuusalueet	20 000	30 000	
Jätevedenpuhdistamot	50 000	50 000	
Jätevedenpumppaamot		50 000	
Runkolinjat Koskenkylä - Liljendal	400 000		
<b>Yhteensä</b>	<b>820 000</b>	<b>600 000</b>	<b>600 000</b>

Koskenkylä – Liljendal vesirunkolinjan rinnalle rakennetaan jätevesilinja varaukseksi tulevaisuutta varten. Vanhojen betoniputkistojen saneerausta jatketaan.

<b>LOVIISAN VESILIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA</b>					
	<b>TP 2017</b>	<b>TA 2018</b>	<b>TA 2019</b>	<b>TS 2020</b>	<b>TS 2021</b>
<b>Liikevaihto</b>	<b>3 663 985</b>	<b>3 828 352</b>	<b>3 891 000</b>	<b>3 891 000</b>	<b>3 891 000</b>
Liiketoiminnan muut tuotot	8 071				
Tuet ja avustukset kunnilta					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-850 864	-894 600	-943 200	-943 200	-943 200
Palvelujen ostot	-668 501	-714 422	-769 922	-769 922	-769 922
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-615 526	-681 550	-691 400	-691 400	-691 400
Henkilöstösivukulut	-162 422	-177 395	-174 080	-174 080	-174 080
Poistot ja arvон alentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 078 345	-1 060 000	-1 060 000	-1 060 000	-1 060 000
Liiketoiminnan muut kulut	-93 508	-90 835	-47 700	-47 700	-47 700
<b>Liikelylijäämä (-alijäämä)</b>	<b>203 890</b>	<b>209 550</b>	<b>204 698</b>	<b>204 698</b>	<b>204 698</b>
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot (sisäiset)		2 000			
Muut rahoitustuotot	11 189	4 000	9 300	9 300	9 300
Kunnalle maksetut korkokulut	-22 598		-9 940	-9 940	-9 940
Muille maksetut korkokulut	-11 636	-55 000	-30 000	-30 000	-30 000
Korvaus peruspääomasta	-14 668		-14 700	-14 700	-14 700
Muut rahoituskulut	-6 363	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
<b>Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä</b>	<b>159 814</b>	<b>153 550</b>	<b>152 358</b>	<b>152 358</b>	<b>152 358</b>
Satunnaiset tuotot ja kulut	-9 748	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
<b>Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä</b>	<b>150 066</b>	<b>53 550</b>	<b>52 358</b>	<b>52 358</b>	<b>52 358</b>
Poistoeron lisäys (-)tai vähennys(+)	20 273	20 000	20 000	20 000	20 000
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>170 338</b>	<b>73 550</b>	<b>72 358</b>	<b>72 358</b>	<b>72 358</b>

<b>LOVIISAN VESILIIKELAITOKSEN RAHOITUSLAS- KELMA</b>					
	<b>TP 2017</b>	<b>TA 2018</b>	<b>TA 2019</b>	<b>TS 2020</b>	<b>TS 2021</b>
<b>Toiminnan rahavirta</b>	<b>1 228 410</b>	<b>1 113 500</b>	<b>1 112 358</b>	<b>1 112 358</b>	<b>1 112 358</b>
Liikeliikettä/-alijäämä	203 890	209 500	204 698	204 698	204 698
Poistot ja arvonalentumiset	1 078 345	1 060 000	1 060 000	1 060 000	1 060 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-44 076	-56 000	-52 340	-52 340	-52 340
Satunnaiset erät	-9 748	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Tulorahoituksen korjauserät					
<b>Investointien rahavirta</b>	<b>-2 727 794</b>	<b>-1 840 000</b>	<b>-1 600 000</b>	<b>-1 200 000</b>	<b>-1 200 000</b>
Investointimenot	-3 007 915	-1 840 000	-1 600 000	-1 200 000	-1 200 000
Rahoitusosuudet investointeihin	280 121				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot					
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>	<b>-1 499 383</b>	<b>-726 500</b>	<b>-487 642</b>	<b>-87 642</b>	<b>-87 642</b>
<b>Rahoituksen rahavirta</b>					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle					
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-15 870				
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta					
Antolainauksen vähennykset muilta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	2 000 000	1 800 000	1 600 000	1 000 000	1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-2 005 929				
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-201 311				
<b>Vaikutus maksuvalmiuteen</b>	<b>-2 222 493</b>	<b>573 500</b>	<b>612 358</b>	<b>412 358</b>	<b>412 358</b>